

3. PLANOWANIE REWITALIZACJI

3.1. Wizja, cele i kierunki działań rewitalizacyjnych

Zgodnie z art. 14 ust. 3 ustawy o rewitalizacji, w przypadku podziału obszaru rewitalizacji na podobszary, gminny program rewitalizacji jest opracowywany dla poszczególnych podobszarów.

W związku z powyższym wymogiem przeprowadzono 32 spotkania z mieszkańcami we wszystkich podobszarach zamieszkałych, w tym warsztaty, spacer studyjny, lotne punkty informacyjne oraz spotkania plenerowe. W trakcie, których wskazano problemy poszczególnych podobszarów. W ramach spotkań z interesariuszami wypracowano także wizję, cele i kierunki działań dla każdego z sześciu podobszarów zamieszkałych. **W podobszarach niezamieszkałych nie prowadzono działań partycypacyjnych, nie wypracowano dla nich osobnych wizji, celów i kierunków działań. Niemniej jednak w trakcie spotkań partycypacyjnych mieszkańcy wskazywali na konieczność ponownego wykorzystania obszarów poprzemysłowych i nadania im nowych funkcji.**

Po przeanalizowaniu wizji, celów i kierunków wypracowanych, w ramach partycypacji społecznej, w podobszarach zwrócono uwagę, że są one ze sobą zbieżne. Ponadto analiza danych statystycznych, wyniki pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji, potwierdziły problemy zidentyfikowane w trakcie partycypacji społecznej. Z uwagi na to opracowano wspólną wizję dla całego obszaru rewitalizacji Bytomia, do której wypracowano wspólne cele i kierunki działań. Cele i kierunki wypracowane przez interesariuszy obszaru rewitalizacji po przeanalizowaniu pogrupowano oraz rozszerzono na podstawie wniosków z diagnozy oraz uwag zebranych w trakcie konsultacji projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+”.

3.1.1. Wizja rewitalizacji w podobszarach rewitalizacji

Wypracowane w ramach partycypacji społecznej wizję, cele i kierunki działań dla każdego z podobszarów są odpowiedzią na zidentyfikowane w podobszarach problemy. **Poniżej przedstawiono efekty pracy w podobszarach w zakresie wizji, celów i kierunków działań. Propozycje interesariuszy rewitalizacji zebrane w trakcie partycypacji w podobszarach były punktem wyjścia do sformułowania spójnej wizji oraz celów dla obszaru rewitalizacji, a jednocześnie stanowiły ich najważniejszy element.**

BOBREK

Dzielnica zapewniająca odpowiednie do potrzeb warunki mieszkaniowe oraz bogatą ofertę rekreacyjną - kulturalną dla aktywnej, zintegrowanej i wielokulturowej społeczności.

Tabela 25. Bobrek – cele i kierunki

CELE STRATEGICZNE	CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁANIA
1. Wzrost aktywności zawodowej mieszkańców	1.1. Wsparcie na rzecz zmiany zachowań i dostosowania kompetencji do potrzeb rynku pracy	- aktywizacja osób bezrobotnych oraz zagrożonych wykluczeniem /społecznym i dostosowanie ich kompetencji do potrzeb rynku pracy, - wsparcie na rzecz dostosowania umiejętności i kompetencji osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym do potrzeb rynku pracy, w tym np.: - poradnictwo zawodowe w zakresie rozpoznawania predyspozycji

CELE STRATEGICZNE	CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁANIA
		zawodowych oraz planowania indywidualnej ścieżki rozwoju i podjęcia zatrudnienia, – warsztaty związane z aktywnymi formami poszukiwania pracy, warsztaty z autoprezentacji itp., – programy zachęcające do zakładania własnej działalności.
	1.2. Wzrost poziomu przedsiębiorczości mieszkańców	▪ wsparcie na rzecz dostosowania umiejętności i kompetencji osób bezrobotnych i zagrożonych wykluceniem społecznym do potrzeb rynku pracy, ▪ wzmacnianie postaw przedsiębiorczych mieszkańców.
2. Korzystne warunki rozwoju kapitału społecznego	2.1. Korzystne warunki dla działania i rozwoju organizacji pozarządowych	▪ zapewnienie całorocznych i bezpiecznych miejsc spotkań, rekreacji oraz oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców dzielnicy Bobrek z uwzględnieniem potrzeb różnych grup wiekowych i społecznych, ▪ organizacja wydarzeń/ imprez wzmacniających więzi międzypokoleniowe i budujące tożsamość z miejscem np. Dzień Sąsiada, nauka dla rodziców organizowania gier i zabaw dla dzieci, organizacja kawiarenek sąsiedzkich.
	2.2. Zapewnione kompleksowe wsparcie dla osób dotkniętych problemami społecznymi i/lub zagrożonych wykluceniem społecznym	▪ przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym, takim jak uzależnienia, przemoc w rodzinie, niewydolność wychowawcza, dewastacja wspólnego mienia, mieszkań socjalnych.
	2.3. Oferta rekreacyjno-kulturalna dopasowana do potrzeb mieszkańców oraz specyfiki dzielnicy	▪ identyfikacja i wspieranie lokalnych liderów oraz inicjatyw społecznych, ▪ zwiększenie oferty spędzenia czasu wolnego dla dzieci, ▪ utworzenie miejsc i oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców w różnym wieku np. kawiarnia międzypokoleniowa działająca w formie podmiotu ekonomii społecznej, ▪ zabezpieczenie i zapewnienie dobrego dostępu do miejsc rekreacji dla dzieci (boisko, plac zabaw).
3. Dobre warunki do ożywienia gospodarczego dzielnicy	3.1. Zapewnienie korzystnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej	▪ zwiększenie dostępu do usług dla mieszkańców.
	3.2. Prowadzenie aktywnej promocji gospodarczej	▪ zmiana wizerunku dzielnicy Bobrek.
4. Poprawa stanu środowiska naturalnego	4.1. Ograniczenie problemu niskiej emisji	▪ przeciwdziałanie zjawisku niskiej emisji.
	4.2. Wysoki poziom świadomości ekologicznej mieszkańców	▪ poprawa stanu środowiska naturalnego oraz ograniczenie występujących z tego powodu uciążliwości dla mieszkańców.

CELE STRATEGICZNE	CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁANIA
5. Wysoki standard warunków mieszkaniowych	5.1. Budynki mieszkaniowe odpowiadające potrzebom mieszkańców	- zagospodarowanie pustostanów, - poprawa stanu technicznego i podłączenie do mediów budynków mieszkalnych.
6. Przestrzenie publiczne odpowiadające potrzebom mieszkańców	6.1. Zmodernizowane przestrzenie publiczne dopasowane do potrzeb różnych grup społecznych i wiekowych	- utworzenie sieci ścieżek i dróg rowerowych, - utworzenie funkcjonalnych przestrzeni publicznych z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców dzielnicy Bobrek.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportu ze spotkań warsztatowych w dzielnicy Bobrek

KOLONIA ZGORZELEC

Kolonia Zgorzelec to zaciszne i spokojne osiedle korzystające z potencjału dziedzictwa historycznego Śląska oraz nowoczesnych rozwiązań w celu zapewnienia mieszkańcom bezpieczeństwa, wysokich standardów mieszkaniowych, a także życia oraz oferty rekreacyjnej.

Tabela 26. Kolonia Zgorzelec – cele i kierunki

CELE STRATEGICZNE	CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁANIA
1. Odpowiednie warunki dla wszechstronnego rozwoju mieszkańców osiedla	1.1. Zapewnienie miejsc do różnorodnego i aktywnego wypoczynku	- zapewnienie całorocznych miejsc spotkań mieszkańców Kolonii Zgorzelec z uwzględnieniem potrzeb różnych grup wiekowych i społecznych, - zapewnienie bezpiecznych miejsc do rekreacji mieszkańcom Kolonii Zgorzelec z uwzględnieniem potrzeb różnych grup wiekowych i społecznych.
	1.2. Ułatwiony dostęp do możliwości rozwoju kompetencji mieszkańców osiedla	- przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym, takim jak uzależnienia, przemoc w rodzinie, dewastacja wspólnego mienia - dostosowanie kompetencji osób bezrobotnych do potrzeb rynku pracy.
2. Rozwój gospodarczy Kolonii Zgorzelec	2.1. Korzystne warunki prowadzenia działalności gospodarczej	wzmacnianie postaw przedsiębiorczych mieszkańców Kolonii Zgorzelec.
	2.2. Wykreowanie pozytywnego wizerunku osiedla	stworzenie z Kolonii Zgorzelec „bytomskiej perełki” chętnie odwiedzanej przez turystów z całej Polski.
3. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania walorów przyrodniczych	3.1. Wzrost atrakcyjności przyrodniczej Kolonii Zgorzelec	wykorzystanie potencjału otaczających Kolonię Zgorzelec terenów zielonych.
	3.2. Proekologiczna polityka komunalna	poprawa stanu środowiska naturalnego oraz ograniczenie występujących z tego powodu uciążliwości dla mieszkańców.
4. Wysoki standard warunków mieszkaniowych	4.1. Wyremontowane i zmodernizowane budynki mieszkaniowe	poprawa stanu technicznego budynków mieszkalnych.
	4.2. Wyremontowane pustostany pełniące nowe funkcje	- zabezpieczenie, rozbiórka lub przywrócenie do użyteczności pustostanów, - wprowadzenie nowych funkcji o celach turystycznych, rekreacyjnych i społecznych do niektórych z odrestaurowanych budynków.

CELE STRATEGICZNE	CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁANIA
5. Wysoki poziom skomunikowania wewnętrznego i zewnętrznego Kolonii Zgorzelec	5.1. Komunikacja publiczna odpowiadająca potrzebom mieszkańców	- poprawa infrastruktury przystankowej, - poprawa połączeń komunikacyjnych łączących Kolonię Zgorzelec z innymi częściami miasta.
	5.2. Wyremontowana i zmodernizowana infrastruktura drogowa i chodnikowa	- poprawa stanu i rozwój infrastruktury drogowej oraz pieszej, szczególnie łączącej Kolonię Zgorzelec z innymi obszarami miasta, - zagospodarowanie podwórek, przestrzeni między budynkami z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców, - budowa ścieżek rowerowych łączących Kolonię Zgorzelec z innymi częściami miasta.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportu ze spotkań warsztatowych w dzielnicy Kolonia Zgorzelec

ROZBARK

Rozbark – miejsce bezpieczne, przyjazne do zamieszkania i atrakcyjne do spędzania czasu wolnego.

Tabela 27. Rozbark – cele i kierunki

CELE STRATEGICZNE	KIERUNKI DZIAŁANIA
1. Poprawa bezpieczeństwa i komfortu życia mieszkańców	- dostosowanie polityki mieszkaniowej do obecnej struktury wiekowej i społecznej, - aktywizacja społeczna mieszkańców, - aktywizacja mieszkańców w kierunku rozwoju przedsiębiorczości związanej z lokalnymi usługami, - aktywizacja zawodowa mieszkańców, - zwiększenie ilości patroli policji i straży miejskiej, - prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych poprawiających relacje mieszkańców z policją i strażą miejską, - ograniczenie sprzedaży alkoholu w godzinach nocnych, - doświetlenie ulic i placów, - montaż kamer monitoringu przemysłowego, - ograniczenie niskiej emisji pyłów z kominów, będących wynikiem nadmiernego spalania w piecach węglowych, - ograniczenie hałasu dochodzącego z rejonu linii kolejowej nr 131, - nadzór nad funkcjonowaniem miejsc skupu złomów, mający zapobiegać kradzieżom metalowych elementów w dzielnicy.
2. Lepsza oferta spędzania czasu	- rozszerzenie oferty wydarzeń: sportowych, kulturalnych, społecznych (integracyjnych, międzypokoleniowych oraz sąsiedzkich), - rozwój lokalnych inicjatyw wspierających rozwój dzielnicy, - tworzenie placówek, w których dzieci będą mogły spędzać wolny czas, - tworzenie centrów integracji społecznej z bogatą ofertą zajęć dla osób starszych, - budowa nowych obiektów tj.: boisk, skate-parków, ścianek wspinaczkowych.
3. Poprawa jakości przestrzeni	- uporządkowanie krajobrazu przestrzeni miejskiej, - tworzenie nowych obszarów zieleni uporządkowanej i usług komercyjnych.

CELE STRATEGICZNE	KIERUNKI DZIAŁANIA
4. Poprawa zarządzania budynkami	▪ przejęcie przez gminę Bytom obiektów o skomplikowanej sytuacji własnościowej i nieruchomości o dużej wartości kulturowej, ▪ podjęcie przez Urząd Miejski w Bytomiu działań dotyczących scalania terenów zielonych i mieszkaniowych, ▪ przeprowadzenie remontów istniejącej zabudowy oraz kompleksowe dostosowanie lokali do obowiązujących standardów, ▪ uporządkowanie zabudowy garażowej i gospodarczej, ▪ stworzenie oferty wykorzystania zasobów lokalowych na cele mieszkalne oraz użytkowe.
5. Lepsza dostępność komunikacyjna	▪ budowa sieci ścieżek pieszych i dróg rowerowych powiązanych z otoczeniem, ▪ przeprowadzenie diagnozy w kontekście usług, w tym usług miejskich i opracowanie planu usprawnienia dostępu do nich, ▪ dostosowanie układu ciągów komunikacji samochodowej, rowerowej, ciągów pieszych i transportu publicznego do funkcji mieszkaniowej, ▪ uspokojenie ruchu samochodowego i rozwój alternatywnych form przemieszczania się po dzielnicy i poza dzielnicę, ▪ stworzenie systemu infrastruktury rowerowej na obszarze dzielnicy, ▪ likwidacja barier komunikacyjnych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportu z procesu partycypacyjnego dotyczącego obszaru rewitalizacji nr 12 Rozbark

ŚRÓDMIEŚCIE ZACHÓD

Śródmieście Zachód to obszar cechujący się dużą ilością terenów zielonych i atrakcyjnych przestrzeni publicznych, oferujący wysokiej jakości tkankę mieszkaniową, którego mieszkańcy aktywnie uczestniczą w życiu obszaru.

Tabela 28. Śródmieście Zachód – cele i kierunki

CELE STRATEGICZNE	KIERUNKI DZIAŁANIA
1. Poprawa stanu infrastruktury komunalnej, tkanki mieszkaniowej i przestrzeni publicznych w celu poprawy jakości środowiska zamieszkania i przyciągnięcia nowych mieszkańców oraz wzrost dostępności do atrakcyjnych usług społecznych	▪ poprawa poziomu bezpieczeństwa w dzielnicy, ▪ podniesienie standardu tkanki mieszkaniowej, ▪ poprawa standardu infrastruktury komunalnej, ▪ modernizacja i tworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych, ▪ przyciąganie nowych mieszkańców, ▪ poprawa efektywności energetycznej budynków.
2. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu i wzmacnianie integracji społeczności lokalnej	▪ wzmocnienie aktywnego uczestnictwa mieszkańców obszaru w życiu miasta, ▪ tworzenie oferty spędzania czasu wolnego ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci, młodzieży, osób starszych i wykluczonych społecznie, ▪ zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy społecznej.

CELE STRATEGICZNE	KIERUNKI DZIAŁANIA
3. Aktywizacja gospodarcza obszaru oraz rozwój zawodowy mieszkańców i przeciwdziałanie bezrobociu poprzez promowanie samozatrudnienia, a także bogatą i adekwatną do potrzeb obszaru ofertę edukacyjną	- wspieranie rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw oraz promocja samozatrudnienia, - aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, - doposażenie placówek oświatowych i dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportu z konsultacji społecznych podobszaru rewitalizacji Śródmieście Zachód - Bytom

ŚRÓDMIEŚCIE PÓŁNOC

Śródmieście Północ to obszar o atrakcyjnej tkance mieszkaniowej, wysokiej jakości i bezpiecznych przestrzeniach publicznych, dobrze skomunikowany z centrum miasta oraz o wysokiej aktywności społecznej mieszkańców zapobiegającej zjawiskom wykluczenia społecznego.

Tabela 29. Śródmieście Północ – cele i kierunki

CELE STRATEGICZNE	KIERUNKI DZIAŁANIA
1. Poprawa atrakcyjności środowiska zamieszkania poprzez inwestycje w infrastrukturę i remonty budynków, usprawnienie systemu komunikacyjnego i podniesienie jakości przestrzeni publicznych	- poprawa poziomu bezpieczeństwa w dzielnicy, - modernizacja i tworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych, - podniesienie standardu tkanki mieszkaniowej, - poprawa standardu infrastruktury komunalnej, - przyciąganie nowych mieszkańców.
2. Aktywizacja i wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, wzmacnianie integracji społeczności lokalnej oraz tworzenie atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup mieszkańców	- wzmocnienie aktywnego uczestnictwa mieszkańców obszaru w życiu miasta, - tworzenie oferty spędzania czasu wolnego ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci, młodzieży, osób starszych i wykluczonych społecznie, - zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy społecznej, - walka z wykluczeniem społecznym poprzez realizację działań profilaktycznych i terapeutycznych.
3. Aktywizacja gospodarcza obszaru i poprawa jakości świadczonych usług edukacyjnych	- wspieranie rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw oraz promocja samozatrudnienia, - aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, - doposażenie placówek oświatowych i dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportu z konsultacji społecznych podobszaru rewitalizacji Śródmieście Północ - Bytom

ŚRÓDMIEŚCIE CENTRUM

Śródmieście Centrum to obszar wykorzystujący potencjał historycznej tkanki urbanistycznej oferujący wysoką jakość środowiska zamieszkania i o wysokim poziomie bezpieczeństwa publicznego, dysponujący szeroką ofertą usług publicznych i prywatnych, którego mieszkańcy są zintegrowani i współodpowiedzialni za otoczenie.

Tabela 30. Śródmieście Centrum – cele i kierunki

CELE STRATEGICZNE	KIERUNKI DZIAŁANIA
1. Wyeliminowanie negatywnych zjawisk społecznych i podjęcie działań mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu	- wyrównywanie szans edukacyjnych, - tworzenie i wspieranie form aktywizacji seniorów i osób niepełnosprawnych, - wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży zwłaszcza z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, - walka z wykluczeniem społecznym poprzez realizację działań profilaktycznych i terapeutycznych, - wsparcie udziału osób niepełnosprawnych w życiu społeczno – kulturalnym, - zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy społecznej.
2. Poprawa wizerunku obszaru poprzez podniesienie jakości i zwiększenie dostępności usług społecznych, stanu technicznego budynków i infrastruktury oraz inwestycje w atrakcyjne przestrzenie publiczne tworzone z udziałem mieszkańców	- poprawa poziomu bezpieczeństwa w dzielnicy, - podniesienie standardu tkanki mieszkaniowej i infrastruktury technicznej, - modernizacja i tworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych, - poprawa standardu infrastruktury komunalnej, - przyciąganie nowych mieszkańców.
3. Wzmocnienie aktywności obywatelskiej mieszkańców i budowanie tożsamości lokalnej	- tworzenie oferty spędzania czasu wolnego ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci, młodzieży, osób starszych i wykluczonych społecznie, - wzmocnienie aktywnego uczestnictwa mieszkańców obszaru w życiu miasta, - wspieranie inicjatyw obywatelskich mieszkańców.
4. Podniesienie aktywności zawodowej mieszkańców oraz dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy	- wspieranie aktywizacji zawodowej, - wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru, - wspieranie rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw oraz promocja samozatrudnienia.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportu z konsultacji społecznych podobszaru rewitalizacji Śródmieście Centrum – Bytom

3.1.2. Wizja obszaru rewitalizacji Bytomia

W przedstawionych powyżej wstępnych wizjach dla sześciu podobszarów zamieszkałych znaleziono wspólny mianownik, na tej podstawie określono wizję dla całego obszaru rewitalizacji Bytomia. Wizję uzupełniono o zapisy dotyczące dziewięciu niezamieszkałych podobszarów przemysłowych.

Dla niezamieszkałych podobszarów nie wypracowano osobnych wizji, jednak obszary przemysłowe mają duże znaczenie dla rozwoju miasta, dlatego zostały wskazane w procesie delimitacji jako uzupełnienie sześciu podobszarów zamieszkałych a przedsięwzięcia na nich realizowane mają przyczynić się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym w podobszarze zamieszkałym. Wizja obszaru rewitalizacji

bez uwzględnienia w niej obszarów przemysłowych, które stanowią prawie 50% obszaru rewitalizacji Bytomia byłaby niepełna.

Wizja obszaru rewitalizacji pokazuje jak docelowo powinien wyglądać obszar wskazany do objęcia procesem rewitalizacji. Biorąc pod uwagę fakt, że rewitalizacja to proces długotrwały, a zaplanowane w ramach dokumentu działania rewitalizacyjne rozciągnięte są w czasie, obejmują okres do 2020 r., a także lata kolejne. Pierwsze efekty rewitalizacji będą widoczne najwcześniej po 2020 r., dlatego wizja Bytomia po przeprowadzeniu rewitalizacji dotyczy horyzontu czasowego po 2020 r.

WIZJA OBSZARU REWITALIZACJI BYTOMIA PO 2020 ROKU

Obszar rewitalizacji miasta Bytomia jest miejscem przyjaznym mieszkańcom, w którym poprawia się jakość życia mieszkańców, zanika zjawisko wykluczenia społecznego. Mieszkańcy czują się bezpiecznie. W obszarze realizowane są liczne inicjatywy społeczne i zacieśniają się więzi sąsiedzkie. Zwiększa się dostępność do usług społecznych, w tym wspierających osoby starsze i niepełnosprawne.

W obszarze rewitalizacji przyspiesza rozwój gospodarczy, rozwija się lokalna przedsiębiorczość, a także napływają do miasta inwestorzy, dzięki którym kreowane są nowe miejsca pracy.

Zrewitalizowane przestrzenie publiczne zyskują nowe funkcje, odnowiona zabudowa odzyskuje dawny blask. Termomodernizacja zabudowy mieszkaniowej oraz ograniczenie źródeł niskiej emisji wpływa pozytywnie na jakość powietrza w obszarze rewitalizacji a budynki zyskują na estetyce.

Obszar rewitalizacji jest dobrze skomunikowany co ułatwia dostęp do usług publicznych, zagospodarowane tereny zielone sprawiają, że mieszkańcy chętniej spędzają czas we wspólnej przestrzeni. Rozszerza się oferta kulturalna i edukacyjna w obszarze.

Na terenach przemysłowych powstają nowoczesne, atrakcyjne przestrzenie miejskie odpowiadające na potrzeby rozwijającego się miasta, dzięki czemu negatywne zjawiska społeczne tracą na znaczeniu.

Bytomianie są dumni ze swojego miasta a mieszkańcy innych miast w regionie zauważają, że Bytom to dobre miejsce do zamieszkania.

3.1.3. Hasło promocyjne rewitalizacji

Dla celów marketingowych sformułowano hasło promocyjne **BYTOM odNOWA**. Te słowa mają inspirować samorząd, przedsiębiorców i mieszkańców do włączenia się w proces tworzenia jakości życia w Bytomiu od nowa; do poprawy warunków mieszkaniowych, inwestycji w potencjał ludzi oraz, a może przede wszystkim, do odnowy myślenia o mieście, jako o cennej wizytówce regionu. Czyli doskonale obrazują wizję miasta.

Powstało także logo rewitalizacji - znak jest inspirowany średniowiecznym układem murów obronnych miasta. Fragmenty składające się na obrys można interpretować jako charakterystyczne, zabytkowe kamienice. Te dwa motywy nawiązują do dziedzictwa historycznego Bytomia.

3.1.4. Cele rewitalizacji w Bytomiu

Cele strategiczne rewitalizacji w Bytomiu

Sformułowane poniżej cele mają doprowadzić do spełniania wizji obszaru rewitalizacji Bytomia. Cele strategiczne zostały sformułowane w zgodności do celów zawartych w „Strategii Rozwoju Miasta. Bytom 2020+”. Cele odpowiadają na problemy zidentyfikowane w trakcie partycypacji społecznej przeprowadzonej w podobszarach zamieszkałych oraz pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji. Zaproponowane przez interesariuszy podobszarów cele pogrupowano i uszczegółowiono.

Ostatecznie wyznaczono 4 cele strategiczne, które doprecyzowano celami operacyjnymi. Stanowią one syntezę celów wypracowanych dla poszczególnych podobszarów, **W oparciu o wymienione cele będzie realizowany „Gminny Program Rewitalizacji. Bytom 2020+”.** W ramach programu będą realizowane przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne, które odpowiadają kierunkom działań zapisanych w poniższych celach.

Przedstawione cele zostały także owskaźnikowane i na ich podstawie będzie mierzony i oceniany stopień realizacji „Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+”.

CEL STRATEGICZNY 1

UTWORZENIE KONKURENCYJNEJ STRUKTURY GOSPODARCZEJ, OPARTEJ NA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI MIESZKAŃCÓW, ZAPEWNIĄCEJ ATRAKCYJNE MIEJSCA PRACY.

CEL OPERACYJNY 1.1 WYSOKI POZIOM PRZEDSIĘBIORCZOŚCI MIESZKAŃCÓW KOMPENSUJĄCY NIEDOBORY MIEJSC PRACY W MIEŚCIE.

CEL OPERACYJNY 1.2 DOGODNE WARUNKI DLA ROZWOJU FIRM LOKALNYCH.

CEL OPERACYJNY 1.3 WYSOKI POZIOM DOSTĘPNOŚCI UDOGODNIENI UMOŻLIWIAJĄCYCH PODNOSZENIE KWALIFIKACJI MIESZKAŃCÓW, USUWANIE BARIER W POWROCIE NA RYNEK PRACY ORAZ WZRASTAJĄCY POZIOM MOTYWACJI WEWNĘTRZNEJ MIESZKAŃCÓW W ZAKRESIE REALIZACJI KARIER ZAWODOWYCH.

CEL STRATEGICZNY 2**POGŁĘBIENIE SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ I OGRANICZENIE NEGATYWNYCH ZJAWISK SPOŁECZNYCH.**

CEL OPERACYJNY 2.1 OGRANICZONA SKALA NEGATYWNYCH ZJAWISK SPOŁECZNYCH ORAZ WZROST DOSTĘPNOŚCI DO PRORZWOJOWYCH USŁUG PUBLICZNYCH.

CEL OPERACYJNY 2.2 SPOŁECZNOŚCI LOKALNE ZINTEGROWANE WOKÓŁ TRADYCJI DZIELNIC ORAZ ODDOLNYCH INICJATYW REALIZOWANYCH PRZEZ MIESZKAŃCÓW NA RZECZ WSPÓLNOTY LOKALNEJ.

CEL STRATEGICZNY 3**UTWORZENIE FUNKcjONALNYCH I ATRAKCYJNYCH PRZESTRZENI PUBLICZNYCH, INTEGRUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ, STANOWIĄCYCH WIZYTÓWKĘ MIASTA.**

CEL OPERACYJNY 3.1 ODPOWIADAJĄCA WSPÓŁCZESNYM STANDARDOM CYWILIZACYJNYM JAKOŚĆ ZABUDOWY NA OBSZARACH REWITALIZOWANYCH ORAZ WZROST ODPOWIEDZIALNOŚCI MIESZKAŃCÓW ZA KOMUNALNY ZASÓB MIESZKANIOWY.

CEL OPERACYJNY 3.2 PARTNERSTWO WŁADZ MIASTA I SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH W PODNOSZENIU JAKOŚCI I OCHRONIE WALORÓW PRZESTRZENI PUBLICZNYCH.

CEL OPERACYJNY 3.3 WYSOKI POZIOM BEZPIECZEŃSTWA MIESZKAŃCÓW WZMACNIANY PRZEZ DOBRE RELACJE MIĘDZYSĄSIEDZKIE I ODPOWIEDZIALNOŚĆ MIESZKAŃCÓW ZA INNYCH CZŁONKÓW SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ.

CEL STRATEGICZNY 4**OŻYWIENIE TERENÓW ZDEGRADOWANYCH DOSTARCZAJĄC FUNKCJI I UDOGODNIEŃ UMOŻLIWIAJĄCYCH MIESZKAŃCOM ROZWÓJ SPOŁECZNY I EKONOMICZNY.**

CEL OPERACYJNY 4.1 ZREKULTYWOWANE TERENY POPRZEMYSŁOWE PRZYGOTOWANE NA PRZYJĘCIE NOWYCH FUNKCJI WAŻNYCH DLA POPRAWY SYTUACJI SPOŁECZNEJ I ROZWOJU RYNKU PRACY.

CEL OPERACYJNY 4.2 PRZYWRÓCONA WARTOŚĆ OBIEKTÓW HISTORYCZNYCH, KULTUROWYCH, KRAJOBRAZOWO-PRZYRODNICZYCH PRZYZYNIAJĄCA SIĘ DO WZMACNIANIA TOŻSAMOŚCI SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH.

Zidentyfikowane w trakcie prac nad „Gminnym Programem Rewitalizacji. Bytom 2020+” problemy zestawiono w formie tabelarycznej z celami, następnie kierunkami działania i projektami rewitalizacyjnymi tak by wskazać na logikę interwencji – **załącznik nr 3 – „Matryca logiczna”**.

Założono, że każdy projekt rewitalizacyjny musi odpowiadać co najmniej na jeden cel operacyjny oraz realizować co najmniej jeden kierunek działania.

3.1.5. Kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk

Dla każdego z celów operacyjnych określono kierunki działań, które umożliwią ich osiągnięcie. Niezbędnym fundamentem ich realizacji jest współpraca wszystkich interesariuszy działań rewitalizacyjnych: przedstawicieli władzy lokalnej, mieszkańców, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych.

Tabela 31. Cele operacyjne, a kierunki działań rewitalizacyjnych

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ
CEL STRATEGICZNY 1 Utworzenie konkurencyjnej struktury gospodarczej, opartej na przedsiębiorczości mieszkańców, zapewniającej atrakcyjne miejsca pracy.	
1.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców kompensujący niedobory miejsc pracy w mieście.	1.1.1 Wzmacnianie postaw przedsiębiorczych mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży oraz osób zagrożonych utratą pracy, 1.1.2 Tworzenie udogodnień lokalowych i kompetencyjnych dla osób zakładających firmy w obszarach rewitalizacji, 1.1.3 Promowanie wśród lokalnych przedsiębiorców idei społecznej odpowiedzialności biznesu przejawiającej się w nawiązywaniu współpracy z nowo tworzonymi firmami na obszarach rewitalizacji, 1.1.4 Organizowanie inkubatorów przedsiębiorczości na obszarach rewitalizacji, 1.1.5 Wspieranie specjalistów przechodzących na emeryturę (zwłaszcza wcześniejszą) w zakładaniu własnych firm na obszarach rewitalizacji.
1.2. Dogodne warunki dla rozwoju firm lokalnych.	1.2.1. Podejmowanie działań umożliwiających przedsiębiorcom lokalnym pozyskanie kadr, w szczególności spośród mieszkańców obszarów rewitalizacji, 1.2.2. Tworzenie udogodnień lokalowych i finansowych dla podmiotów chcących podjąć działalność na obszarach rewitalizacji, 1.2.3. Kreowanie w obszarach rewitalizacji nowych przestrzeni dla biznesu, w tym współpraca z właścicielami prywatnymi terenów i obiektów w obszarach rewitalizacji w celu wykreowania nowych lokalizacji dla mikro i małego biznesu, 1.2.4. Dostarczanie przedsiębiorcom lokalnym, których działalność związana jest z obszarami rewitalizacji możliwości podnoszenia posiadanych kompetencji w zakresie zarządzania i rozwijania własnej firmy, 1.2.5. Wszelstronne wspieranie tworzenia i rozwoju podmiotów ekonomii społecznej, 1.2.6. Wdrożenie klauzul społecznych w zamówieniach miejskich na działania rewitalizacyjne, 1.2.7. Wzmacnianie lokalnych sieci współpracy z udziałem firm działających na obszarach rewitalizacji.

1.3. Wysoki poziom dostępności udogodnień umożliwiających podnoszenie kwalifikacji mieszkańców, usuwanie barier w powrocie na rynek pracy oraz wzrastający poziom motywacji wewnętrznej mieszkańców w zakresie realizacji karier zawodowych.	1.3.1 Wzmocnienie doradztwa zawodowego i edukacji przedsiębiorczej w szkołach kształcących dzieci i młodzież z obszarów rewitalizacji, 1.3.2 Rozwijanie współpracy między placówkami edukacyjnymi a przedsiębiorcami w zakresie doraźnego i długofalowego określania pożądanych na lokalnym rynku pracy kompetencji, 1.3.3 Rozwijanie w partnerstwie edukacji i biznesu form kształcenia sprzyjających dostosowaniu kompetencji absolwentów do potrzeb rynku pracy, 1.3.4 Rozwijanie pozaszkolnych form podwyższania kwalifikacji i kształtowania kompetencji mieszkańców obszarów rewitalizacji, 1.3.5 Wzmocnienie roli organizacji pozarządowych w nabywaniu doświadczenia przez osoby wchodzące na rynek pracy, 1.3.6 Promowanie wśród lokalnych przedsiębiorców idei społecznej odpowiedzialności biznesu w zakresie wprowadzania na rynek pracy młodzieży z obszarów rewitalizacji, w szczególności w aspekcie wykonania pierwszych kroków na rynku pracy, 1.3.7 Promowanie osób wywodzących się z obszarów rewitalizacji, które realizują karierę zawodową lub przedsiębiorczą, 1.3.8 Prowadzenie działań nakierowanych na zdobycie doświadczenia zawodowego przez mieszkańców obszarów rewitalizacji poszukujących pracy, 1.3.9 Tworzenie rozwiązań i udogodnień wspierających powrót lub zaistnienie kobiet na rynku pracy, z uwzględnieniem usług publicznych, rynkowych oraz usług oferowanych przez podmioty ekonomii społecznej, 1.3.10 Kreowanie postaw przedsiębiorczych wśród dzieci i młodzieży.
CEL STRATEGICZNY 2 Pogłębienie spójności społecznej i ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych.	
2.1. Ograniczona skala negatywnych zjawisk społecznych oraz wzrost dostępności do prorozwojowych usług publicznych.	2.1.1 Realizacja działań profilaktycznych i terapeutycznych ograniczających rozprzestrzenienie się zjawisk wykluczenia społecznego, 2.1.2 Rozwijanie systemu wsparcia rodzin, w tym uwikłanych w przemoc, 2.1.3 Uwrażliwianie środowiska lokalnego (sąsiedzkiego) na potrzebę reagowania na negatywne zjawiska społeczne, w tym przemoc w rodzinie, 2.1.4 Przełamywanie źle pojmowanej lojalności mieszkańców względem grupy społecznej i rozwijanie skłonności do współpracy ze służbami odpowiedzialnymi za usuwanie problemów społecznych i poprawę bezpieczeństwa w obszarach rewitalizacji, 2.1.5 Rozwijanie monitoringu sytuacji społecznej w obszarach rewitalizacji opartego na współpracy z mieszkańcami, 2.1.6 Wspieranie reintegracji społecznej osób uzależnionych i współuzależnionych,

	2.1.7 Rozwijanie inicjatyw służących reintegracji zawodowej i społecznej osób bezdomnych, 2.1.8 Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży, w tym podejmowanie działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych, 2.1.9 Rozwijanie poradnictwa prawnego, w szczególności dla osób doznających przemocy w rodzinie oraz osób mających problemy zadłużeniowe, 2.1.10 Pomoc rodzicom i opiekunom w rozpoznawaniu objawów uzależnień dzieci (używk, komputer, hazard itp.), 2.1.11 Tworzenie i rozwijanie placówek wsparcia dziennego dla osób wykluczonych społecznie, 2.1.12 Zwiększenie liczby mieszkań specjalnego przeznaczenia, tj.: chronionych, treningowych itp., 2.1.13 Wspieranie młodzieży opuszczającej pieczę zastępczą we właściwym przygotowaniu do samodzielnego życia, 2.1.14 Rozwój usług świadczonych przez placówki udzielające pomocy w zakresie uzależnień, 2.1.15 Tworzenie miejsc integracji społecznej i centrów usług, 2.1.16 Rozwijanie usług wspierających osoby starsze i niepełnosprawne, 2.1.17 Rozwijanie i wspieranie potencjału podmiotów reintegracyjnych, 2.1.18 Rozwijanie usług świadczonych dla osób niesamodzielnych w miejscu zamieszkania, zwłaszcza osób starszych i niepełnosprawnych, także w oparciu o nowoczesne technologie, 2.1.19 Rozwijanie form sprawowania pieczy zastępczej, 2.1.20 Rozszerzenie oferty usług zdrowotnych.
2.2. Społeczności lokalne zintegrowane wokół tradycji dzielnic oraz oddolnych inicjatyw realizowanych przez mieszkańców na rzecz wspólnoty lokalnej.	2.2.1 Wspieranie współdziałania sąsiedzkiego, 2.2.2 Angażowanie mieszkańców w zarządzanie przestrzeni wspólnych, 2.2.3 Wspieranie kompetencyjne, lokalowe, finansowe inicjatyw mieszkańców zmierzających do poprawy wizerunku obszaru oraz zacieśniania więzi społecznych, 2.2.4 Podejmowanie inicjatyw i organizacja wydarzeń wzmacniających więzi międzypokoleniowe, 2.2.5 Poszerzanie oferty spędzania czasu wolnego i rozwoju zainteresowań ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży osób starszych i niepełnosprawnych, 2.2.6 Podwyższanie dostępności mieszkańców do oferty kulturalnej w obszarze rewitalizacji i w mieście, w szczególności dostępności finansowej i komunikacyjnej, 2.2.7 Rozwijanie w obszarze rewitalizacji oferty kulturalnej realizowanej w partnerstwie mieszkańców, instytucji kultury, instytucji edukacyjnych, parafii, środowiska przedsiębiorców i innych podmiotów,

	2.2.8 Tworzenie i wspieranie różnych form aktywizacji seniorów i osób niepełnosprawnych, 2.2.9 Wspieranie udziału osób niepełnosprawnych w życiu społeczno-kulturalnym, 2.2.10 Poszerzenie i rozwój ilościowy oferty placówek wsparcia dziennego, 2.2.11 Organizacja wydarzeń umożliwiających włączenie osób z grup wykluczonych w życie społeczności lokalnej, ze szczególnym uwzględnieniem oddolnych inicjatyw społecznych, 2.2.12 Organizowanie wydarzeń artystycznych eksponujących walory obszarów rewitalizacji nie tylko wśród mieszkańców tych obszarów, ale także mieszkańców miasta i regionu.
CEL STRATEGICZNY 3 Funkcjonalna i estetyczna atrakcyjność przestrzeni publicznych, w których realizowane są działania integrujące społeczności lokalne oraz decydujące o witalności i wizerunku miasta.	
3.1. Odpowiadająca współczesnym standardom cywilizacyjnym jakość zabudowy na obszarach rewitalizowanych oraz wzrost odpowiedzialności mieszkańców za komunalny zasób mieszkaniowy.	3.1.1. Odnowa zabudowy zabytkowej oraz obiektów świadczących o dziedzictwie kulturowym obszarów rewitalizacji, a w uzasadnionych przypadkach nadanie im nowych funkcji, 3.1.2. Odnowienie zasobu komunalnego, 3.1.3. Odnowienie i dostosowanie do potrzeb mieszkańców budynków użyteczności publicznej, 3.1.4. Uporządkowanie starej zabudowy – pustostany, oficyny, garaże itp., 3.1.5. Likwidacja barier architektonicznych, 3.1.6. Poprawa efektywności energetycznej budynków, 3.1.7. Wprowadzanie na obszar rewitalizacji nowej zabudowy wpływającej na podniesienie estetyki przestrzeni oraz napływ nowych funkcji i mieszkańców.
3.2. Partnerstwo władz miasta i społeczności lokalnych w podnoszeniu jakości i ochronie walorów przestrzeni publicznych.	3.2.1. Ograniczenie ruchu samochodowego na rzecz komunikacji publicznej, rowerowej i pieszej oraz podejmowanie działań na rzecz lepszego skomunikowania obszaru, 3.2.2. Usprawnienie odbioru odpadów komunalnych, 3.2.3. Poprawa wyposażenia przestrzeni w małą architekturę służącą tworzeniu więzi sąsiedzkich i podwyższaniu estetyki przestrzeni, 3.2.4. Tworzenie warunków, w których mieszkańcy obszarów rewitalizacji czują się gospodarzami przestrzeni osiedlowych i podwórek.
3.3. Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców wzmacniany przez dobre relacje międzysąsiedzkie i odpowiedzialność mieszkańców za innych członków społeczności lokalnej.	3.3.1. Rozbudowa i modernizacja systemu zarządzania kryzysowego, 3.3.2. Rozwijanie systemu monitoringu, 3.3.3. Tworzenie systemu umożliwiającego mieszkańcom sprawne przekazywanie informacji o zagrożeniach i zjawiskach budzących niepokój, 3.3.4. Podnoszenie wiedzy mieszkańców na temat zachowań w sytuacjach kryzysowych i niebezpiecznych,

	3.3.5. Zmiana zagospodarowania przestrzennego obszarów rewitalizacji wspomagająca zachowanie bezpieczeństwa oraz prowadzenie monitoringu.
CEL STRATEGICZNY 4 Ożywienie terenów zdegradowanych dostarczając funkcji i udogodnień umożliwiających mieszkańcom rozwój społeczny i ekonomiczny.	
4.1. Zrehabilitowane tereny przemysłowe przygotowane na przyjęcie nowych funkcji ważnych dla poprawy sytuacji społecznej i rozwoju rynku pracy.	4.1.1. Prowadzenie badań umożliwiających ocenę potrzeb rekultywacyjnych odnośnie terenów przemysłowych oraz analiz pozwalających na określenie potencjalnego ponownego zagospodarowania tych terenów – w szczególności rozwoju funkcji niezbędnych dla rewitalizacji podobszarów zamieszkałych, 4.1.2. Odnowa i wzbogacenie infrastruktury na zrehabilitowanych terenach przemysłowych, 4.1.3. Rozwijanie połączeń komunikacyjnych między terenami przemysłowymi a podobszarami rewitalizacji, 4.1.4. Tworzenie na zrehabilitowanych terenach przemysłowych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości lokalnej, z priorytetem dla firm zakładanych i rozwijanych przez mieszkańców obszarów zdegradowanych, 4.1.5. Przyciąganie na zrehabilitowane tereny przemysłowe inwestorów wpływających na poprawę sytuacji na rynku pracy oraz tworzących wokół siebie lokalne sieci kooperacji, w których mogą uczestniczyć firmy związane z obszarem rewitalizacji (poprzez siedzibę, osobę przedsiębiorcy, osoby zatrudnione w tych firmach), 4.1.6. Utworzenie na zrehabilitowanych terenach przemysłowych nowych przestrzeni rekreacyjno-sportowych sprzyjających integracji mieszkańców miasta, w szczególności przywróceniu więzi między mieszkańcami miasta, a mieszkańcami obszaru rewitalizacji.
4.2 Przywrócona wartość obiektów historycznych, kulturowych, krajobrazowo-przyrodniczych przyczyniająca się do wzmacniania tożsamości społeczności lokalnych.	4.2.1. Wykorzystanie miejsc o wysokiej wartości przyrodniczo-krajobrazowej lub kulturowej do kreowania całorocznych miejsc spotkań, rekreacji oraz różnych form spędzania czasu wolnego, 4.2.2. Renowacja budynków o znaczeniu kulturowym/historycznym istotnych dla wizerunku miasta, 4.2.3. Prowadzenie działań mających na celu ochronę przyrody i bioróżnorodności.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z raportów z partycypacji społecznej w podobszarach rewitalizacji oraz w odniesieniu do problemów zidentyfikowanych w pogłębionej diagnozie.

3.2. Włączenie interesariuszy rewitalizacji – partycypacja w procesie tworzenia i wdrażania „Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+”

Zgodnie z art. 5 ust. 1 Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji – partycypacja społeczna jest podstawowym warunkiem procesu rewitalizacji, który obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, czyli przede wszystkim mieszkańców obszaru rewitalizacji, właścicieli nieruchomości i podmiotów zarządzających nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, podmiotów prowadzących lub zamierzających prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą lub społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne, a także wielu innych podmiotów, poprzez ich uczestnictwo w konsultacjach społecznych oraz w pracach Komitetu Rewitalizacji. Ale to nie jedyny powód włączenia w ten proces tak szerokiego grona interesariuszy. Konieczność partycypacji i skonsolidowania wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszaru rewitalizacji, jest fundamentem działań, dzięki którym realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych w perspektywie długookresowej ma szansę powodzenia. W związku z tym, partycypacja społeczna jest niezbędnym elementem działań rewitalizacyjnych, od etapu projektowania tych działań, przez ich realizację aż po ocenę przeprowadzonego procesu.

„Gminny Program Rewitalizacji. Bytom 2020+” został przygotowany w procesie szerokiej partycypacji społecznej. Każdemu etapowi prac, związanych z dokumentem, towarzyszyła zasada partnerstwa różnych środowisk i partnerów, w tym podczas wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, a także w trakcie zbierania propozycji projektów przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

3.2.1. Udział interesariuszy w procesie tworzenia GPR

Mieszkańcy oraz inni interesariusze (zgodnie z ustawą o rewitalizacji) brali czynny udział w konsultacjach społecznych oraz różnego rodzaju spotkaniach zorganizowanych w ramach przygotowań do rewitalizacji. W proces przygotowań do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji, na każdym jego etapie, zaangażowani zostali partnerzy społeczno-gospodarczy oraz podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, działające na rzecz ochrony środowiska oraz odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji. Od 2013 roku, odbyło się w sumie kilkadziesiąt różnego rodzaju spotkań z interesariuszami rewitalizacji dot. Kompleksowej Rewitalizacji Bytomia; możliwości finansowania projektów; list projektów przewidzianych do realizacji w ramach Obszaru Strategicznej Interwencji; Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych; pól współpracy sektora obywatelskiego i biznesu; możliwości zaangażowania w proces rewitalizacji różnych partnerów; wyznaczenia obszaru rewitalizacji i obszaru zdegradowanego dla Bytomia; pilotażu rewitalizacji; sposobów pozyskiwania funduszy europejskich; Gminnego Programu Rewitalizacji dla Bytomia.

Wśród najważniejszych spotkań, wydarzeń i innych działań wymienić należy:

- Spotkania i obrady ekspertów ds. rewitalizacji z Uniwersytetu Jagiellońskiego i Instytutu Rozwoju Miast w Krakowie z członkami zespołu ds. programowania Bytomia do 2022 roku, który został powołany przez Prezydenta Bytomia w grudniu 2013 r. W jego skład wchodziły pracownicy miejskich jednostek i poszczególnych wydziałów Urzędu Miejskiego w Bytomiu. Szeroki i różnorodny skład Zespołu zapewniał odpowiednio szerokie, komplementarne i kompleksowe podejście do realizowanych działań, a także pozwalał na maksymalne możliwe zaangażowanie różnego rodzaju interesariuszy w cały proces przygotowania rewitalizacji. Głównym założeniem powołania zespołu było ułatwienie współpracy między wydziałami, dostęp do informacji, tak żeby praca nad rewitalizacją przebiegała kompleksowo. Do zadań zespołu należy także przygotowanie i sprawne wdrożenie projektów przewidzianych do realizacji w latach 2014-2022, przy współfinansowaniu ze środków funduszy europejskich. Na spotkaniach przede wszystkim rozmawiano o tym, jakie procesy hamują rozwój Bytomia, a co może być jego potencjałem. W spotkaniach brało udział kilkadziesiąt osób. Oprócz szerokiego grona przedstawicieli jednostek miejskich i Urzędu Miejskiego w Bytomiu, brali w nich także udział przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedstawiciele rad społecznych przy Prezydencie Bytomia oraz Radni Rady Miejskiej w Bytomiu, a także właściciele bytomskich firm, którzy wypracowali wiele wniosków i założeń

programu odnowy miasta. W sumie (do listopada 2016 r.) w ramach projektu odbyło się 9 warsztatów i spotkań konsultacyjnych z przedstawicielami zespołu ds. programowania rozwoju Bytomia oraz reprezentantami sektorów obywatelskiego, biznesu i nauki. Zespół od 2013 do 2016 roku odbył w sumie 17 spotkań.

▪ Włączenie mieszkańców poprzez uruchomienie kampanii informacyjnej „BYTOM odNOWA”. Pierwsze spotkanie dot. utworzenia bytomskiego Klastra Rewitalizacji odbyło się w II kwartale 2015 r. Bytomski Klaster Rewitalizacji to platforma, która umożliwia współpracę przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, środowiska naukowego i mieszkańców w procesie odnowy miasta. Chęć wspólnego działania przedstawiciele tych środowisk wyrazili już w listopadzie 2014 roku, podpisując inicjatywę klastrową. W sumie Wydział Strategii i Funduszy Europejskich Urzędu Miejskiego w Bytomiu stworzył bazę ponad 140 podmiotów, które przystąpiły do bytomskiego Klastra Rewitalizacji. Kolejnym spotkaniem były konsultacje w ramach kampanii informacyjnej dot. rewitalizacji wśród mieszkańców Bytomia, zorganizowane w IV kwartale 2015 r. na bytomskim Rynku pn. „Akcja – Rewitalizacja. Informacja”. Zapowiedzią kampanii i ww. akcji było powieszenie w całym mieście (III kwartał 2015 r.) billboardów, na których znajdowała się elegancka kobieta, która do połowy billboardu odsłaniała kurtynę z widokiem na Rynek z lotu ptaka. Reklamy wzbudzały ogromne zainteresowanie mieszkańców, tym bardziej, że nie zostały opisane. Z tej okazji zorganizowano także konkurs dla mieszkańców, w ramach którego, należało rozszyfrować zagadkowe reklamy. W październiku podczas przeprowadzonej akcji „Rewitalizacja”, a także poprzez stronę internetową i portale społecznościowe typu Facebook i Twitter, mieszkańcy dowiedzieli się, czego dotyczą. Adres strony poświęconej kompleksowej rewitalizacji miasta www.bytomodnowa.pl pojawił się w IV kwartale 2015 r. w całym mieście, również na billboardach, dzięki czemu większość mieszkańców miasta mogła ją odwiedzić i zapoznać się z tematami poświęconymi rewitalizacji Bytomia. 10 października 2015 r. zaproszono mieszkańców Bytomia na Rynek, gdzie mogli dowiedzieć się wszystkiego na temat rewitalizacji. Utworzono tam cztery strefy: zieleni, kultury, sportu, gospodarki i komunikacji. Poproszono mieszkańców, aby do tablic przypinali spisane na karteczkach swoje pomysły i oczekiwania dotyczące przyszłości miasta. W wydarzeniu uczestniczyło kilkaset osób. W ramach akcji, bytomianie wypełniali także ankiety, w celu poznania obaw i oczekiwań mieszkańców, względem zbliżającej się rewitalizacji. W sumie wypełniono 162 ankiety, z których opracowano obszerny raport.

▪ Zorganizowanie przez gminę Bytom wraz z Gazetą Wyborczą wydarzenia pn. „Pracownia Miast” w IV kwartale 2015 r. „Pracownia Miast”, to akcja społeczna z powodzeniem prowadzona od wielu lat w całej Polsce, będąca miejscem dialogu i wymiany opinii między samorządowcami, mieszkańcami oraz ekspertami, społecznikami, przedstawicielami rządu, świata biznesu i kultury. Zorganizowano ją w formie dwudniowego wydarzenia, tj. konferencji oraz warsztatów. Podczas warsztatów skupiono się na wyzwaniach, przed którymi stoi miasto oraz jego problemach i poszukiwaniach sposobów ich rozwiązania. Na konferencji dyskutowano o pomysłach, dobrych praktykach innych miast oraz proponowanych działaniach. Specjaliści z dziedziny socjologii, ekonomii, polityki społecznej, przedstawiciele władz miasta, a także miejscy aktywiści wymieniali się pomysłami na ożywienie miasta.

Uczestnicy warsztatów zgodzili się, że potencjału Bytomia można szukać w czterech obszarach: historia i mit, technologia, tkanka miejska i ludzie. Większość pomysłów wiązała się z zabytkową elektrociepłownią Szombierki, położoną w obszarze rewitalizacji miasta. Zaproponowano także, aby wykorzystać przestrzeń między budynkiem dawnej partii przy ul. Żeromskiego i budynkiem PKP i urządzić tam galerię bytomskich sław – coś na kształt muzeum historii mówionej wraz ze zdigitalizowanym archiwum miejskim oraz miejscem spotkań dla ludzi aktywnych i organizacji pozarządowych. Pojawiła się także idea przekształcenia Bytomia w miasto dla pieszych oraz rowerzystów. Najwięcej głosów zebrał jednak pomysł przekształcenia Elektrociepłowni Szombierki w Science & Business Park, czyli załączek bytomskiej Doliny Krzemowej.

„Bytom jako inteligentne miasto” – to myśl przewodnia drugich warsztatów. Zgłaszane projekty uczestnicy warsztatów podzielili na uniwersalne, standardowe oraz propozycje konkretnych rozwiązań. Wśród pierwszych, które można uznać za dekalog każdego inteligentnego miasta, wyróżnili m.in. konieczność digitalizacji urzędowych danych, transparentność, integrację z innymi systemami, monitorowanie zmian czy konieczność wymogu wprowadzania nowych technologii. Pojawiły się także propozycje stworzenia systemu zarządzania ruchem drogowym i transportem miejskim czy systemu optymalizacji mediów. Zwrócono także uwagę na konieczność stworzenia systemu identyfikacji parkingowej oraz szybkiego parkowania w centrum.

▪ Spotkanie dla mieszkańców, przedstawicieli Organizacji Pozarządowych i Radnych Rady Miejskiej w Bytomiu, które odbyło się 7 grudnia 2015 r. na sali sesyjnej Urzędu Miejskiego w Bytomiu i dotyczyło Gminnego Programu Rewitalizacji (GPR). Spotkanie zrealizowane było w ramach projektu pilotażowego rewitalizacji, który realizowany jest od października 2014 r. Poprowadzone zostało przez dr Aleksandrę Jadach-Sepioło, członka Zespołu eksperckiego ds. rewitalizacji. Wszyscy uczestnicy spotkania zostali poinformowani o tym, że GPR to dokument, który musi wziąć pod uwagę potrzeby wszystkich interesariuszy z terenów objętych rewitalizacją. Przy jego powstawaniu bardzo ważna jest nić porozumienia. Bez aktywnego udziału lokalnej społeczności w tworzeniu programu i jego dalszej realizacji, jego założenia mogą nie zostać osiągnięte. Zainteresowanym przekazano także informacje, iż w trakcie powstawania programu odbędzie się szereg spotkań informacyjnych i konsultacji z uczestnictwem mieszkańców poszczególnych kwartałów w obszarze rewitalizacji. W spotkaniu wzięło udział kilkadziesiąt osób.

▪ Rozpoczęcie konsultacji społecznych w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Bytom w lutym 2016 r. Delimitacja obszarów, o których mowa wyżej, została opracowana przez zespół ekspertów ds. rewitalizacji, których w drodze przetargu wyznaczyło ówczesne Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju. Procedura delimitacji spełnia wymagania ustawy o rewitalizacji z 2015 r. w zakresie zbierania i przetwarzania oraz prezentowania danych. Przyjęta metodologia, opracowana w Instytucie Rozwoju Miast, składała się z następujących etapów:

1. wyznaczenia zamieszkałych jednostek urbanistycznych,
2. analizy wskaźnikowej i wskazania obszaru zdegradowanego,
3. wskazania obszaru rewitalizacji.

Z przeprowadzonej diagnozy wynikało, że zamieszkałych podobszarów zdegradowanych jest w Bytomiu znacznie więcej, niż dopuszcza ustawa o rewitalizacji. W sumie jako zamieszkały podobszar rewitalizacji wskazano 6 zamieszkałych jednostek urbanistycznych, zajmujących w sumie 5,97% powierzchni Bytomia i zamieszkałych przez 28,97% mieszkańców miasta. Do obszaru rewitalizacji włączono także 9 podobszarów zdegradowanych niezamieszkałych obejmujących 5,96% powierzchni Bytomia, na których realizowane będą projekty, mające przyczynić się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art.9 ust.1 Ustawy o rewitalizacji w jednostkach urbanistycznych włączonych do obszaru rewitalizacji.

Konsultacje społeczne ws. wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przeprowadzone z wykorzystaniem różnorodnych mechanizmów zapewniły możliwość partycypacji w procesie wyznaczenia obszarów partnerom społeczno-gospodarczym oraz podmiotom reprezentującym społeczeństwo obywatelskie, działającym na rzecz ochrony środowiska oraz odpowiedzialnym za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji. W ramach konsultacji społecznych dot. wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Bytom, wykorzystano następujące mechanizmy partycypacji społecznej:

1. **Warsztaty i spotkania konsultacyjne.** Przeprowadzono 7 spotkań z przedstawicielami zespołu ds. programowania rozwoju Bytomia oraz reprezentantami sektorów obywatelskiego, biznesu i nauki nt. barier oraz potencjałów rozwojowych miasta, w zakresie dot. działań niezbędnych do podjęcia w celu wzmocnienia potencjałów i ograniczenia barier rozwojowych, badań i analiz przydatnych w kontekście działań rewitalizacyjnych, identyfikacji interesariuszy rewitalizacji w mieście, delimitacji obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na terenie Bytomia, proponowanego zakresu tematycznego projektu pilotażowego, kompleksowości działań rewitalizacyjnych, dotyczące doświadczeń Miasta w zakresie partycypacji, wizji i kierunków działań rewitalizacji, a także dotyczące podsumowania prac nad projektem pilotażowym oraz doprecyzowania możliwych kierunków działań dla rewitalizacji w ramach polityki społecznej.
2. **Spotkanie otwarte o charakterze konsultacyjnym.** W dniu 8 lutego 2016 r. w godz. 14.00 - 16.00 zorganizowano spotkanie zespołu eksperckiego z Instytutu Rozwoju Miast w Krakowie z interesariuszami rewitalizacji, przedstawiające etapy pracy zespołu, który opracował delimitację obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji Bytomia, a także uzasadnienie tej formy delimitacji. Zespół wyłonił 6 obszarów zurbanizowanych oraz 9 obszarów niezamieszkałych. Spotkanie umożliwiło także wyrażenie uwag, opinii i propozycji interesariuszy oraz składanie ich do protokołu. W spotkaniu wzięły udział 104 osoby.

3. **Punkty konsultacyjno-informacyjne.** Utworzono dwa punkty zlokalizowane w Wydziale Strategii i Funduszy Europejskich Urzędu Miejskiego w Bytomiu przy ul. Parkowej 2 oraz w Referacie Obsługi Kłastera Rewitalizacji i Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi Urzędu Miejskiego w Bytomiu przy Rynku 26/5. Obydwa punkty były dostępne dla interesariuszy od poniedziałku do piątku. Budynki są przystosowane dla osób niepełnosprawnych. W trakcie trwania konsultacji punkty odwiedziło łącznie 55 osób.
4. **Konsultacje on-line.** Wykorzystano do tego celu specjalną Platformę Konsultacji, która znajduje się pod adresem www.konsultacje.bytom.pl oraz adres mailowy Wydziału Strategii i Funduszy Europejskich Urzędu Miejskiego w Bytomiu – zp@um.bytom.pl, na który mieszkańcy mogli zgłaszać na specjalnie przygotowanym Formularzu konsultacyjnym własne propozycje obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Bytomia.
5. **Zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej.** Ogłoszenie Prezydenta Bytomia o rozpoczęciu konsultacji społecznych projektu Uchwały Rady Miejskiej w Bytomiu w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Bytomia dostępne było od dnia 1 lutego 2016 r. na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na platformie konsultacji www.konsultacje.bytom.pl, a także na tablicach ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Bytomiu zlokalizowanych przy ul. Parkowej 2 oraz Rynku 26/5. W celu zgłaszania uwag, przygotowany został kwestionariusz, który można było przesłać drogą elektroniczną, za pośrednictwem poczty bądź złożyć osobiście w wyznaczonych punktach konsultacyjnych. Uwagi zbierane były w terminie od 8 lutego do 2 marca 2016 r. łącznie złożonych zostało 100 formularzy.
6. **Publikacje w prasie.** Zamieszczono po 2 ogłoszenia w prasie lokalnej „Życie Bytomskie” oraz w wydaniu regionalnym „Dziennik Zachodni”, informujące o rozpoczęciu konsultacji społecznych projektu Uchwały Rady Miejskiej w Bytomiu w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Bytomia oraz zachęcające mieszkańców do składania uwag i propozycji zmian.
7. **Publikacje w sieci internet.** W celu dotarcia do jak największej liczby odbiorców, zamieszczono w lokalnych portalach informacyjnych i na portalach społecznościowych Facebook od 1 lutego do 2 marca 2016 r. kilkadziesiąt artykułów i postów w przedmiotowej sprawie.
8. **Media.** Informacje o trwających konsultacjach społecznych pojawiły się w wielu lokalnych i regionalnych audycjach radiowych i informacjach TV. Udzielono kilkadziesiąt wywiadów medialnych.

W sumie w terminie od 8 lutego do 2 marca 2016 r. złożonych zostało łącznie **100** formularzy konsultacyjnych z **59** różnego rodzaju uwagami i opiniami dot. konsultowanego obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Bytom, spośród których **6** nie dotyczyło przedmiotu prowadzonych konsultacji, natomiast **1** formularz nie spełniał wymogów formalnych. **13** złożonych formularzy zostało pozytywnie rozpatrzonych, w wyniku czego jednostki niezamieszkałe nr 19, 25, 26, 28, zostały poszerzone o dodatkowe tereny, w jednostkach nr 25 i 32 niektóre tereny zostały wyłączone. Na terenach zurbanizowanych nr 10 i 11 włączono dodatkowe działki wraz z zabudowaniami, jednak były to obszary niezamieszkałe, co nie miało wpływu na zwiększenie ilości % mieszkańców. Ponadto uwzględniono kilka propozycji zmian, co do treści dokumentu dot. delimitacji ww. obszarów. Protokół z przeprowadzonych konsultacji znajduje się pod adresem http://www.konsultacje.bytom.pl/files/protocol_file/104.pdf. W dniu 29 marca 2016 r. została podjęta Uchwała nr XXIII/300/16 Rady Miejskiej w Bytomiu w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Bytom.

- Ukazanie się w marcu 2016 r. pierwszego numeru gazety poświęconej tematowi rewitalizacji Bytomia. W gazecie przybliżono założenia rewitalizacji miasta, wyjaśniono, co to jest specjalna strefa rewitalizacji oraz po co Bytomowi gminny program rewitalizacji. Znalazły się tam także mapy z obszarami przeznaczonymi do odnowy. Informator w nakładzie 80 tys. egzemplarzy trafił do skrzynek pocztowych bytomian, przede wszystkim z obszaru rewitalizacji. Można było pobrać go także w kilku punktach, w tym także w Urzędzie Miejskim w Bytomiu.

- Ogłoszenie (w kwietniu 2016 r.) o rozpoczęciu prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji dla Bytomia i publiczne zaproszenie do jego współtworzenia wszystkich interesariuszy, zgodnie z ustawą o rewitalizacji. W okresie od kwietnia do lipca 2016 r. każdy mógł zgłosić swój pomysł na to, jak ożywić

miejsca wyznaczone do rewitalizacji w Bytomiu. Mogły to być zarówno projekty miękkie (związane ze szkoleniami, walką z wykluczeniem społecznym), jak i twarde (inwestycyjne). Pomysły należało składać na specjalnie przygotowanych formularzach konsultacyjnych. Na początku kwietnia 2016 r. zostało zorganizowane pierwsze spotkanie dla mieszkańców zainteresowanych odnową miasta, przedstawicieli organizacji pozarządowych, zarządców wspólnot mieszkaniowych i przedsiębiorców. W sumie do Wydziału Strategii i Funduszy Europejskich Urzędu Miejskiego w Bytomiu wpłynęło ponad 200 kart z pomysłami, zarówno od przedstawicieli instytucji, jak i od osób prywatnych. Spektrum pomysłów na lepszy Bytom było bardzo szerokie. Począwszy od remontów fasad budynków, chodników i ulic, przez organizację szkoleń, zdrowotnych programów profilaktycznych, po adaptację zabytkowych pomieszczeń na centra kulturalno-sportowe. Zwracano też uwagę na potrzeby ludzi starszych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym i niepełnosprawnych intelektualnie. Nadesłane przez mieszkańców propozycje zostały wnikliwie przeanalizowane, a następnie pogrupowane w tzw. wiązki projektów.

Podczas konsultacji obszarów rewitalizacji w okresie od czerwca do lipca wpłynęło 207 kart, od sierpnia do września 13 kart, natomiast podczas konsultacji projektu programu rewitalizacji w październiku 22 karty oraz złożono 33 karty w okresie od października do listopada. **Karty z propozycjami przedsięwzięć złożyli mieszkańcy oraz partnerzy społeczno-gospodarczy oraz podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, działające na rzecz ochrony środowiska oraz odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji.** Po zakończeniu prac nad kartami do programu rewitalizacji dla Miasta Bytom wpisano 127 projektów rewitalizacyjnych, które szczegółowo zostały scharakteryzowane w załączniku nr 2 „Lista przedsięwzięć podstawowych do Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+”.

■ Zawarcie przez gminę Bytom 3 umów (z firmą consultingową oraz organizacjami pozarządowymi) na organizację i przeprowadzenie procesu partycypacyjnego, związanego z tworzeniem GPR, w 6 podobszarach zurbanizowanych, zgodnie z zał. nr 2 (obszar rewitalizacji) do uchwały nr XXIII/300/16 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 29.03.2016 r., w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Bytom. Spotkania odbywały się w sześciu podobszarach przeznaczonych do rewitalizacji, to: Śródmieście Północ, Śródmieście Centrum, Śródmieście Zachód (obszary 10, 11, 13), Bobrek (obszar 8), Kolonia Zgorzelec (obszar 19) i Rozbark (obszar 12). Przeprowadziły je cztery podmioty. W Śródmieściu było to Towarzystwo Urbanistów Polskich Zakład Planowania Przestrzennego Pracownia w Katowicach, na Rozbarku warsztaty przeprowadzili członkowie bytomskiego stowarzyszenia Miasto Dla Mieszkańców, a z mieszkańcami Bobrka i Kolonii Zgorzelec spotkali się przedstawiciele warszawskiej firmy ResPublic Sp. z o.o. Do ResPublic dołączyła Pani Magdalena Kruk z Wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej, z którą gmina Bytom podpisała porozumienie i która razem z mieszkańcami Kolonii Zgorzelec pracowała nad koncepcją zagospodarowania osiedla, które w przyszłości ma być miejscem przyjaznym i funkcjonalnym. W ramach zawartych umów, w okresie od kwietnia do lipca 2016 r. zorganizowano łącznie 19 warsztatów i 13 punktów lotnych, w tym: spotkań diagnostycznych z mieszkańcami i przedstawicielami instytucji, spotkań plenerowych i spacerów badawczych, wizji lokalnych, spotkań warsztatowych z uczniami szkół z wykorzystaniem makiety 3D, podczas których zbierano od interesariuszy propozycje projektów rewitalizacyjnych.

- 1. Warsztaty i spotkania diagnostyczne** – miały na celu zidentyfikowanie problemów w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej, wskazanych w art. 9 ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji. Przeprowadzono także pogłębione wywiady z lokalnymi ekspertami oraz przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego i innych instytucji.
- 2. Wizje lokalne, spacerzy badawcze** – to badanie jakościowe, polegające na wizycie w obszarze rewitalizacji, często połączone z rozmowami z interesariuszami, korzystającymi z odwiedzanej przestrzeni miejskiej. Metoda ta miała na celu zdiagnozowanie występujących w terenie problemów, ale i potencjałów przede wszystkim, w sferze technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej.
- 3. Warsztaty z użyciem makiety 3D** - miały na celu pomóc w zobrazowaniu ludziom przestrzeni, dzięki czemu lepiej mogliśmy zrozumieć ich potrzeby. Makiety przygotowywane przez uczniów szkół miały zasadnicze znaczenie dla włączenia w proces najmłodszych użytkowników przestrzeni, którzy podczas warsztatów dzielili się z prowadzącymi, swoimi odczuciami na temat przestrzeni, w której żyją. Miało to dodatkowo walor edukacyjny, ponieważ dzieci uczyły się pracować z mapą i często po raz pierwszy

spotykały się z szerszą perspektywą miasta. Makiety wykonane z dziećmi ułatwiły później pracę warsztatową, ponieważ wszystkie problemy i sugestie dotyczące przestrzeni mogły być odniesione do konkretnych miejsc czy obszarów.

Spotkania odbywały się w cyklach dwutygodniowych, albo tygodniowych. Na każdym z nich poruszane były problemy występujące w danych dzielnicach. Pierwsze poświęcone były m.in. przestrzeni publicznej i transportowi, drugie – kulturze, edukacji i zdrowiu, a w trakcie trzeciego spotkania konsultanci zaprezentowali pomysły mieszkańców na temat danego obszaru. Pracownicy firm konsultingowych i stowarzyszeń omawiali je z mieszkańcami. Łącznie we wszystkich spotkaniach wzięło udział ok. 500 osób. Efektem końcowym warsztatów było podsumowanie i zestawienie efektów warsztatów w formie prezentacji. Udział w warsztatach i innych formach partycypacji zapewnili lokalni liderzy, z którymi nawiązano współpracę. Z przeprowadzonych działań w każdym z podobszarów, sporządzono raport, który zawiera usystematyzowany wykaz opinii i sugestii dotyczących problemów występujących na danym podobszarze i jego najbliższym otoczeniu oraz ich potencjalne rozwiązania, opis przebiegu konsultacji, diagnozę podobszaru – w tym zidentyfikowane problemy oraz potencjał do wykorzystania. Raporty zawierają także (na podstawie przeprowadzonych diagnoz) wizję stanu podobszarów po przeprowadzeniu rewitalizacji oraz cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk występujących w tych podobszarach. Po przeanalizowaniu wizji, celów i kierunków wypracowanych w podobszarach zwrócono uwagę, że są one ze sobą zbieżne. Ponadto analiza danych statystycznych, wyniki pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji, potwierdziły problemy zidentyfikowane w trakcie partycypacji społecznej. Z uwagi na to opracowano wspólną wizję dla całego obszaru rewitalizacji Bytomia, do której wypracowano wspólne cele i kierunki działań. Cele i kierunki wypracowane przez interesariuszy obszaru rewitalizacji po przeanalizowaniu pogrupowano oraz rozszerzono na podstawie wniosków z diagnozy oraz uwag zebranych w trakcie konsultacji projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+”.

Raporty zawierają także projekty mające przyczynić się do realizacji celów strategicznych danego podobszaru. Są to projekty o charakterze społecznym, gospodarczym oraz projekty o charakterze infrastrukturalno-środowiskowym. W sumie raporty zawierają 57 propozycji projektów wraz z ich opisami w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia: nazwę, wskazanie podmiotów je realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, a także prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji. Wykonawcy umów sporządzili także mapy przedstawiające podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszarów rewitalizacji. Niestety część propozycji przedsięwzięć nie miała przygotowanych kart rewitalizacyjnych, ale zostały one wpisane w inne wcześniej zgłoszone i uwzględnione większe projekty rewitalizacyjne wpisane do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Bytomia. W części projektów w ogóle nie zostali wskazani liderzy czyli podmioty mogące zrealizować dane zadanie, w związku z czym zostały one wpisane na listę przedsięwzięć uzupełniających, natomiast jeszcze inne swą charakterystyką (np. remonty ulic, chodników etc.) w ogóle nie wpisywały się w GPR, co spowodowało, że także nie zostały one uwzględnione, natomiast zostały przekazane do odpowiednich jednostek, zgodnie z kompetencjami, które będą je realizować w ramach bieżących prac lub też zostaną zgłoszone do budżetu partycypacyjnego Bytomia. Wszystkie raporty wraz z załącznikami znajdują się pod adresem:

<http://bytomodnowa.pl/index.php?mact=News,cntnt01,detail,0&cntnt01articleid=101&cntnt01returnid=17>

▪ Ukazanie się we wrześniu 2016 r. kolejnego numeru gazety poświęconej tematowi rewitalizacji. W gazecie opisany został przebieg przeprowadzonych w mieście konsultacji społecznych, a w ramach tego każdy z podobszarów i jego problemy, zaprezentowane zostały Rady przy Prezydencie Bytomia, a także krótko opisana rewitalizacja miasta Wałbrzych. Znalazł się w niej również słowniczek pojęć dot. rewitalizacji. Informator trafił do skrzynek pocztowych bytomian, przede wszystkim z obszaru rewitalizacji. Można było pobrać go także w Urzędzie Miejskim w Bytomiu w kilku punktach oraz na stronie www.bytomodnowa.pl.

▪ Konsultacje społeczne projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+” na podstawie art. 17 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 6 ustawy o rewitalizacji. Konsultacje przeprowadzone były w terminie od 3 do 26 października 2016 r. w formie:

- a) debaty publicznej, która odbyła się w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Galerii Rotunda przy Placu Jana III Sobieskiego 3 w Bytomiu, w dniu 19 października 2016 r. o godz. 17:00 do godz. 19:00 (udział wzięło około 80 osób),

- b) lotnych Punktów Informacyjnych BYTOM odNOWA, w których udzielano informacji i zbierano uwagi ustne. Punkty funkcjonowały w dwie soboty października na płycie Rynku w Bytomiu, w dniach 8 i 15 października 2016 r. (udział wzięło około 50 osób),
- c) zbierania uwag w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej i formularza zamieszczonego na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej <http://bip.um.bytom.pl/bip/>, na platformie konsultacji www.konsultacje.bytom.pl oraz na stronie <http://bytomodnowa.pl/dokumenty-do-pobrania>.

Wydział Strategii i Funduszy Europejskich Urzędu Miejskiego w Bytomiu promował konsultacje poprzez: wysłanie drogą e-mail zawiadomienia do bytomskich organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i innych podmiotów, redakcji tv, radiowych i prasowych; wywieszenie plakatów we wszystkich bytomskich placówkach oświatowych oraz niektórych liniach tramwajowych, zamieszczenie informacji na portalu społecznościowym Facebook, poprzez stronę internetową www.bytom.pl, www.bytomodnowa.pl, a także przez wywieszenie ogłoszenia na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miejskim w Bytomiu przy ul. Parkowej 2 i Rynku 26/5, zamieszczenie informacji w prasie lokalnej. Różnorodność metod udostępniania informacji umożliwiła aktywny udział w procesie konsultacyjnym partnerom społeczno-gospodarczym oraz podmiotom reprezentującym społeczeństwo obywatelskie, działającym na rzecz ochrony środowiska oraz odpowiedzialnym za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji.

Celem przeprowadzonych konsultacji społecznych było zebranie uwag, opinii, propozycji do „Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+”. Ostatecznie do 26 października 2016 r. od podmiotów zewnętrznych⁴² zebrano 149 uwag (w tym 4 uwagi niespełniające wymagań formalnych), które szczegółowo scharakteryzowane zostały w „Raporcie z konsultacji społecznych”, udostępnionym na stronie internetowej www.bytomodnowa.pl, na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej <http://bip.um.bytom.pl/bip/>, na platformie konsultacji <http://www.konsultacje.bytom.pl/>. Przedstawia on informacje dotyczące wymogów formalnych oraz szczegółowe uzasadnienia uwzględnienia bądź nie poszczególnych uwag.

Spośród przedstawionych uwag nie uwzględniono 84, natomiast 73 zostały pozytywnie rozpatrzone⁴³ i uwzględnione w niniejszym dokumencie. W wyniku wprowadzonych zmian przededagowano w szczególności kwestie dotyczące diagnozy, wizji, celów i kierunków, projektów, wskaźników, partycypacji społecznej.

3.2.2. Udział interesariuszy w procesie wdrażania GPR

W ramach działań rewitalizacyjnych kontynuowana będzie partycypacja na etapie wdrażania „Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+”, czyli aktywny udział w wydarzeniach, które dotyczą mieszkańców i innych interesariuszy zgodnie z ustawą o rewitalizacji. W procesie wdrażania procesu rewitalizacji, na etapie realizacji projektów, monitorowania oraz aktualizacji programu zapewniony jest udział partnerów społeczno-gospodarczych oraz podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, działających na rzecz ochrony środowiska oraz odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji. Zaangażowanie interesariuszy obejmuje przekazywanie informacji, prowadzenia badań ankietowych, publikowanie sprawozdań i raportów z realizacji programu, opiniowania właściwych dokumentów w ramach posiedzeń Zespołu ds. rewitalizacji i Komitetu Rewitalizacji Bytomia oraz zbierania propozycji przedsięwzięć w ramach procesu aktualizacji programu.

⁴² Podmioty zewnętrzne – wszystkie podmioty (organizacje, instytucje, osoby prywatne i inne jednostki) niebędące jednostkami budżetowymi/organizacyjnymi UM Bytom/komórkami UM Bytom.

⁴³ Z uwagi na złożoność niektórych uwag, które wymagały udzielenia odpowiedzi do poszczególnych fragmentów, suma wszystkich uwag pozytywnie i negatywnie rozpatrzonych różni się od ogólnej liczby zgłoszonych uwag.

W ramach działań pilotażowych podstawową wiązką działań będzie wzmocnienie zdolności instytucjonalnej miasta Bytomia oraz lokalnych interesariuszy (w tym przede wszystkim mieszkańców oraz organizacji pozarządowych) do prowadzenia działań rewitalizacyjnych poprzez:

1. opracowanie Planu działania w zakresie edukacji, komunikacji społecznej i promocji procesu rewitalizacji miasta Bytom będący wstępem do wzmocniania zdolności instytucjonalnej do wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji. Dokument będzie miał charakter instruktażowy, z przykładami narzędzi oraz metod pracy z interesariuszami przez okres wdrażania i oceny rewitalizacji. Będzie zawierał harmonogram działań informacyjno-promocyjnych skierowanych do mieszkańców (np. organizacja debat, warsztatów oraz spotkań informacyjnych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji). Będzie on zawierał zestaw narzędzi informacyjnych i promocyjnych, które będą mogły być wykorzystane w kontaktach z interesariuszami, elementy systemu identyfikacji wizualnej. Zostaną także w tym planie określone zakładane rezultaty dotyczące poziomu zaangażowania interesariuszy w działania związane z realizacją GPR, poziomu ich wiedzy i wrażliwości na problemy występujące na obszarze rewitalizacji;
2. działania informacyjno-promocyjne skierowane do mieszkańców w ramach Programu (np. poprzez organizację warsztatów, debat, konferencji, spacerów studyjnych i badawczych po podobszarach rewitalizacji). Spacerów po podobszarach rewitalizacji realizowane będą w trakcie wdrażania GPR ze wsparciem projektu pilotażowego, a następnie zostaną utrzymane w kolejnych latach realizacji GPR. Przewidziano po 15 spotkań rocznie na etapie wdrażania (po 2 spotkania w każdym z podobszarów). Spotkania będą służyć zaznajomieniu mieszkańców z aktualnie prowadzonymi działaniami, ale też będą miały znaczenie dla monitorowania efektów prowadzonych działań, ponieważ będą służyły zbieraniu danych ankietowych o ich odbiorze i efektach obserwowanych przez mieszkańców;
3. organizację stałego punktu informacyjnego w obszarze rewitalizacji, w ramach którego zapewniane będzie doradztwo (dyżury) oraz szkolenia dla interesariuszy, w tym:
 - wsparcie edukacyjne i doradcze dla organizacji pozarządowych, wspierające zdolność instytucjonalną tych organizacji do zaangażowania się w realizację projektów społecznych,
 - doradztwo prawne, ekonomiczne i techniczne dla interesariuszy w kwartale pilotażowym i obszarze rewitalizacji;
4. kontynuację wydawania gazety poświęconej kompleksowej rewitalizacji miasta. Gazeta jest wydawana podobnie jak lokalny dziennik, zawiera wszystkie bieżące informacje o stanie rewitalizacji w mieście i będzie wydawana co kwartał do końca projektu pilotażowego, a następnie planowana jest kontynuacja ze środków miasta. Kwartalnik trafia bezpośrednio do skrzynek pocztowych mieszkańców Bytomia, a także dostępny jest w kilku punktach Urzędu Miejskiego. Jest to przystępny i komunikatywny sposób dotarcia do wszystkich mieszkańców, również tych, którzy nie korzystają z sieci Internet;
5. prowadzenie strony internetowej www.bytomodnowa.pl, portalu społecznościowego Facebook BYTOM odNOWA oraz merytoryczne prowadzenie bloga podsumowującego działania doradcze;
6. zaangażowanie 6 osób, które odpowiedzialne będą za działania partycypacyjne w procesie wdrażania GPR w podobszarach. Osoby te koordynować będą działalność warsztatów, spacerów i innych działań partycypacyjnych zleconych przez Urząd w podobszarach. Wszystkie wskazane osoby będą podlegać koordynatorowi projektu pilotażowego rewitalizacji;
7. wiązkę dotyczącą „Bytomskiego Modelu Dostępnego Mieszkalnictwa”, która obejmuje m.in.:
 - inwentaryzację stanu technicznego budynków mieszkalnych w zasobie gminy w podobszarach rewitalizacji (także w budynkach wspólnot mieszkaniowych) wraz z rozpoznaniem struktury społecznej mieszkań w zasobie gminy oraz barier architektoniczno-urbanistycznych występujących w tych zasobach m.in. z punktu widzenia osób starszych, niepełnosprawnych oraz matek z dziećmi. Efektem działania ma być dokładne rozpoznanie stanu technicznego i warunków życia mieszkańców zasobów komunalnych oraz stanu technicznego pustostanów w celu przygotowania działań remontowych;
 - badanie diagnostyczne postaw mieszkaniowych potencjalnych klientów mieszkań w zasobie mieszkaniowym gminy Bytom, służące rozpoznaniu potrzeb obecnych i potencjalnych mieszkańców obszaru rewitalizacji dotyczących warunków mieszkaniowych,

dostęp do usług publicznych i kryteriów jakości życia związanych z warunkami mieszkaniowymi i otoczeniem mieszkania;

- doradztwo w wyborze modeli inwestycji mieszkaniowych dostosowanych do potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz w poszukiwaniu inwestorów zainteresowanych testowaniem rozwiązań technologicznych (remontowych i energooszczędnych) oraz organizacyjno-prawnych w pustostanach w obszarze pilotażowym wraz z fundraisingiem dla podmiotów zainteresowanych testowaniem wybranych modeli w kwartale pilotażowym. Doradztwo zakończone będzie publikacją pt. *Długoterminowe możliwości inwestycyjne w mieszkalnictwie w Bytomiu*, w której zostaną zebrane założenia bytomskiego modelu, przetestowane działania i ścieżki dojścia do ich wypracowania oraz informacje, w jaki sposób zastosować te rozwiązania w innych warunkach niż bytomskie;
- organizację Forum Inwestycji Mieszkaniowych, w czasie którego zostaną przedstawione wyniki badania diagnostycznego oraz – na podstawie inwentaryzacji – wybrane pustostany w kwartale pilotażowym przeznaczone do testowania rozwiązań technologicznych (remontowych i energooszczędnych) oraz organizacyjno-prawnych. Forum ma służyć prezentacji planowanego działania i poszukiwaniu zainteresowanych inwestorów w kraju i za granicą;
- działania edukacyjne: warsztaty i dyskusje w trakcie Forum Inwestycji Mieszkaniowych;
- opracowanie dokumentu *Polityka mieszkaniowa miasta Bytomia 2030 ze szczególnym uwzględnieniem działań w podobszarach rewitalizacji*.

Istotne znaczenie dla zapewnienia udziału różnorodnych interesariuszy, w tym partnerów społeczno-gospodarczym oraz podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, w procesie wdrażania „Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+” ma **Komitet Rewitalizacji**.

Ponadto zgodnie z art. 7 ust. 4 ustawy o rewitalizacji, wójt, burmistrz albo prezydent miasta niezwłocznie po podjęciu przez radę gminy uchwały o Gminnym Programie Rewitalizacji, powoła, w drodze zarządzenia Komitet Rewitalizacji. Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy o rewitalizacji Komitet Rewitalizacji (dalej: Komitet) stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą prezydenta miasta. W trakcie tworzenia zasad wyznaczania składu oraz działania Komitetu należy mieć na uwadze te funkcje oraz specyfikę obszaru rewitalizacji. W związku z tym, aby zapewnić jak najszerszą obecność interesariuszy procesu rewitalizacji w Komitecie, Rada Miejska w Bytomiu określa szczegółowe zasady wyboru członków Komitetu w drodze uchwały.

Do zadań Komitetu Rewitalizacji będzie należało przede wszystkim:

- opiniowanie wszelkich zmian w GPR,
- opiniowanie aktualizacji GPR,
- opiniowanie projektów uchwał i aktów prawa miejscowego dotyczących Specjalnej Strefy Rewitalizacji,
- wyrażanie opinii w sprawach dotyczących funkcjonowania partycypacji w realizacji GPR,
- opiniowanie raportów rocznych z realizacji GPR oraz raportu końcowego.

Obsługę organizacyjną Komitetu zapewni Prezydent Miasta Bytomia.

Komitet Rewitalizacji będzie przygotowywać swoje opinie i stanowiska w drodze głosowania, gdzie każdy z członków będzie dysponować jednym głosem. Zgodnie z art. 7 ust. 8 ustawy o rewitalizacji w przypadku, gdy Komitet zajmuje stanowisko w drodze głosowania, przedstawiciele gminy, gminnych jednostek organizacyjnych, w tym gminnych osób prawnych, nie biorą udziału w głosowaniu, jeżeli dotyczy ono projektów dokumentów, których opracowanie jest zadaniem Prezydenta Miasta Bytomia. Komitet będzie mógł zapraszać na swoje posiedzenia osoby nie będące jego członkami. Komitet będzie mógł powoływać także grupy robocze zajmujące się zarówno konkretnymi podobszarami rewitalizacji, jak i określonymi zagadnieniami tematycznymi. Sposób powoływania grup roboczych i ich liczebność zostanie określony uchwałą Komitetu. Komitet uchwali najdalej w ciągu miesiąca od powołania regulamin działania Komitetu. Projekt regulaminu jak i sam regulamin zostaną podane do wiadomości publicznej.

Oprócz tego, w działania związane ze wdrażaniem GPR zaangażowane zostaną także środowiska współpracujące z Prezydentem Miasta m.in. Bytomska Rada Seniorów, Bytomska Rada Biznesu, Bytomska Rada Działalności Pożytku Publicznego oraz Rada Sportu.

Tym samym Gminny Program Rewitalizacji dla Bytomia jest wdrażany przez samorząd lokalny w ścisłej współpracy z partnerami – przedstawicielami środowiska gospodarczego, organizacji społecznych oraz instytucji publicznych działających na terenie Bytomia. Do tego ważnego procesu, dotyczącego rewitalizacji, szeroko włączona zostanie przede wszystkim społeczność lokalna.

3.3. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Zgodnie z wytycznymi w zakresie rewitalizacji obowiązującymi w perspektywie finansowej na lata 2014–2020, opis planowanych działań rewitalizacyjnych, realizowanych w ramach programu rewitalizacji zawiera przede wszystkim identyfikację podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, bez których realizacja celów programu rewitalizacji nie byłaby możliwa i obszar rewitalizacji nie będzie w stanie wyjść z kryzysowej sytuacji. Na podstawie kryteriów wyboru projektów w ramach OSI Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014–2020, oceniana była zbieżność projektu z listą planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych na terenie OSI BYTOM, tj. takich które najbardziej przyczyniają się do realizacji strategicznych celów rewitalizacji poprzez spójność: geograficzną, sektorową oraz funkcjonalną z gminnym programem rewitalizacji.

Projekty najbardziej przyczyniające się do realizacji ww. celów, tj. projekty podstawowe, ograniczono, więc decyzją Miasta Bytom wyłącznie do przedsięwzięć realizowanych przez podmioty silnie powiązane ze środowiskiem lokalnym oraz już działające na rzecz społeczności lokalnej miasta Bytomia, co pozwoli w większym stopniu wpływać na lokalny rynek pracy i integrację zawodową i społeczną osób wykluczonych obszaru rewitalizacji oraz realizujące w największym stopniu założone cele rewitalizacji. Realizacja wskazanych projektów podstawowych ma strategiczne znaczenie dla rewitalizacji wybranego obszaru miasta.

Uzasadnieniem wybranego rozwiązania jest konieczność realizacji projektów, które przedstawiają najwyższą wartość merytoryczną spośród zgłoszonych do dofinansowania w ramach OSI.

W związku z powyższym dla zapewnienia uczciwej konkurencji i równego traktowania różnych podmiotów zgłaszających projekty rewitalizacyjne przyjęto podejście, umożliwiające wybór możliwie największej liczby projektów w trybie konkurencyjnym, bez nieuprawnionego preferowania wybranych projektów na etapie opracowania programu rewitalizacji. Podejście niniejsze realizuje zapisy *Wytycznych w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020*, tj. zasadę bezstronności, rozumianej jako zakaz indywidualnych preferencji w ramach grup czy typów wnioskodawców dopuszczonych do ubiegania się o dofinansowanie oraz zasadę równego traktowania wnioskodawców – rozumianej jako zakaz stosowania kryteriów, w sposób skutkujący faworyzowaniem poszczególnych wnioskodawców kosztem pozostałych wnioskodawców, w związku z art. 37 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. poz. 1146.)

Zgłoszone przedsięwzięcia, które nie uzyskały statusu podstawowych zostały wskazane w związku z tym jako projekty rewitalizacyjne uzupełniające, tj. takie, które mają mniejszą skalę oddziaływania, realizowane przez podmioty nie związane ze społecznością lokalną lub posiadające mniejszy potencjał, ale są ważne i oczekiwane ze względu na rozwiązywanie wskazanych problemów oraz realizację celów programu rewitalizacji. Projekty uzupełniające są przedsięwzięciami zaplanowanymi i wynikającymi z programu rewitalizacji. Wskazane one zostały zarówno wprost w programie rewitalizacji, jak również poprzez określenie w ogólnym (zbiorczym) opisie innych, uzupełniających rodzajów działań rewitalizacyjnych.

3.3.1. Wiązki projektów oraz lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Czynniki spajające działania nieinwestycyjne z inwestycyjnymi – logika interwencji.

Głównym celem podejmowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie kompleksowa aktywizacja mieszkańców obszaru rewitalizacji (osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem).

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację wiązki interwencji złożonej z przedsięwzięć nieinwestycyjnych oraz inwestycyjnych, przy założeniu, że realizacja projektów inwestycyjnych jest NIEZBĘDNA dla osiągnięcia celów zakładanych w projektach nieinwestycyjnych.

Każda wiązka zakładać będzie realizację kolejnych, wynikających z logiki interwencji etapów:

I. IDENTYFIKACJA

Rozumiana przez identyfikację konkretnych grup docelowych z obszaru rewitalizacji oraz zdiagnozowanych problemów. Dzięki uczestnictwu w różnego rodzaju projektach nieinwestycyjnych (realizowanych przez MOPR, PUP, BARI, CIS, organizacje pozarządowe, itp.) potencjalny uczestnik będzie miał do wyboru szereg możliwych narzędzi aktywizacyjnych, co pozwoli na precyzyjne dobranie interwencji do indywidualnych potrzeb i możliwości uczestnika.

II. AKTYWIZACJA

Możliwa dzięki wdrożeniu mechanizmów promujących aktywny udział w projektach nieinwestycyjnych:

- pierwszeństwo w przyznaniu lokalu socjalnego,
- pierwszeństwo w przyznaniu lokalu komunalnego do remontu,
- Pakiety Aktywizacyjne dla najbardziej aktywnych uczestników projektu,
- stypendia dla osób uczestniczących w kursach i szkoleniach.

Szczegółowe rozwiązania w ww. zakresie zostaną ustalone na etapie wdrożenia Programu.

III. TRWAŁOŚĆ INTERWENCJI

Podstawowe założenie utrzymania celów projektów zakłada, że „nie ma przegranych”.

Uczestnicy projektów:

- uzyskają lub poprawią kompetencje społeczne co przełoży się na zminimalizowanie zagrożenia lub wykluczenia społecznego oraz pozwoli na ich aktywne włączenie;
- uzyskają kwalifikacje i kompetencje zawodowe pozwalające im uzyskać pracę.

Uczestnicy projektu będą włączeni w proces planowania, projektowania i wykonania prac pomocniczych przy projektach rewitalizacyjnych. Najbardziej aktywni otrzymają lokale mieszkalne, które dodatkowo będą mogli wykończyć za pomocą tzw. Pakietów Aktywizacyjnych (przewidzianych w ramach projektów nieinwestycyjnych).

Spośród osób, którym zostaną przyznane lokale oraz dotychczasowych mieszkańców wyłonione zostaną osoby mające cechy liderów. Wyposażeni oni zostaną w ramach projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego w niezbędną wiedzę merytoryczną oraz praktyczną, które pozwolą im skutecznie realizować inicjatywy na rzecz lokalnej społeczności.

Ponadto podmioty aktywnej integracji, w tym KIS, CIS, pozwolą udzielić indywidualnym osobom oraz członkom ich rodzin pomocy w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych w miejscu zamieszkania oraz w podniesieniu kwalifikacji zawodowych, a także pośrednio zapewnią odpowiednią integrację starych i nowych mieszkańców.

Utrzymanie założonych celów i efektów rewitalizacji będzie możliwe także dzięki wdrożeniu systemu preferencji dla osób uczestniczących w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych.

System zakłada m.in.:

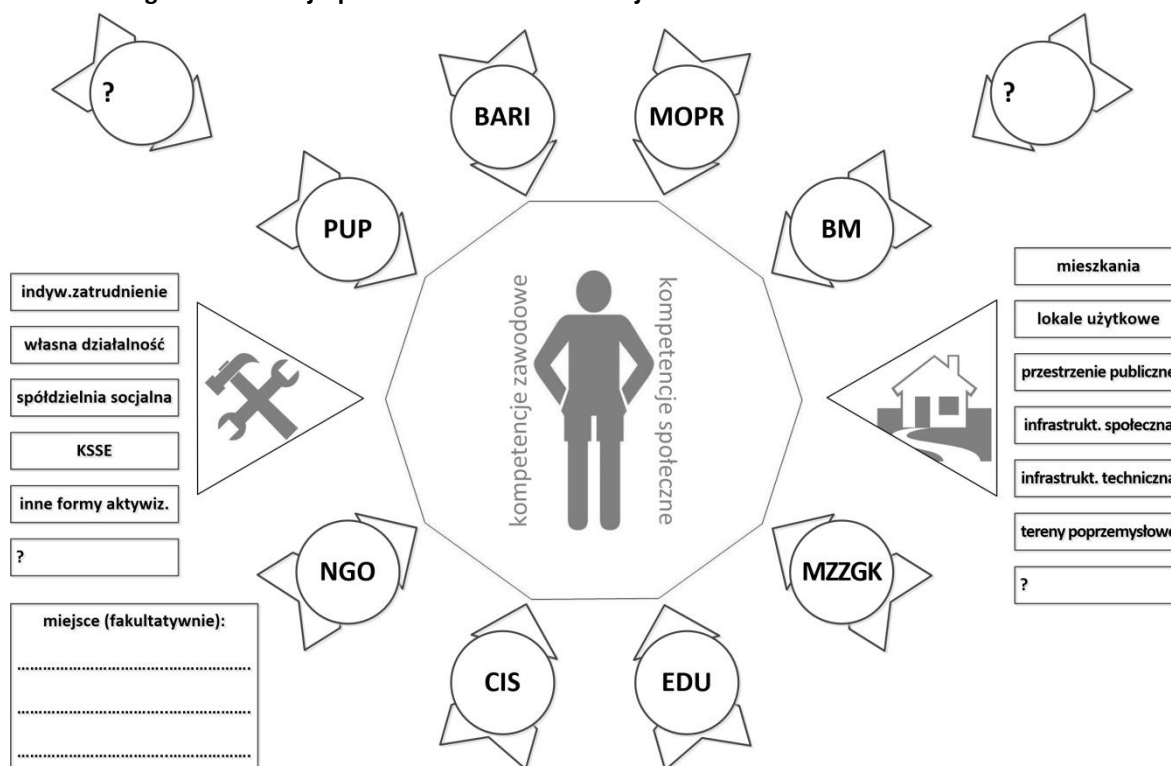
- wprowadzenie preferencji przy zamówieniach publicznych (klausule społeczne) przy realizacji inwestycji w podobszarach rewitalizacji niezamieszkałych (np. Żabie Doły, teren inwestycyjny – Bytom Miechowice, KWK Rozbark) i zamieszkałych (prace przy projekcie dot. przestrzeni miejskiej w podobszarze Rozbark);
- wprowadzenie preferencji przy zamówieniach publicznych (np. zamówienia in-house) dla podmiotów ekonomii społecznej, które będą realizować zlecenia od Miasta w zakresie m.in. utrzymania terenów zrewitalizowanych czy też drobnych prac remontowo-budowlanych w obszarze rewitalizacji (zamieszkałym i niezamieszkałym), przy udziale osób, które wcześniej uzyskały niezbędne kompetencje dzięki udziałowi w projektach nieinwestycyjnych.

W efekcie, po zakończeniu realizacji przedsięwzięć wynikających z danej wiązki projektowej, osoba wykluczona lub zagrożona wykluczeniem społecznym uczestnicząca w projekcie będzie:

- posiadała niezbędne kompetencje społeczne i zawodowe, co pozwoli jej lepiej radzić sobie w życiu;
- żyć w zmodernizowanej (często z jego udziałem) przestrzeni miejskiej co zwiększy jego zadowolenie z życia;
- funkcjonować na własny rachunek z uwagi na posiadaną pracę i zawód, który pozwoli im siebie wraz z rodziną utrzymać.

Poniżej zaprezentowano schemat 2 obrazujący powiązania projektów nieinwestycyjnych i inwestycyjnych.

Schemat 2. Logika interwencji społeczno-infrastrukturalnej

Źródło: Opracowanie własne

Wiązka 1: Śródmieście – Rozbark – KWK Rozbark – „Orzeł Biały”

W wiązce, po przeanalizowaniu działań zaplanowanych przez Miasto oraz przeprowadzeniu konsultacji społecznych, w odpowiedzi na problemy przedstawione w diagnozie znalazły się projekty pogrupowane zgodnie z określonymi celami operacyjnymi (przy założeniu, że dany projekt może wpisywać się w więcej niż jeden cel operacyjny). Projekty mają się przyczynić do ożywienia społecznego i gospodarczego centrum miasta, oraz poprawy sytuacji mieszkańców i równocześnie przywrócenia świetności i znaczenia historycznej zabudowie. W ramach wiązki projektów zaplanowano do realizacji projekty społeczne, współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego w przedstawionych zakresach tematycznych. Poniżej przedstawiono informacje o poszczególnych projektach ze wskazaniem numeru porządkowego, pod jakim zostały zamieszczone w załączniku nr 2 – „Lista przedsięwzięć podstawowych do Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+”. Część z przedsięwzięć (z uwagi na swą specyfikę) realizowana będzie w całym obszarze rewitalizacji lub w podobszarach przypisanych do różnych wiązek. W związku z powyższym, w takich przypadkach dane przedsięwzięcie jest uwzględnione każdorazowo przy każdej wiązce, w której występuje – za wyjątkiem projektów przedstawionych w wiązce 4 (obejmującej cały obszar rewitalizacji).

Cel Operacyjny 1.1 Wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców kompensujący niedobory miejsc pracy w mieście - projekty:

- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Aktywne Zatrudnienie 7.1.3 (8),
- Bytomianie pracują w bytomskich przedsiębiorstwach (10),
- Szansa na własną firmę (11),
- Firma dla seniora (12),
- Aktywizacja bytomskiej przedsiębiorczości (13),
- Bytomski Inkubator Przedsiębiorczości (14),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Promocja zatrudnienia 7.3.3 (16),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Outplacement 7.4.2 (19),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Opiekunka 8.1.3 (22),
- Usługi rozwojowe dla bytomskich przedsiębiorstw (23),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego I (30),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego II (31),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego III (32),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego IV (33),
- Bytomski Ośrodek Aktywności (40),
- Centrum Integracji Aktywnej na start (48),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Usługowa 9.2.3 (71),
- Umiem się uczyć (75),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Rozwojowa 11.1.4 (78),
- Masz firmę masz lokal - Program Aktywizacji Lokali Użytkowych (116),
- Kompleksowa rewitalizacja złożona ze stref seniora, aktywizacji młodych, dla najmłodszych, zieleni, Inkubator Przedsiębiorczości z ukierunkowaniem na świadczenie usług dla osób starszych, poradnia zdrowia psychicznego wraz z ośrodkiem terapii uzależnień, współuzależnień i profilaktyki (120),
- Ponowne wykorzystanie zabudowań i zagospodarowanie terenu na obszarze dawnych Warsztatów Naprawczych GKW w Bytomiu Rozbarku (142).

Cel Operacyjny 1.2 Dogodne warunki dla rozwoju firm lokalnych – projekty:

- Rewitalizacja społeczna bezrobotnych mieszkańców Bytomia poprzez aktywizację zawodową – etap I (1),
- Rewitalizacja społeczna bezrobotnych mieszkańców Bytomia poprzez aktywizację zawodową – etap II (2),
- Rewitalizacja społeczna bezrobotnych mieszkańców Bytomia poprzez specjalistyczne szkolenia zawodowe w wybranych zawodach rzemieślniczych (3),
- Droga do aktywności zawodowej (4),

- Lepszy start, praca, lepsze jutro (6),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Aktywne Zatrudnienie 7.1.3 (8),
- Bytomski Inkubator Przedsiębiorczości (14),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Promocja zatrudnienia 7.3.3 (16),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Outplacement 7.4.2 (19),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Opiekunka 8.1.3 (22),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego I (30),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego II (31),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego III (32),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego IV (33),
- Bytomski Ośrodek Aktywności (40),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Integracja 9.1.3 (47),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Usługowa 9.2.3 (71),
- Umieć się uczyć (75),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Rozwojowa 11.1.4 (78),
- Rewitalizacja obiektów po byłym zakładzie naprawczym zabytkowej Górnosląskiej Kolei Wąskotorowej w Bytomiu (117),
- Kompleksowa rewitalizacja złożona ze stref seniora, aktywizacji młodych, dla najmłodszych, zieleni, Inkubator Przedsiębiorczości z ukierunkowaniem na świadczenie usług dla osób starszych, poradnia zdrowia psychicznego wraz z ośrodkiem terapii uzależnień, współuzależnień i profilaktyki (120).
- Ponowne wykorzystanie zabudowań i zagospodarowanie terenu na obszarze dawnych Warsztatów Naprawczych GKW w Bytomiu Rozbarku (142),
- „Nowy RozPark” hala warsztatowa - rewitalizacja terenów i obiektów przemysłowych – hali warsztatowej byłych warsztatów naprawczych kolei wąskotorowej na cele usług społecznych i mieszkalnictwa wspomagane (143).

Cel Operacyjny 1.3 Wysoki poziom dostępności udogodnień umożliwiających podnoszenie kwalifikacji mieszkańców, usuwanie barier w powrocie na rynek pracy oraz wzrastający poziom motywacji wewnętrznej mieszkańców w zakresie realizacji karier zawodowych – projekty:

- Rewitalizacja społeczna bezrobotnych mieszkańców Bytomia poprzez aktywizację zawodową – etap I (1),
- Rewitalizacja społeczna bezrobotnych mieszkańców Bytomia poprzez aktywizację zawodową – etap II (2),
- Rewitalizacja społeczna bezrobotnych mieszkańców Bytomia poprzez specjalistyczne szkolenia zawodowe w wybranych zawodach rzemieślniczych (3),
- Droga do aktywności zawodowej (4),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Aktywne Zatrudnienie 7.1.3 (8),
- Zielony Bytom – Nowy start (9),
- Bytomianie pracują w bytomskich przedsiębiorstwach (10),
- Szansa na własną firmę (11),
- Firma dla seniora (12),
- Aktywizacja bytomskiej przedsiębiorczości (13),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Promocja zatrudnienia 7.3.3 (16),
- Nowe horyzonty zawodowe (17),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Outplacement 7.4.2 (19),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Opiekunka 8.1.3 (22),
- Usługi rozwojowe dla bytomskich przedsiębiorstw (23),
- Program aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym (24),
- Centrum Integracji Społecznej przestrzeni dla aktywności osób wykluczonych (29),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego I (30),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego II (31),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego III (32),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego IV (33),

- Klub Integracji Społecznej na Rozbarku (35),
- Program „Godna Starość” (39),
- Bytomski Ośrodek Aktywności (40),
- Centrala Bytom (44),
- Stworzenie Klubu Integracji Społecznej na terenie byłej KWK Rozbark w Bytomiu przy ul. Chorzowskiej - rozwój interpersonalny osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym zawodowym (45),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Integracja 9.1.3 (47),
- Centrum Integracji Aktywnej na start (48),
- Opiekun Nieformalny - sposób na życie (52),
- Opiekuńczy Bytom – utworzenie i funkcjonowanie Bytomskiego Centrum Wsparcia Opiekunów Nieformalnych (65),
- Bytomianie pomagają seniorom (69),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Usługowa 9.2.3 (71),
- Umiem się uczyć (75),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Rozwojowa 11.1.4 (78),
- Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Bytomiu (II) (80),
- Przebudowa i adaptacja budynku przy ulicy Karola Miarki 10 na potrzeby Centrum Integracji Społecznej (104),
- Rewitalizacja obiektów na potrzeby Centrum Integracji Aktywnej (107),
- Masz firmę masz lokal - Program Aktywizacji Lokali Użytkowych (116),
- Rewitalizacja obiektów po byłym zakładzie naprawczym zabytkowej Górnośląskiej Kolei Wąskotorowej w Bytomiu (117),
- Kompleksowa rewitalizacja złożona ze stref seniora, aktywizacji młodych, dla najmłodszych, zieleni, Inkubator Przedsiębiorczości z ukierunkowaniem na świadczenie usług dla osób starszych, poradnia zdrowia psychicznego wraz z ośrodkiem terapii uzależnień, współuzależnień i profilaktyki (120),
- Czas na zmiany - nowe perspektywy (RAZEM) z Centrum Integracji Społecznej (133).

Cel Operacyjny 2.1 Ograniczona skala negatywnych zjawisk społecznych oraz wzrost dostępności do prorozwojowych usług publicznych – projekty:

- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Opiekunka 8.1.3 (22),
- Program aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym (24),
- Lepszy Start (28),
- Centrum Integracji Społecznej przestrzeni dla aktywności osób wykluczonych (29),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego I (30),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego II (31),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego III (32),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego IV (33),
- Szansa dla Dziecka (34),
- Międzypokoleniowe Centrum Integracji (36),
- Program Aktywności Lokalnej „Śródmieście” (37),
- Bytomski Ośrodek Aktywności (40),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Integracja 9.1.3 (47),
- Centrum Aktywizacji Mieszkańców Bytomia (49),
- Rewitalizacja społeczna Dzielnicy Bobrek, Rozbark i Śródmieście (50),
- Program wsparcia osób z niepełnosprawnością intelektualną w ramach działalności Świetlicy Terapeutycznej (51),
- Opiekun Nieformalny - sposób na życie (52),
- Centrum Wsparcia Rodziny edycja I (53),
- Centrum Wsparcia Rodziny edycja II (54),
- Usługi społeczne w mieszkaniach wspomaganych edycja I (55),
- Usługi społeczne w mieszkaniach wspomaganych edycja II (56),
- Kompleksowe, alternatywne i aktywizacyjne usługi terapeutyczne dla osób przewlekle psychicznie chorych - mieszkańców miasta Bytom, w tym mieszkańców DPS dla Dorosłych (57),

- Bytomskie Centrum Aktywności Społecznej – działalność społeczna bytomskich harcerzy (58),
- Mieszkania Treningowe - wsparcie osób z niepełnosprawnością intelektualną na drodze do samodzielności (59),
- Podwórka bez przemocy - program z zakresu pedagogiki podwórkowej w rejonie Bobrka, Rozbarku i Śródmieścia (60),
- Świetlica Środowiskowa „Rozbark dla Młodych” (61),
- Program "Aktywny Senior" (62),
- Jak w rodzinie - utworzenie zespołu placówek opiekuńczo – wychowawczych (64),
- Opiekunicy Bytom – utworzenie i funkcjonowanie Bytomskiego Centrum Wsparcia Opiekunów Nieformalnych (65),
- Bezpieczny senior (66),
- Opiekunowie są wśród nas (67),
- Stworzenie Klubu Integracji Społecznej na terenie byłej KWK Rozbark w Bytomiu przy ul. Chorzowskiej – opieka krótkoterminowa dla dzieci i młodzieży, pomoc dydaktyczna dla rodzin oraz aktywacja osób starszych (68),
- Bytomianie pomagają seniorom (69),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Usługowa 9.2.3 (71),
- Wysoka jakość edukacji przedszkolnej - dodatkowe miejsca w przedszkolach (72),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA – Przedszkolna 11.1.3 (74),
- Umiem się uczyć (75),
- Zostań programistą (76),
- Rozwojowy uczeń szkoły zawodowej z szansą na pracę na europejskim rynku pracy - dostosowanie oferty kształcenia zawodowego (79),
- Program Terapii dla Młodzieży (102),
- Uruchomienie mieszkań chronionych z zapleczem treningowym dla mieszkańców DPS dla Dorosłych oraz osób przewlekłe psychicznie chorych mieszkańców miasta Bytom (103),
- Przebudowa i adaptacja budynku przy ulicy Karola Miarki 10 na potrzeby Centrum Integracji Społecznej (104),
- Rewitalizacja obiektów na potrzeby Centrum Integracji Aktywnej (107),
- Rewitalizacja starego domu katechetycznego przy ul. ks. Koziółka 3 (112),
- Rewitalizacja społeczna poprzez kulturę kościoła Św. Jacka w Bytomiu (113),
- Rewitalizacja gmachu Bytomskiego Centrum Kultury III etap (114),
- Rewitalizacja obiektu UL na cele działalności społecznej bytomskich harcerzy (115),
- Masz firmę masz lokal - Program Aktywizacji Lokali Użytkowych (116),
- Kompleksowa rewitalizacja złożona ze stref seniora, aktywizacji młodych, dla najmłodszych, zieleni, Inkubator Przedsiębiorczości z ukierunkowaniem na świadczenie usług dla osób starszych, poradnia zdrowia psychicznego wraz z ośrodkiem terapii uzależnień, współuzależnień i profilaktyki (120),
- Lepsze umiejętności - większe szanse na rynku pracy. Poprawa infrastruktury kształcenia zawodowego w Bytomiu (123).
- Rewitalizacja budynku Poczty Głównej w Bytomiu na cele społeczne (132),
- Czas na zmiany - nowe perspektywy (RAZEM) z Centrum Integracji Społecznej (133),
- Wspinam się! Kopalnia Skarbów, czyli nowe kompetencje dla dzieci w Bytomiu w ramach podejmowanych działań w placówce wsparcia dziennego (148).

Cel Operacyjny 2.2 Społeczności lokalne zintegrowane wokół tradycji dzielnic oraz oddolnych inicjatyw realizowanych przez mieszkańców na rzecz wspólnoty lokalnej – projekty:

- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Promocja zatrudnienia 7.3.3 (16),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Opiekunka 8.1.3 (22),
- Międzypokoleniowe Centrum Integracji (36),
- Program Aktywności Lokalnej „Śródmieście” (37),
- Bytomski Ośrodek Aktywności (40),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Integracja 9.1.3 (47),

- Świetlica Środowiskowa „Rozbark dla Młodych” (61),
- Program "Aktywny Senior" (62),
- Rozwój usług społecznych poprzez utworzenie Centrum Usług Społecznych (63),
- Opiekunowie są wśród nas (67),
- Stworzenie Klubu Integracji Społecznej na terenie byłej KWK Rozbark w Bytomiu przy ul. Chorzowskiej – opieka krótkoterminowa dla dzieci i młodzieży, pomoc dydaktyczna dla rodzin oraz aktywacja osób starszych (68),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Usługowa 9.2.3 (71),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Rozwojowa 11.1.4 (78),
- Remont budynku kościoła p.w. Świętej Trójcy w Bytomiu (94),
- Rewitalizacja obiektów na potrzeby Centrum Integracji Aktywnej (107),
- Stworzenie przyjemnych i bezpiecznych przestrzeni dla mieszkańców Rozbarku (110),
- Remont konserwatorski elewacji budynku plebani kościoła p.w. Św. Trójcy w Bytomiu zlokalizowanego przy ul. Kwietniewskiego 1 (111),
- Rewitalizacja społeczna poprzez kulturę kościoła Św. Jacka w Bytomiu (113),
- Rewitalizacja obiektów po byłym zakładzie naprawczym zabytkowej Górnośląskiej Kolei Wąskotorowej w Bytomiu (117),
- Kompleksowa rewitalizacja złożona ze stref seniora, aktywizacji młodych, dla najmłodszych, zieleni, Inkubator Przedsiębiorczości z ukierunkowaniem na świadczenie usług dla osób starszych, poradnia zdrowia psychicznego wraz z ośrodkiem terapii uzależnień, współuzależnień i profilaktyki (120),
- Rozbudowa infrastruktury wspinaczkowej o strefę sportów olimpijskich (147),
- Wspinam się! Kopalnia Skarbów, czyli nowe kompetencje dla dzieci w Bytomiu w ramach podejmowanych działań w placówce wsparcia dziennego (148),
- Zielony kwartał KWK Rozbark – Centrum Aktywności Społeczno – Edukacyjnej (149),
- Zielony kwartał KWK Rozbark – Centrum szkoleniowo–noclegowe – Zielona Transformacja (150),
- Zielony kwartał KWK Rozbark – Edukacja Zielona Transformacja (151),
- Zielony kwartał KWK Rozbark – Centrum Transformacji Energetycznej I (152),
- Zielony kwartał KWK Rozbark – Centrum Transformacji Energetycznej II (153),
- Ponowne wykorzystanie zabudowań i zagospodarowanie terenu na obszarze dawnych Warsztatów Naprawczych GKW w Bytomiu Rozbarku (142),
- „Nowy RozPark” hala warsztatowa - rewitalizacja terenów i obiektów przemysłowych – hali warsztatowej byłych warsztatów naprawczych kolei wąskotorowej na cele usług społecznych i mieszkalnictwa wspomaganego (143),
- „Nowy RozPark” główna hala naprawcza - rewitalizacja terenów i obiektów przemysłowych na cele usług społecznych (144),
- „Nowy RozPark” zagospodarowanie terenów rekreacyjnych - rewitalizacja terenów i obiektów przemysłowych byłych warsztatów naprawczych kolei wąskotorowej na cele usług społecznych, rekreacyjnych wraz z przygotowaniem infrastruktury dla funkcji sąsiednich (145),
- „Nowy RozPark” nowa zabudowa mieszkań wspomaganych - rewitalizacja terenów przemysłowych poprzez utworzenie lokali mieszkalnych wspomaganych i treningowych z uzupełnieniem funkcji usług społecznych pomocniczych i profilaktycznych (146).

Cel Operacyjny 3.1 Odpowiadająca współczesnym standardom cywilizacyjnym jakość zabudowy na obszarach rewitalizowanych oraz wzrost odpowiedzialności mieszkańców za komunalny zasób mieszkaniowy – projekty:

- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Promocja zatrudnienia 7.3.3 (16),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Outplacement 7.4.2 (19),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Opiekunka 8.1.3 (22),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Integracja 9.1.3 (47),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Usługowa 9.2.3 (71),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Rozwojowa 11.1.4 (78),

- Termomodernizacja oraz zmiana systemów ogrzewania nieruchomości zlokalizowanych w Śródmieściu Bytomia (81),
- Termomodernizacja budynków zlokalizowanych przy ul. Sądowej 1 i 2 – siedziby Prokuratury Rejonowej w Bytomiu (82),
- Termomodernizacja budynku Wydziału Zdrowia Publicznego w Bytomiu przy ul. Piekarskiej 18 (83),
- Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich w Bytomiu (84),
- Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół Mechaniczno-Elektrycznych w Bytomiu (85),
- Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 4 w Bytomiu (86),
- Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 5 w Bytomiu (87),
- Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół Administracyjno-Ekonomicznych i Ogólnokształcących w Bytomiu (88),
- Zmiana efektywności energetycznej budynków Domu Pomocy Społecznej dla Dorosłych wraz z budową instalacji OZE (90),
- Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej przy ulicy Strzelców Bytomskich 16 (91),
- Renowacja zabytkowego kościoła św. Wojciecha w Bytomiu (93),
- Remont budynku kościoła p.w. Świętej Trójcy w Bytomiu (94),
- Renowacja budynku i pomieszczeń Młodzieżowego Domu Kultury Nr 1 w Bytomiu (99),
- Modernizacja budynków mieszkalnych wielorodzinnych celem adaptacji na lokale socjalne (101),
- Przebudowa i adaptacja budynku przy ulicy Karola Miarki 10 na potrzeby Centrum Integracji Społecznej (104),
- Utworzenie Centrum Usług Społecznych oraz lokali socjalnych, wspomaganych i chronionych w Bytomiu (Śródmieście i Rozbark) (105),
- Rewitalizacja obiektów na potrzeby Centrum Integracji Aktywnej (107),
- Rewitalizacja podobszarów 10, 11, 12, 13 – Bytom Śródmieście i Rozbark (109),
- Stworzenie przyjemnych i bezpiecznych przestrzeni dla mieszkańców Rozbarku (110),
- Remont konserwatorski elewacji budynku plebani kościoła p.w. Św. Trójcy w Bytomiu zlokalizowanego przy ul. Kwietniewskiego 1 (111),
- Rewitalizacja gmachu Bytomskiego Centrum Kultury III etap (114),
- Rewitalizacja obiektu UL na cele działalności społecznej bytomskich harcerzy (115),
- Rewitalizacja obiektów po byłym zakładzie naprawczym zabytkowej Górnośląskiej Kolei Wąskotorowej w Bytomiu (117),
- Kompleksowa rewitalizacja złożona ze stref seniora, aktywizacji młodych, dla najmłodszych, zieleni, Inkubator Przedsiębiorczości z ukierunkowaniem na świadczenie usług dla osób starszych, poradnia zdrowia psychicznego wraz z ośrodkiem terapii uzależnień i profilaktyki (120),
- Lepsze umiejętności - większe szanse na rynku pracy. Poprawa infrastruktury kształcenia zawodowego w Bytomiu (123)
- Modernizacja budynków położonych przy ul. Musialika 1 i 3 w Bytomiu (137),
- Przebudowa budynków po byłym hotelu robotniczym przy ul. Siemianowickiej 105 A i 105 E w Bytomiu wraz ze zmianą sposobu użytkowania na funkcję mieszkalną (138),
- Modernizacja budynków położonych przy ul. Chorzowskiej 8, 13, ul. Piekarskiej 43, 45 oraz ul. Strażackiej 3a w Bytomiu (139),
- Rewitalizacja podobszarów 10,11,12,13 - Bytom Śródmieście i Rozbark - etap II (140),
- Modernizacja energetyczna budynku przy ul. Smolenia 20 w Bytomiu (159),
- Modernizacja energetyczna budynku użyteczności publicznej w Bytomiu ul. Smolenia 35 (160),
- Modernizacja energetyczna budynku Szkoły Podstawowej nr 6 przy ul. Królowej Jadwigi 2 w Bytomiu (161),
- Zielony kwartał KWK Rozbark – zagospodarowanie terenów przemysłowych poprzez utworzenie mieszkań treningowych (154),
- Zielony kwartał KWK Rozbark – zagospodarowanie terenów przemysłowych poprzez utworzenie mieszkań wspomaganych (155),
- Rewitalizacja zieleni na terenie Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Oświęcimskiej 24 w Bytomiu (164),
- Rewitalizacja zieleni na terenie Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Kochanowskiego 1 w Bytomiu (165),

- Rewitalizacja zieleni na terenie Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Kochanowskiego 51, 53 w Bytomiu (166),
- Rewitalizacja zieleni oraz budowa miejsc postojowych na terenie Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Sokoła 15 w Bytomiu (167),
- Rewitalizacja zieleni na terenie Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Prusa 44 w Bytomiu (168),
- Rewitalizacja zieleni na terenie Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Orłąt Lwowskich 9 i ul. Rewitalizacja zieleni na terenie Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Rostka 7 i ul. Katowickiej 27 w Bytomiu Oświęcimskiej 10A w Bytomiu (169),
- Rewitalizacja zieleni na terenie Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Rostka 7 i ul. Katowickiej 27 w Bytomiu (170),
- Aranżacja zieleni na podwórku przy ul. Katowickiej 37 w Bytomiu (171),
- Rewitalizacja zieleni na terenie Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Powstańców Warszawskich 76-78 we współpracy ze Wspólnotą przy ul. Powstańców Warszawskich 80 i Aleja Legionów 13, 15 (172),
- Rewitalizacja podwórza przy ul. Zamenhofa (173),
- Rewitalizacja podwórza przy ul. Karola Miarki (174),
- Zagospodarowanie podwórka w sąsiedztwie budynku Prusa 23 w Bytomiu (175).

Cel Operacyjny 3.2 Partnerstwo władz miasta i społeczności lokalnych w podnoszeniu jakości i ochronie walorów przestrzeni publicznych – projekty:

- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Promocja zatrudnienia 7.3.3 (16),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Outplacement 7.4.2 (19),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Opiekunka 8.1.3 (22),
- Rewitalizacja podobszarów 10, 11, 12, 13 – Bytom Śródmieście i Rozbark (109),
- Rewitalizacja podobszarów 10,11,12,13 - Bytom Śródmieście i Rozbark - etap II (140),
- Stworzenie przyjemnych i bezpiecznych przestrzeni dla mieszkańców Rozbarku (110).

Cel Operacyjny 3.3 Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców wzmacniany przez dobre relacje międzysąsiedzkie i odpowiedzialność mieszkańców za innych członków społeczności lokalnej – projekty:

- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Promocja zatrudnienia 7.3.3 (16),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Outplacement 7.4.2 (19),

Cel Operacyjny 4.1 Zrehabilitowane tereny przemysłowe przygotowane na przyjęcie nowych funkcji ważnych dla poprawy sytuacji społecznej i rozwoju rynku pracy – projekty:

- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Aktywne Zatrudnienie 7.1.3 (8),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Promocja zatrudnienia 7.3.3 (16),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Outplacement 7.4.2 (19),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Opiekunka 8.1.3 (22),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Integracja 9.1.3 (47),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Usługowa 9.2.3 (71),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Rozwojowa 11.1.4 (78),
- Rewitalizacja obiektów na potrzeby Centrum Integracji Aktywnej (107),
- Rewitalizacja obiektów po byłym zakładzie naprawczym zabytkowej Górnośląskiej Kolei Wąskotorowej w Bytomiu (117),
- Uratowanie przed rozbiórką i rewitalizacja zespołu dawnej kopalni „Rozbark” wpisanej do rejestru zabytków nieruchomych województwa śląskiego poprzez utworzenie unikatowego w skali kraju centrum sportów wspinaczkowych i siłowych w Bytomiu przy ul. Chorzowskiej (119).
- Ponowne wykorzystanie zabudowań i zagospodarowanie terenu na obszarze dawnych Warsztatów Naprawczych GKW w Bytomiu Rozbarku (142),
- „Nowy RozPark” hala warsztatowa - rewitalizacja terenów i obiektów przemysłowych – hali warsztatowej byłych warsztatów naprawczych kolei wąskotorowej na cele usług społecznych i mieszkaniactwa wspomaganego (143),
- „Nowy RozPark” główna hala naprawcza - rewitalizacja terenów i obiektów przemysłowych na cele usług społecznych (144),

- „Nowy RozPark” zagospodarowanie terenów rekreacyjnych - rewitalizacja terenów i obiektów przemysłowych byłych warsztatów naprawczych kolei wąskotorowej na cele usług społecznych, rekreacyjnych wraz z przygotowaniem infrastruktury dla funkcji sąsiednich (145),
- „Nowy RozPark” nowa zabudowa mieszkań wspomaganych - rewitalizacja terenów przemysłowych poprzez utworzenie lokali mieszkalnych wspomaganych i treningowych z uzupełnieniem funkcji usług społecznych pomocniczych i profilaktycznych (146),
- Rozbudowa infrastruktury wspinaczkowej o strefę sportów olimpijskich (147),
- Wspinam się! Kopalnia Skarbów, czyli nowe kompetencje dla dzieci w Bytomiu w ramach podejmowanych działań w placówce wsparcia dziennego (148),
- Zielony kwartał KWK Rozbark – Centrum Aktywności Społeczno – Edukacyjnej (149),
- Zielony kwartał KWK Rozbark – Centrum szkoleniowo–noclegowe – Zielona Transformacja (150),
- Zielony kwartał KWK Rozbark – Edukacja Zielona Transformacja (151),
- Zielony kwartał KWK Rozbark – Centrum Transformacji Energetycznej I (152),
- Zielony kwartał KWK Rozbark – Centrum Transformacji Energetycznej II (153).

Cel Operacyjny 4.2 Przywrócona wartość obiektów historycznych, kulturowych, krajobrazowo-przyrodniczych przyczyniająca się do wzmacniania tożsamości społeczności lokalnych – projekty:

- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Aktywne Zatrudnienie 7.1.3 (8),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Promocja zatrudnienia 7.3.3 (16),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Outplacement 7.4.2 (19),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Opiekunka 8.1.3 (22),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Integracja 9.1.3 (47),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Usługowa 9.2.3 (71),
- Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA - Rozwojowa 11.1.4 (78),
- Renowacja zabytkowego kościoła św. Wojciecha w Bytomiu (93),
- Remont budynku kościoła p.w. Świętej Trójcy w Bytomiu (94),
- Prace renowacyjne przy kościele parafialnym p.w. Wniebowzięcia NMP w Bytomiu (95),
- Prace remontowe przy kościele filialnym p.w. Ducha Św. (96),
- Renowacja budynku i pomieszczeń Młodzieżowego Domu Kultury Nr 1 w Bytomiu (99),
- Rewitalizacja obiektów na potrzeby Centrum Integracji Aktywnej (107),
- Remont konserwatorski elewacji budynku plebani kościoła p.w. Św. Trójcy w Bytomiu zlokalizowanego przy ul. Kwietniewskiego 1 (111),
- Rewitalizacja starego domu katechetycznego przy ul. ks. Koziółka 3 (112),
- Rewitalizacja obiektów po byłym zakładzie naprawczym zabytkowej Górnośląskiej Kolei Wąskotorowej w Bytomiu (117),
- Rewitalizacja auli wraz z galerią z pomieszczeniami przylegającymi w IV Liceum Ogólnokształcącym im. Bolesława Chrobrego. Utworzenie Muzeum Szkoły (128),
- Remont oraz czyszczenie elewacji IV Liceum Ogólnokształcącego im. Bolesława Chrobrego (129),
- Rewitalizacja zabytkowego budynku Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu przy ul. Korfańskiego 34 (130),
- Remont i poprawa stanu technicznego budynku Bytomskiego Centrum Kultury oraz zakup wyposażenia (131),
- Rewitalizacja budynku Poczty Głównej w Bytomiu na cele społeczne (132),
- Uratowanie przed rozbiórką i rewitalizacja zespołu dawnej kopalni „Rozbark” wpisanej do rejestru zabytków nieruchomych województwa śląskiego poprzez utworzenie unikatowego w skali kraju centrum sportów wspinaczkowych i siłowych w Bytomiu przy ul. Chorzowskiej (119),
- Kompleksowa rewitalizacja złożona ze stref seniora, aktywizacji młodych, dla najmłodszych, zieleni, Inkubator Przedsiębiorczości z ukierunkowaniem na świadczenie usług dla osób starszych, poradnia zdrowia psychicznego wraz z ośrodkiem terapii uzależnień i profilaktyki (120).
- Dzięki udostępnieniu przestrzeni miejskiej w ramach działań inwestycyjnych – podwórka, CUS, pozostałe przestrzenie – możliwa będzie realizacja działań nieinwestycyjnych, które będą z jednej strony korzystać z otrzymanej w ramach projektów twardych infrastruktury, a także uzupełniać ją i dopełniać z drugiej strony,

- Ponadto projekty inwestycyjne uzupełniać będą szereg projektów mających na celu pracę z mieszkańcami zagrożonymi wykluczeniem społecznym, ubóstwem, bezrobociem prowadzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy oraz organizacje pozarządowe. Interwencja inwestycyjna i nieinwestycyjna stworzą kompleksowe warunki do lepszego funkcjonowania mieszkańców, poczucia większej odpowiedzialności za swoje życie, za bliskich i za odnowione otoczenie.

Realizacja niektórych projektów społecznych wymienionych powyżej wymaga przygotowania niezbędnej infrastruktury związanej z:

- a) lepszym dostępem do usług społecznych dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem, w tym:
 - robót budowlanych w zdegradowanych budynkach w celu adaptacji ich na mieszkania socjalne, wspomagane i chronione,
 - robót budowlanych w zdegradowanych budynkach na potrzeby utworzenia centrów usług społecznych;
 - b) zwiększeniem aktywizacji społeczno-gospodarczej ludności zamieszkującej rewitalizowane tereny, w tym:
 - robót budowlanych w obiektach przemysłowych/powojennych/popegeerowskich/pokolejowych wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia,
 - zagospodarowywanie przestrzeni miejskich, w tym roboty budowlane w obiektach wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia,
 - robót budowlanych w zdegradowanych budynkach wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia.
- Program Terapii dla Młodzieży (102) - modernizacja budynku przy ul. Tarnogórskiej 3 w celu dostosowania pomieszczeń do prowadzenia terapii indywidualnej i grupowej dla młodzieży eksperymentującej lub uzależnionej od środków psychoaktywnych.
Projekt korzystający z infrastruktury projektu:
 - Lepszy Start (28).
 - Uruchomienie mieszkań chronionych z zapleczem treningowym dla mieszkańców DPS dla Dorosłych oraz osób przewlekłe psychicznie chorych mieszkańców miasta Bytom (103) - utworzenie mieszkań treningowych z zapleczem treningowym przy ul. Dworcowej 7.
Projekt korzystający z infrastruktury projektu:
 - Kompleksowe, alternatywne i aktywizacyjne usługi terapeutyczne dla osób przewlekłe psychicznie chorych - mieszkańców miasta Bytom, w tym mieszkańców DPS dla Dorosłych (57).
 - Modernizacja budynków mieszkalnych wielorodzinnych celem adaptacji na lokale socjalne – uzyskanie 19 lokali przy ul. Żeromskiego 1 i Siemianowickiej 14 (101).
 - Utworzenie Centrum Usług Społecznych oraz lokali socjalnych, wspomaganych i chronionych w Bytomiu (Śródmieście i Rozbark) (105) - utworzenie 130 lokali socjalnych oraz 2 CUS przy ul. Piekarskiej 39 i ul. Piłsudskiego 21.
Projekty korzystające z infrastruktury projektów (101, 105):
 - Program „Godna starość” (39),
 - Centrum Integracji Społecznej przestrzeni dla aktywności osób wykluczonych (29),
 - Rewitalizacja społeczna Dzielnicy Bobrek, Rozbark i Śródmieście (50),
 - Centrum Wsparcia Rodziny (53, 54),
 - Usługi społeczne w mieszkaniach wspomaganych (55, 56),
 - Mieszkania Treningowe – wsparcie osób z niepełnosprawnością intelektualną na drodze do samodzielności (59),
 - Rozwój usług społecznych poprzez utworzenie Centrum Usług Społecznych (63).

- Przebudowa i adaptacja budynku przy ulicy Karola Miarki 10 na potrzeby Centrum Integracji Społecznej (104).
Projekt korzystający z infrastruktury projektu:
 - Centrum Integracji Społecznej przestrzenią dla aktywności osób wykluczonych (29).
- Rewitalizacja gmachu Bytomskiego Centrum Kultury III etap (114) - adaptacja budynku przy ul. Karin Stanek 1 do realizacji usług społecznych.
Projekty korzystające z infrastruktury projektu:
 - Kompleksowe, alternatywne i aktywizacyjne usługi terapeutyczne dla osób przewlekłe psychicznie chorych - mieszkańców miasta Bytom, w tym mieszkańców DPS dla Dorosłych (57).
- Stworzenie przyjemnych i bezpiecznych przestrzeni dla mieszkańców Rozbarku (110) - zagospodarowanie 6,38 ha przestrzeni miejskich Rozbarku (place, promenady, tereny rekreacyjne, place zabaw, niezbędne wyburzenia).
Projekty korzystające z infrastruktury projektu:
 - Klub Integracji Społecznej na Rozbarku (35),
 - Świetlica Środowiskowa „Rozbark dla Młodych” (61).
- Rewitalizacja podobszarów 10, 11, 12, 13 – Bytom Śródmieście i Rozbark (109) - powierzchnia rewitalizacji: ok. 14.516 m².
Projekty korzystające z infrastruktury projektu:
 - Centrum Integracji Społecznej przestrzenią dla aktywności osób wykluczonych (29),
 - Klub Integracji Społecznej na Rozbarku (35),
 - „Podwórka bez przemocy” – program z zakresu pedagogiki podwórkowej w rejonie Bobrka, Rozbarku i Śródmieścia (60),
 - Świetlica Środowiskowa „Rozbark dla Młodych” (61).
- Remont konserwatorski elewacji budynku plebani kościoła p.w. Św. Trójcy w Bytomiu zlokalizowanego przy ul. Kwietniewskiego 1 (111) - powierzchnia rewitalizacji: 4 503 m².
- Rewitalizacja starego domu katechetycznego przy ul. ks. Koziołka 3 (112) – powierzchnia rewitalizacji: 4 400 m².
- Rewitalizacja społeczna poprzez kulturę kościoła Św. Jacka w Bytomiu (113) - dostosowanie przestrzeni kościoła górnego do potrzeb realizacji działalności społecznej - powierzchnia rewitalizacji: 920 m².
Projekty korzystające z infrastruktury projektu:
 - Klub Integracji Społecznej na Rozbarku (35),
 - Świetlica Środowiskowa „Rozbark dla Młodych” (61).
- Rewitalizacja obiektu UL na cele działalności społecznej bytomskich harcerzy (115) - stworzenie przy ul. Korfanteo 38 ośrodka do pracy z dziećmi i młodzieżą oraz rodzin z problemami wychowawczymi - powierzchnia rewitalizacji: 300 m².
Projekt korzystający z infrastruktury projektu:
 - Bytomskie Centrum Aktywności Społecznej – działalność społeczna bytomskich harcerzy (58).
- Masz firmę masz lokal - Program Aktywizacji Lokali Użytkowych (116) – zakłada się przygotowanie 40 lokali dla mikroprzedsiębiorców, uczestniczących w projekcie w ramach poddziałania 7.3.3.
Projekty korzystające z infrastruktury projektu:
 - Szansa na własną firmę (11),
 - Aktywizacja bytomskiej przedsiębiorczości (13).
- Rewitalizacja obiektów na potrzeby Centrum Integracji Aktywnej (107) – powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 600 m².

Projekt korzystający z infrastruktury projektu:

- Centrum Integracji Aktywnej na start (48).

- Uratowanie przed rozbiórką i rewitalizacja zespołu dawnej kopalni „Rozbark” wpisanej do rejestru zabytków nieruchomych województwa śląskiego poprzez utworzenie unikatowego w skali kraju centrum sportów wspinaczkowych i siłowych w Bytomiu przy ul. Chorzowskiej (119) - prace remontowe budynku kotłowni, Szybu Bończyk z zagospodarowaniem otoczenia- powierzchnia rewitalizacji: 18.455 m²

Projekty korzystające z infrastruktury projektu:

- Stworzenie Klubu Integracji Społecznej na terenie byłej KWK Rozbark w Bytomiu przy ul. Chorzowskiej – rozwój interpersonalny osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym (45),
- Stworzenie Klubu Integracji Społecznej na terenie byłej KWK Rozbark w Bytomiu przy ul. Chorzowskiej – opieka krótkoterminowa dla dzieci i młodzieży, pomoc dydaktyczna dla rodzin oraz aktywacja osób starszych (68).

- Rewitalizacja obiektów po byłym zakładzie naprawczym zabytkowej Górnośląskiej Kolei Wąskotorowej w Bytomiu (117) - zagospodarowanie obiektów pokolejowych wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia na cele społeczne - powierzchnia rewitalizacji: 23 707 m².

Projekty korzystające z infrastruktury projektu:

Bytomski Inkubator Społeczny ROZBANA obejmujący następujące projekty:

- uruchomienie warsztatów specjalistycznych z opcją wynajmu dla działalności gospodarczej (8),
- uruchomienie pre-inkubacji indywidualnych działalności gospodarczych na terenie Pre-inkubatora ROZBANA (15),
- uruchomienie Punktu Outplacement ROZBANA (18),
- uruchomienie Punktu Żłobek ROZBANA (21),
- uruchomienie Integracyjnego Ośrodka Aktywności ROZBANA (47),
- uruchomienie Świetlicy ROZBANA oraz Usług Opiekuńczych ROZBANA (71),
- powstanie Ośrodka Przedszkolnego ROZBANA (74),
- powstanie Ośrodka Oświatowego ROZBANA (78).

- Kompleksowa rewitalizacja złożona ze stref seniora, aktywizacji młodych, dla najmłodszych, zieleni, Inkubator Przedsiębiorczości z ukierunkowaniem na świadczenie usług dla osób starszych, poradnia zdrowia psychicznego wraz z ośrodkiem terapii uzależnień i profilaktyki (120).

Wiązka 2: Bobrek - Huta Bobrek - EC Szombierki + Pola Szombierskie

Interwencje projektowe w ramach wiązki.

W wiązce, po przeanalizowaniu działań zaplanowanych przez Miasto oraz przeprowadzeniu konsultacji społecznych, w odpowiedzi na problemy przedstawione w diagnozie, znalazły się projekty pogrupowane zgodnie z realizowanymi celami operacyjnymi. Poniżej przedstawiono informacje o poszczególnych projektach ze wskazaniem numeru porządkowego, pod jakim zostały zamieszczone w załączniku nr 2 – „Lista przedsięwzięć podstawowych do Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+”. Projekty mają przyczynić się do ożywienia społecznego i gospodarczego dzielnicy oraz poprawy sytuacji mieszkańców. Obok licznych działań rewitalizacji społecznej, zaplanowano tu projekty z zakresu renowacji budynków mieszkalnych wraz z otoczeniem oraz utworzenia infrastruktury społecznej.

Cel Operacyjny 1.1 Wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców kompensujący niedobory miejsc pracy w mieście - projekty:

- Szansa na własną firmę (11),
- Firma dla seniora (12),
- Aktywizacja bytomskiej przedsiębiorczości (13),
- Bytomski Inkubator Przedsiębiorczości (14),
- Usługi rozwojowe dla bytomskich przedsiębiorstw (23),

- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego I (30),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego II (31),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego III (32),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego IV (33),
- Bytomski Ośrodek Aktywności (40),
- Centrum Integracji Aktywnej na start (48),
- Umiem się uczyć (75).

Cel Operacyjny 1.2 Dogodne warunki dla rozwoju firm lokalnych – projekty:

- Rewitalizacja społeczna bezrobotnych mieszkańców Bytomia poprzez aktywizację zawodową – etap I (1),
- Rewitalizacja społeczna bezrobotnych mieszkańców Bytomia poprzez aktywizację zawodową – etap II (2),
- Rewitalizacja społeczna bezrobotnych mieszkańców Bytomia poprzez specjalistyczne szkolenia zawodowe w wybranych zawodach rzemieślniczych (3),
- Droga do aktywności zawodowej (4),
- Lepszy start, praca, lepsze jutro (6),
- Bytomski Inkubator Przedsiębiorczości (14),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego I (30),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego II (31),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego III (32),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego IV (33),
- Bytomski Ośrodek Aktywności (40),
- Umiem się uczyć (75),
- Elektrociepłownia Szombierki – rewitalizacja dawnej elektrociepłowni wraz z przebudową, rozbudową, nadbudową, remontem i zmianą sposobu użytkowania na funkcje usługowe; kultury, nauki i oświaty, turystyki, sportu i rekreacji, zakwaterowania turystycznego, wystawiennictwa, biur, handlu, gastronomii i usług wraz z zagospodarowaniem terenu i infrastrukturą towarzyszącą (141).

Cel Operacyjny 1.3 Wysoki poziom dostępności udogodnień umożliwiających podnoszenie kwalifikacji mieszkańców, usuwanie barier w powrocie na rynek pracy oraz wzrastający poziom motywacji wewnętrznej mieszkańców w zakresie realizacji karier zawodowych – projekty:

- Rewitalizacja społeczna bezrobotnych mieszkańców Bytomia poprzez aktywizację zawodową – etap I (1),
- Rewitalizacja społeczna bezrobotnych mieszkańców Bytomia poprzez aktywizację zawodową – etap II (2),
- Rewitalizacja społeczna bezrobotnych mieszkańców Bytomia poprzez specjalistyczne szkolenia zawodowe w wybranych zawodach rzemieślniczych (3),
- Droga do aktywności zawodowej (4),
- Zielony Bytom – Nowy start (9),
- Szansa na własną firmę (11),
- Firma dla seniora (12),
- Aktywizacja bytomskiej przedsiębiorczości (13),
- Nowe horyzonty zawodowe (17),
- Nasz bezpieczny drugi dom (20),
- Usługi rozwojowe dla bytomskich przedsiębiorstw (23),
- Program aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym (24),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego I (30),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego II (31),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego III (32),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego IV (33),

- Program „Godna Starość” (39),
- Bytomski Ośrodek Aktywności (40),
- S.O.S dla dzielnicy Bobrek – aktywizacja zawodowa i społeczna (42),
- Centrum Integracji Aktywnej na start (48),
- Opiekun Nieformalny - sposób na życie (52),
- Opiekuńczy Bytom – utworzenie i funkcjonowanie Bytomskiego Centrum Wsparcia Opiekunów Nieformalnych (65),
- Umiem się uczyć (75),
- Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Bytomiu (II) (80),
- Czas na zmiany - nowe perspektywy (RAZEM) z Centrum Integracji Społecznej (133).

Cel Operacyjny 2.1 Ograniczona skala negatywnych zjawisk społecznych oraz wzrost dostępności do prorozwojowych usług publicznych – projekty:

- Program aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym (24),
- Lepszy Start (28),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego I (30),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego II (31),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego III (32),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego IV (33),
- Szansa dla Dziecka (34),
- Bytomski Ośrodek Aktywności (40),
- Ludzie do ludzi – Program Aktywizacji Lokalnej mieszkańców Bobrka (41),
- S.O.S dla dzielnicy Bobrek – aktywizacja zawodowa i społeczna (42),
- Rewitalizacja społeczna Dzielnicy Bobrek, Rozbark i Śródmieście (50),
- Opiekun Nieformalny - sposób na życie (52),
- Centrum Wsparcia Rodziny edycja I (53),
- Centrum Wsparcia Rodziny edycja II (54),
- Usługi społeczne w mieszkaniach wspomaganych edycja I (55),
- Usługi społeczne w mieszkaniach wspomaganych edycja II (56),
- Kompleksowe, alternatywne i aktywizacyjne usługi terapeutyczne dla osób przewlekłe psychicznie chorych - mieszkańców miasta Bytom, w tym mieszkańców DPS dla Dorosłych (57),
- Bytomskie Centrum Aktywności Społecznej – działalność społeczna bytomskich harcerzy (58),
- Podwórka bez przemocy - program z zakresu pedagogiki podwórkowej w rejonie Bobrka, Rozbarku i Śródmieścia (60),
- Program "Aktywny Senior" (62),
- Opiekuńczy Bytom – utworzenie i funkcjonowanie Bytomskiego Centrum Wsparcia Opiekunów Nieformalnych (65),
- Bezpieczny senior (66),
- Opiekunowie są wśród nas (67),
- Wysoka jakość edukacji przedszkolnej - dodatkowe miejsca w przedszkolach (72),
- Umiem się uczyć (75),
- Zostań programistą (76),
- Masz firmę masz lokal - Program Aktywizacji Lokali Użytkowych (116).

Cel Operacyjny 2.2 Społeczności lokalne zintegrowane wokół tradycji dzielnic oraz oddolnych inicjatyw realizowanych przez mieszkańców na rzecz wspólnoty lokalnej – projekty:

- Bytomski Ośrodek Aktywności (40),
- Program "Aktywny Senior" (62),
- Opiekunowie są wśród nas (67).

Cel Operacyjny 3.1 Odpowiadająca współczesnym standardom cywilizacyjnym jakość zabudowy na obszarach rewitalizowanych oraz wzrost odpowiedzialności mieszkańców za komunalny zasób mieszkaniowy – projekty:

- Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół Specjalnych nr 3 w Bytomiu (89),
- Utworzenie Centrum Usług Społecznych oraz lokali socjalnych, wspomaganych w Bytomiu (Bobrek) (106),
- Rewitalizacja części podobszaru nr 8 – Bytom Bobrek (108).

Cel Operacyjny 3.2 Partnerstwo władz miasta i społeczności lokalnych w podnoszeniu jakości i ochronie walorów przestrzeni publicznych – projekty:

- Rewitalizacja części podobszaru nr 8 – Bytom Bobrek (108).

Cel Operacyjny 4.1 Zrehabilitowane tereny przemysłowe przygotowane na przyjęcie nowych funkcji ważnych dla poprawy sytuacji społecznej i rozwoju rynku pracy – projekty:

- Kompleksowa rewitalizacja EC Szombierki wraz z otoczeniem dzięki utworzeniu GENERATORA – Innowacyjnego Parku Muzycznego (121).
- Elektrociepłownia Szombierki – rewitalizacja dawnej elektrociepłowni wraz z przebudową, rozbudową, nadbudową, remontem i zmianą sposobu użytkowania na funkcje usługowe; kultury, nauki i oświaty, turystyki, sportu i rekreacji, zakwaterowania turystycznego, wystawiennictwa, biur, handlu, gastronomii i usług wraz z zagospodarowaniem terenu i infrastrukturą towarzyszącą (141).

Cel Operacyjny 4.2 Przywrócona wartość obiektów historycznych, kulturowych, krajobrazowo-przyrodniczych przyczyniająca się do wzmacniania tożsamości społeczności lokalnych – projekty:

- Kompleksowa rewitalizacja EC Szombierki wraz z otoczeniem dzięki utworzeniu GENERATORA – Innowacyjnego Parku Muzycznego (121),
- Elektrociepłownia Szombierki – rewitalizacja dawnej elektrociepłowni wraz z przebudową, rozbudową, nadbudową, remontem i zmianą sposobu użytkowania na funkcje usługowe; kultury, nauki i oświaty, turystyki, sportu i rekreacji, zakwaterowania turystycznego, wystawiennictwa, biur, handlu, gastronomii i usług wraz z zagospodarowaniem terenu i infrastrukturą towarzyszącą (141).

Realizacja niektórych projektów społecznych wymienionych powyżej wymaga przygotowania niezbędnej infrastruktury związanej z:

- a) lepszym dostępem do usług społecznych dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem, w tym:
 - robót budowlanych w zdegradowanych budynkach w celu adaptacji ich na mieszkania socjalne,
 - robót budowlanych w zdegradowanych budynkach na potrzeby utworzenia centrów usług społecznościowych;
- b) zwiększeniem aktywizacji społeczno-gospodarczej ludności zamieszkującej rewitalizowane tereny, w tym:
 - zagospodarowywanie przestrzeni miejskich, w tym roboty budowlane w obiektach wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia,
 - robót budowlanych w zdegradowanych budynkach wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia.

Dzięki udostępnieniu przestrzeni miejskiej w ramach działań inwestycyjnych – podwórka, CUS, pozostałe przestrzenie – możliwa będzie realizacja działań nieinwestycyjnych, które będą z jednej strony korzystać z otrzymanej w ramach projektów twardej infrastruktury, a także uzupełniać ją i dopełniać z drugiej strony. Ponadto projekty inwestycyjne uzupełniać będą szereg projektów mających na celu pracę z mieszkańcami zagrożonymi wykluczeniem społecznym, ubóstwem, bezrobociem prowadzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy oraz organizacje pozarządowe. Interwencja inwestycyjna i nieinwestycyjna stworzą kompleksowe warunki do lepszego funkcjonowania mieszkańców, poczucia większej odpowiedzialności za swoje życie, za bliskich i za odnowione otoczenie.

- Utworzenie Centrum Usług Społecznych oraz lokali socjalnych, wspomaganych w Bytomiu (Bobrek) (106) - utworzenie 48 lokali socjalnych oraz 1 CUS.

Projekty korzystające z infrastruktury projektu:

- Podwórka bez przemocy – program z zakresu pedagogiki podwórkowej w rejonie Bobrka, Rozbarku i Śródmieścia (60).
- Ludzie do ludzi – Program Aktywizacji Lokalnej mieszkańców Bobrka (41),
- S.O.S dla dzielnicy Bobrek – aktywizacja zawodowa i społeczna (42),
- Rewitalizacja społeczna Dzielnicy Bobrek, Rozbark i Śródmieścia (50).

- Rewitalizacja części podobszaru nr 8 – Bytom Bobrek (108) - powierzchnia obszarów rewitalizacji: ok. 44.187 m2.

Projekt korzystający z infrastruktury projektu:

- S.O.S dla dzielnicy Bobrek – aktywizacja zawodowa i społeczna (42),
- „Podwórka bez przemocy” – program z zakresu pedagogiki podwórkowej w rejonie Bobrka, Rozbarku i Śródmieścia (60),
- Ludzie do ludzi – Program Aktywizacji Lokalnej mieszkańców Bobrka (41).

- Masz firmę masz lokal - Program Aktywizacji Lokali Użytkowych (116) – zakłada się przygotowanie 40 lokali dla mikroprzedsiębiorców, uczestniczących w projekcie w ramach poddziałania 7.3.3.

Projekty korzystające z infrastruktury projektu:

- Szansa na własną firmę (11),
- Aktywizacja bytomskiej przedsiębiorczości (13).

Wiązka 3: Kolonia Zgorzelec – Huta Zygmunt

Interwencje projektowe w ramach wiązki.

W wiązce, po przeanalizowaniu działań zaplanowanych przez Miasto Bytom oraz przeprowadzeniu konsultacji społecznych, w odpowiedzi na problemy przedstawione w diagnozie, znalazły się projekty pogrupowane zgodnie z realizowanymi celami operacyjnymi. Poniżej przedstawiono informacje o poszczególnych projektach ze wskazaniem numeru porządkowego, pod jakim zostały zamieszczone w załączniku nr 2 – „Lista przedsięwzięć podstawowych do Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+”. Projekty mają przyczynić się do ożywienia społecznego i gospodarczego dzielnicy, integracji i aktywizacji mieszkańców oraz przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu mieszkańców osiedla. Zaplanowano tu przedsięwzięcia z zakresu renowacji budynków mieszkalnych wraz z otoczeniem oraz projekty z zakresu rewitalizacji społecznej.

Realizacja projektu inwestycyjnego będzie bezpośrednio powiązana z realizacją projektów nieinwestycyjnych. Poniżej prezentacja powiązań głównych przedsięwzięć w ramach wiązki 3.

Cel Operacyjny 1.1 Wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców kompensujący niedobory miejsc pracy w mieście - projekty:

- Szansa na własną firmę (11),
- Firma dla seniora (12),
- Aktywizacja bytomskiej przedsiębiorczości (13),
- Bytomski Inkubator Przedsiębiorczości (14),
- Usługi rozwojowe dla bytomskich przedsiębiorstw (23),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego I (30),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego II (31),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego III (32),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego IV (33),
- Bytomski Ośrodek Aktywności (40),
- Centrum Integracji Aktywnej na start (48),
- Umieć się uczyć (75),
- Masz firmę masz lokal - Program Aktywizacji Lokali Użytkowych (116).

Cel Operacyjny 1.2 Dogodne warunki dla rozwoju firm lokalnych – projekty:

- Rewitalizacja społeczna bezrobotnych mieszkańców Bytomia poprzez aktywizację zawodową – etap I (1),
- Rewitalizacja społeczna bezrobotnych mieszkańców Bytomia poprzez aktywizację zawodową – etap II (2),
- Rewitalizacja społeczna bezrobotnych mieszkańców Bytomia poprzez specjalistyczne szkolenia zawodowe w wybranych zawodach rzemieślniczych (3),
- Droga do aktywności zawodowej (4),
- Lepszy start, praca, lepsze jutro (6),
- Bytomski Inkubator Przedsiębiorczości (14),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego I (30),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego II (31),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego III (32),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego IV (33),
- Bytomski Ośrodek Aktywności (40),
- Umiem się uczyć (75).

Cel Operacyjny 1.3 Wysoki poziom dostępności udogodnień umożliwiających podnoszenie kwalifikacji mieszkańców, usuwanie barier w powrocie na rynek pracy oraz wzrastający poziom motywacji wewnętrznej mieszkańców w zakresie realizacji karier zawodowych – projekty:

- Rewitalizacja społeczna bezrobotnych mieszkańców Bytomia poprzez aktywizację zawodową – etap I (1),
- Rewitalizacja społeczna bezrobotnych mieszkańców Bytomia poprzez aktywizację zawodową – etap II (2),
- Rewitalizacja społeczna bezrobotnych mieszkańców Bytomia poprzez specjalistyczne szkolenia zawodowe w wybranych zawodach rzemieślniczych (3),
- Droga do aktywności zawodowej (4),
- Zielony Bytom – Nowy start (9),
- Szansa na własną firmę (11),
- Firma dla seniora (12),
- Aktywizacja bytomskiej przedsiębiorczości (13),
- Nowe horyzonty zawodowe (17),
- Usługi rozwojowe dla bytomskich przedsiębiorstw (23),
- Program aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym (24),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego I (30),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego II (31),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego III (32),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego IV (33),
- Bytomski Ośrodek Aktywności (40),
- Centrum Integracji Aktywnej na start (48),
- Opiekun Nieformalny - sposób na życie (52),
- Opiekuńczy Bytom – utworzenie i funkcjonowanie Bytomskiego Centrum Wsparcia Opiekunów Nieformalnych (65),
- Umiem się uczyć (75),
- Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Bytomiu (II) (80),
- Masz firmę masz lokal - Program Aktywizacji Lokali Użytkowych (116).

Cel Operacyjny 2.1 Ograniczona skala negatywnych zjawisk społecznych oraz wzrost dostępności do prorozwojowych usług publicznych – projekty:

- Program aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym (24),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego I (30),

- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego II (31),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego III (32),
- Bytomscy Transformersi–Strażnicy kapitału społecznego IV (33),
- Program Aktywności Lokalnej Kolonia Zgorzelec (38),
- Bytomski Ośrodek Aktywności (40),
- Opiekun Nieformalny - sposób na życie (52),
- Usługi społeczne w mieszkaniach wspomaganych edycja I (55),
- Usługi społeczne w mieszkaniach wspomaganych edycja II (56),
- Kompleksowe, alternatywne i aktywizacyjne usługi terapeutyczne dla osób przewlekle psychicznie chorych - mieszkańców miasta Bytom, w tym mieszkańców DPS dla Dorosłych (57),
- Bytomskie Centrum Aktywności Społecznej – działalność społeczna bytomskich harcerzy (58),
- Opiekuńczy Bytom – utworzenie i funkcjonowanie Bytomskiego Centrum Wsparcia Opiekunów Nieformalnych (65),
- Bezpieczny senior (66),
- Opiekunowie są wśród nas (67),
- Umiem się uczyć (75),
- Zostań programistą (76),
- Masz firmę masz lokal - Program Aktywizacji Lokali Użytkowych (116).

Cel Operacyjny 2.2 Społeczności lokalne zintegrowane wokół tradycji dzielnic oraz oddolnych inicjatyw realizowanych przez mieszkańców na rzecz wspólnoty lokalnej – projekty:

- Program Aktywności Lokalnej Kolonia Zgorzelec (38),
- Bytomski Ośrodek Aktywności (40),
- Opiekunowie są wśród nas (67).

Cel Operacyjny 3.1 Odpowiadająca współczesnym standardom cywilizacyjnym jakość zabudowy na obszarach rewitalizowanych oraz wzrost odpowiedzialności mieszkańców za komunalny zasób mieszkaniowy – projekty:

- Rewitalizacja podobszaru 19 – Bytom zabytkowe osiedle Kolonia Zgorzelec (118).

Cel Operacyjny 3.2 Partnerstwo władz miasta i społeczności lokalnych w podnoszeniu jakości i ochronie walorów przestrzeni publicznych – projekty:

- Rewitalizacja podobszaru 19 – Bytom zabytkowe osiedle Kolonia Zgorzelec (118).

Realizacja niektórych projektów społecznych wymienionych powyżej wymaga przygotowania niezbędnej infrastruktury, w tym zagospodarowywania przestrzeni miejskich oraz robót budowlanych w zdegradowanych budynkach wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia.

- Rewitalizacja podobszaru 19 – Bytom zabytkowe osiedle Kolonia Zgorzelec (118) - powierzchnia rewitalizacji: ok. 12.668 m²
Projekt korzystający z infrastruktury projektu:
 - Program Aktywności Lokalnej Kolonia Zgorzelec (38).
- Masz firmę masz lokal - Program Aktywizacji Lokali Użytkowych (116) – zakłada się przygotowanie 40 lokali dla mikroprzedsiębiorców, uczestniczących w projekcie w ramach poddziałania 7.3.3.
Projekty korzystające z infrastruktury projektu:
 - Szansa na własną firmę (11),
 - Aktywizacja bytomskiej przedsiębiorczości (13).

Dzięki udostępnieniu przestrzeni miejskiej w ramach działań inwestycyjnych – podwórka, pozostałe przestrzenie – możliwa będzie realizacja działań nieinwestycyjnych, które będą z jednej strony korzystać

z otrzymanej w ramach projektów twardych infrastruktury, a także uzupełniać ją i dopełniać z drugiej strony. Ponadto projekty inwestycyjne uzupełniać będą szereg projektów mających na celu pracę z mieszkańcami zagrożonymi wykluczeniem społecznym, ubóstwem, bezrobociem prowadzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy oraz organizacje pozarządowe. Interwencja inwestycyjna i nieinwestycyjna stworzy kompleksowe warunki do lepszego funkcjonowania mieszkańców, poczucia większej odpowiedzialności za swoje życie, za bliskich i za odnowione otoczenie.

Wiązka 4: horyzontalna

Interwencje projektowe w ramach wiązki.

W wiązce, w odpowiedzi na problemy przedstawione w diagnozie, znalazły się projekty pogrupowane zgodnie z realizowanymi celami operacyjnymi, oddziałujące na obszar rewitalizacji oraz realizujące cele programu.

Cel Operacyjny 1.1 Wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców kompensujący niedobory miejsc pracy w mieście - projekty:

- Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez pracy na obszarach rewitalizowanych (5),
- KRYSTYNA Aktywne Zatrudnienie 7.1.3 (7),
- KRYSTYNA - Promocja zatrudnienia 7.3.3 (16),
- KRYSTYNA Outplacement 7.4.2 (18),
- KRYSTYNA Opiekunka 8.1.3 (21),
- Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców Bytomia, w szczególności dzielnicy Szombierki i dzielnic ościennych (program aktywności lokalnych) (43),
- KRYSTYNA Usługowa 9.2.3 (70),
- KRYSTYNA Rozwojowa 11.1.4 (77),
- Makerspace - FabLab KRYSTYNA (127).

Cel Operacyjny 1.2 Dogodne warunki dla rozwoju firm lokalnych – projekty:

- KRYSTYNA Aktywne Zatrudnienie 7.1.3 (7),
- KRYSTYNA Promocja zatrudnienia 7.3.3 (16),
- KRYSTYNA Outplacement 7.4.2 (18),
- KRYSTYNA Opiekunka 8.1.3 (21),
- Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców Bytomia, w szczególności dzielnicy Szombierki i dzielnic ościennych (program aktywności lokalnych) (43),
- KRYSTYNA Integracja 9.1.3 (46),
- KRYSTYNA Usługowa 9.2.3 (70),
- KRYSTYNA Rozwojowa 11.1.4 (77),
- Makerspace - FabLab KRYSTYNA (127),

Cel Operacyjny 1.3 Wysoki poziom dostępności udogodnień umożliwiających podnoszenie kwalifikacji mieszkańców, usuwanie barier w powrocie na rynek pracy oraz wzrastający poziom motywacji wewnętrznej mieszkańców w zakresie realizacji karier zawodowych – projekty:

- Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez pracy na obszarach rewitalizowanych (5),
- KRYSTYNA Aktywne Zatrudnienie 7.1.3 (7),
- KRYSTYNA Promocja zatrudnienia 7.3.3 (16),
- KRYSTYNA Outplacement 7.4.2 (18),
- KRYSTYNA Opiekunka 8.1.3 (21),
- Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców Bytomia, w szczególności dzielnicy Szombierki i dzielnic ościennych (program aktywności lokalnych) (43),
- KRYSTYNA Integracja 9.1.3 (46),
- KRYSTYNA Usługowa 9.2.3 (70),

- KRYSTYNA Rozwojowa 11.1.4 (77),
- Makerspace - FabLab KRYSTYNA (127),
- Czas na zmiany - nowe perspektywy (RAZEM) z Centrum Integracji Społecznej (133),
- Razem do celu (136).

Cel Operacyjny 2.1 Ograniczona skala negatywnych zjawisk społecznych oraz wzrost dostępności do prorozwojowych usług publicznych – projekty:

- Rewitalizacja z Klubem Integracji Społecznej edycja I (25),
- Rewitalizacja z Klubem Integracji Społecznej edycja II (26),
- Rewitalizacja z Klubem Integracji Społecznej edycja III (27),
- KRYSTYNA Integracja 9.1.3 (46),
- KRYSTYNA Usługowa 9.2.3 (70),
- KRYSTYNA Przedszkolna 11.1.3 (73),
- Czas na zmiany - nowe perspektywy (RAZEM) z Centrum Integracji Społecznej (133),
- Centrum Wsparcia Rodziny – CWR I (134),
- Centrum Wsparcia Rodzicielstwa Zastępczego – CWRZ I (135),
- Razem do celu (136).

Cel Operacyjny 2.2 Społeczności lokalne zintegrowane wokół tradycji dzielnic oraz oddolnych inicjatyw realizowanych przez mieszkańców na rzecz wspólnoty lokalnej – projekty:

- KRYSTYNA Integracja 9.1.3 (46),
- KRYSTYNA Usługowa 9.2.3 (70),
- KRYSTYNA Rozwojowa 11.1.4 (77),
- Makerspace - FabLab KRYSTYNA (127),

Cel Operacyjny 3.1 Odpowiadająca współczesnym standardom cywilizacyjnym jakość zabudowy na obszarach rewitalizowanych oraz wzrost odpowiedzialności mieszkańców za komunalny zasób mieszkaniowy – projekty:

- KRYSTYNA Outplacement 7.4.2 (18),
- KRYSTYNA Integracja 9.1.3 (46),
- KRYSTYNA Usługowa 9.2.3 (70),
- KRYSTYNA Rozwojowa 11.1.4 (77),
- Rewaloryzacja zespołu pałacowego Thiele-Wincklerów zlokalizowanego w Parku Ludowym przy ul. Dzierżonia w Bytomiu-Miechowicach (92),
- Przebudowa budynku po byłym hotelu robotniczym przy ul. Siemianowickiej 105 B w Bytomiu wraz ze zmianą sposobu użytkowania na funkcję mieszkalną (125),
- Budowa nowej strażnicy Państwowej Straży Pożarnej z uwzględnieniem przystosowania pomieszczeń i wyposażenia dla biura Bezpieczeństwa Miasta i Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego (126)
- Makerspace - FabLab KRYSTYNA (127).

Cel Operacyjny 3.3 Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców wzmacniany przez dobre relacje międzysąsiedzkie i odpowiedzialność mieszkańców za innych członków społeczności lokalnej – projekty:

- KRYSTYNA Outplacement 7.4.2 (18),
- Budowa nowej strażnicy Państwowej Straży Pożarnej z uwzględnieniem przystosowania pomieszczeń i wyposażenia dla biura Bezpieczeństwa Miasta i Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego (126)

Cel Operacyjny 4.1 Zrehabilitowane tereny przemysłowe przygotowane na przyjęcie nowych funkcji ważnych dla poprawy sytuacji społecznej i rozwoju rynku pracy – projekty:

- KRYSTYNA Aktywne Zatrudnienie 7.1.3 (7),
- KRYSTYNA Promocja zatrudnienia 7.3.3 (16),
- KRYSTYNA Outplacement 7.4.2 (18),

- KRYSTYNA Opiekunka 8.1.3 (21),
- Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców Bytomia, w szczególności dzielnicy Szombierki i dzielnic ościennych (program aktywności lokalnych) (43),
- KRYSTYNA Integracja 9.1.3 (46),
- KRYSTYNA Usługowa 9.2.3 (70),
- KRYSTYNA Rozwojowa 11.1.4 (77),
- Uporządkowanie ruchu turystycznego na terenie Zespołu Przyrodniczo – Krajobrazowego Żabie Doły celem ochrony przyrody i bioróżnorodności oraz przystosowanie obszaru na cele edukacyjne i rekreacyjno – wypoczynkowe (100),
- Przygotowanie terenu inwestycyjnego w Bytomiu – ulice Elektrownia i Racjonalizatorów (124),
- Makerspace - FabLab KRYSTYNA (127),
- Elektrociepłownia Szombierki – rewitalizacja dawnej elektrociepłowni wraz z przebudową, rozbudową, nadbudową, remontem i zmianą sposobu użytkowania na funkcje usługowe; kultury, nauki i oświaty, turystyki, sportu i rekreacji, zakwaterowania turystycznego, wystawiennictwa, biur, handlu, gastronomii i usług wraz z zagospodarowaniem terenu i infrastrukturą towarzyszącą (141),
- Ponowne wykorzystanie zabudowań i zagospodarowanie terenu na obszarze dawnych Warsztatów Naprawczych GKW w Bytomiu Rozbarku (142),
- „Nowy RozPark” hala warsztatowa - rewitalizacja terenów i obiektów przemysłowych – hali warsztatowej byłych warsztatów naprawczych kolei wąskotorowej na cele usług społecznych i mieszkalnictwa wspomaganych (143),
- „Nowy RozPark” główna hala naprawcza - rewitalizacja terenów i obiektów przemysłowych na cele usług społecznych (144),
- „Nowy RozPark” zagospodarowanie terenów rekreacyjnych - rewitalizacja terenów i obiektów przemysłowych byłych warsztatów naprawczych kolei wąskotorowej na cele usług społecznych, rekreacyjnych wraz z przygotowaniem infrastruktury dla funkcji sąsiednich (145),
- „Nowy RozPark” nowa zabudowa mieszkań wspomaganych - rewitalizacja terenów przemysłowych poprzez utworzenie lokali mieszkalnych wspomaganych i treningowych z uzupełnieniem funkcji usług społecznych pomocniczych i profilaktycznych (146),
- Rozbudowa infrastruktury wspinaczkowej o strefę sportów olimpijskich (147),
- Wspinam się! Kopalnia Skarbów, czyli nowe kompetencje dla dzieci w Bytomiu w ramach podejmowanych działań w placówce wsparcia dziennego (148),
- Zielony kwartał KWK Rozbark – Centrum Aktywności Społeczno – Edukacyjnej (149),
- Zielony kwartał KWK Rozbark – Centrum szkoleniowo–noclegowe – Zielona Transformacja (150),
- Zielony kwartał KWK Rozbark – Edukacja Zielona Transformacja (151),
- Zielony kwartał KWK Rozbark – Centrum Transformacji Energetycznej I (152),
- Zielony kwartał KWK Rozbark – Centrum Transformacji Energetycznej II (153),
- Zielony kwartał KWK Rozbark – zagospodarowanie terenów przemysłowych poprzez utworzenie mieszkań treningowych (154),
- Zielony kwartał KWK Rozbark – zagospodarowanie terenów przemysłowych poprzez utworzenie mieszkań wspomaganych (155),
- Zielony kwartał KWK Rozbark – zagospodarowanie terenów przemysłowych poprzez utworzenie mieszkań wspomaganych etap II (156),
- Zielony kwartał KWK Rozbark – rewitalizacja budynków na działce nr 7128/565 wraz z zagospodarowaniem terenu - etap I (157),
- Zielony kwartał KWK Rozbark – rewitalizacja budynków na działce nr 7128/565 wraz z zagospodarowaniem terenu – etap II (158),
- Budowa farmy fotowoltaicznej wraz z magazynem energii oraz pompą ciepła na terenie przepompowni ścieków Śródmieście (162),
- Zagospodarowanie zdegradowanych terenów oraz rewitalizacja obiektów po byłej Oczyszczalni Ścieków „Śródmieście” przy ul. Zabrzeńskiej/Łągielniczej w Bytomiu (163).

Cel Operacyjny 4.2 Przywrócona wartość obiektów historycznych, kulturowych, krajobrazowo-przyrodniczych przyczyniająca się do wzmacniania tożsamości społeczności lokalnych – projekty:

- KRYSTYNA Aktywne Zatrudnienie 7.1.3 (7),
- KRYSTYNA Promocja zatrudnienia 7.3.3 (16),
- KRYSTYNA Outplacement 7.4.2 (18),
- KRYSTYNA Opiekunka 8.1.3 (21),
- KRYSTYNA Integracja 9.1.3 (46),
- KRYSTYNA Usługowa 9.2.3 (70),
- KRYSTYNA Rozwojowa 11.1.4 (77),
- Rewaloryzacja zespołu pałacowego Thiele-Wincklerów zlokalizowanego w Parku Ludowym przy ul. Dzierżonia w Bytomiu-Miechowicach (92),
- Renowacja zabytkowego kościoła Św. Krzyża w Bytomiu (97),
- Konserwacja i zachowanie zabytkowego kościoła św. Małgorzaty w Bytomiu (98),
- Uporządkowanie ruchu turystycznego na terenie Zespołu Przyrodniczo – Krajobrazowego Żabie Doły celem ochrony przyrody i bioróżnorodności oraz przystosowanie obszaru na cele edukacyjne i rekreacyjno – wypoczynkowe (100),
- Rewitalizacja terenów przemysłowych dzielnic Szombierki i Łagiewniki w dolinie rzeki Bytomki (122),
- Makerspace - FabLab KRYSTYNA (127),
- Ponowne wykorzystanie zabudowań i zagospodarowanie terenu na obszarze dawnych Warsztatów Naprawczych GKW w Bytomiu Rozbarku (142),
- „Nowy RozPark” hala warsztatowa - rewitalizacja terenów i obiektów przemysłowych – hali warsztatowej byłych warsztatów naprawczych kolei wąskotorowej na cele usług społecznych i mieszkalnictwa wspomagane (143),
- „Nowy RozPark” główna hala naprawcza - rewitalizacja terenów i obiektów przemysłowych na cele usług społecznych (144),
- „Nowy RozPark” zagospodarowanie terenów rekreacyjnych - rewitalizacja terenów i obiektów przemysłowych byłych warsztatów naprawczych kolei wąskotorowej na cele usług społecznych, rekreacyjnych wraz z przygotowaniem infrastruktury dla funkcji sąsiednich (145),
- „Nowy RozPark” nowa zabudowa mieszkań wspomaganych - rewitalizacja terenów przemysłowych poprzez utworzenie lokali mieszkalnych wspomaganych i treningowych z uzupełnieniem funkcji usług społecznych pomocniczych i profilaktycznych (146),
- Rozbudowa infrastruktury wspinaczkowej o strefę sportów olimpijskich (147),
- Wspinam się! Kopalnia Skarbów, czyli nowe kompetencje dla dzieci w Bytomiu w ramach podejmowanych działań w placówce wsparcia dziennego (148),
- Zielony kwartał KWK Rozbark – Centrum Aktywności Społeczno – Edukacyjnej (149),
- Zielony kwartał KWK Rozbark – Centrum szkoleniowo-noclegowe – Zielona Transformacja (150),
- Zielony kwartał KWK Rozbark – Edukacja Zielona Transformacja (151),
- Zielony kwartał KWK Rozbark – Centrum Transformacji Energetycznej I (152),
- Zielony kwartał KWK Rozbark – Centrum Transformacji Energetycznej II (153),
- Zielony kwartał KWK Rozbark – zagospodarowanie terenów przemysłowych poprzez utworzenie mieszkań treningowych (154),
- Zielony kwartał KWK Rozbark – zagospodarowanie terenów przemysłowych poprzez utworzenie mieszkań wspomaganych (155),
- Zielony kwartał KWK Rozbark – zagospodarowanie terenów przemysłowych poprzez utworzenie mieszkań wspomaganych etap II (156),
- Elektrociepłownia Szombierki – rewitalizacja dawnej elektrociepłowni wraz z przebudową, rozbudową, nadbudową, remontem i zmianą sposobu użytkowania na funkcje usługowe; kultury, nauki i oświaty, turystyki, sportu i rekreacji, zakwaterowania turystycznego, wystawiennictwa, biur, handlu, gastronomii i usług wraz z zagospodarowaniem terenu i infrastrukturą towarzyszącą (141),
- Zagospodarowanie zdegradowanych terenów oraz rewitalizacja obiektów po byłej Oczyszczalni Ścieków „Śródmieście” przy ul. Zabrzeńskiej/Łagiewnickiej w Bytomiu (163).

Projekt Makerspace - FabLab KRYSTYNA (127) umożliwia realizację przedsięwzięcia Makerspace - FabLab KRYSTYNA obejmującego uruchomienie:

- warsztatów specjalistycznych z opcją wynajmu dla działalności gospodarczej (7),
- preinkubacji indywidualnych działalności gospodarczych na terenie Makerspace (15),
- Punktu Outplacement Szombierki (18),
- Punktu Żłobek KRYSTYNA (21),
- Integracyjnego Ośrodka Aktywności KRYSTYNA (46),
- Świetlicy KRYSTYNA oraz Usług Opiekuńczych KRYSTYNA (70),
- Ośrodka Przedszkolnego KRYSTYNA (73),
- Ośrodka Oświatowego KRYSTYNA (77).

W ramach GPR uwzględniono również projekty, które realizowane są zarówno na obszarze rewitalizacji jak i poza nim. Są to projekty:

▪ **Rewitalizacja terenów poprzemysłowych dzielnic Szombierki i Łagiewniki w dolinie rzeki Bytomki (122, wiązka 4)**

Projekt realizowany jest ze środków POIiŚ działanie 2.5 Poprawa jakości środowiska miejskiego. Dla działania tego nie jest wymagane, aby projekt był realizowany w obszarze rewitalizacji ani aby był wpisany do GPR. Jednakże ze względu na fakt, iż projekt w przeważającej części zlokalizowany jest na obszarze rewitalizacji (teren dawnej Huty Zygmunt (26)) został uwzględniony w programie. Projekt realizowany będzie na obszarze poprzemysłowym usytuowanym w okolicy doliny rzeki Bytomki. W projekcie założono urządzenie ogólnodostępnej przestrzeni rekreacyjno-sportowo-przyrodniczej dla mieszkańców miasta, w szczególności pobliskich podobszarów rewitalizacji. Stworzenie zadbanych i zagospodarowanych przestrzeni pociąga za sobą tworzenie nowych miejsc pracy przy obsłudze powstałych terenów.

Projekt przyczynia się do realizacji celu 4.2 Przywrócona wartość obiektów historycznych, kulturowych, krajobrazowo-przyrodniczych przyczyniająca się do wzmacniania tożsamości społeczności lokalnych, a także pośrednio celu 4.1 GPR Zrekultywowane tereny poprzemysłowe przygotowane na przyjęcie nowych funkcji ważnych dla poprawy sytuacji społecznej i rozwoju rynku pracy.

- **Lepsze umiejętności - większe szanse na rynku pracy. Poprawa infrastruktury kształcenia zawodowego w Bytomiu (123, wiązka 1);**
- **Rozwojowy uczeń szkoły zawodowej z szansą na pracę na europejskim rynku pracy - dostosowanie oferty kształcenia zawodowego (79, wiązka 1).**

Oba projekty dotyczą bytomskich szkół zawodowych: Państwowe Szkoły Budownictwa - ZS, ZS Gastronomiczno-Hotelarskich, ZS Mechaniczno-Elektrycznych, Technikum nr 4, ZS Administracyjno-Ekonomicznych i Ogólnokształcących, ZS Technicznych i Ogólnokształcących, ZS Usługowo-Rzemieślniczych, Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 8, z których dwie: ZS Usługowo-Rzemieślniczych (Świętochłowska 10) oraz ZS Technicznych i Ogólnokształcących (ul. Frycza Modrzewskiego 5) zlokalizowane są poza obszarem rewitalizacji, jednakże w jego bliskim sąsiedztwie.

Do wszystkich szkół zawodowych w mieście, także tych dwóch, uczęszcza spora grupa uczniów z obszarów rewitalizowanych, więc niezasadne jest ich wyłączenie z projektu ze względu na lokalizację siedziby szkoły. Poprzez poprawę warunków kształcenia zawodowego w mieście, a przez to poprawę sytuacji ludzi młodych na rynku pracy i podniesienie ich różnorodnych kompetencji i kwalifikacji projekty będą realizować cele GPR:

- cel 1.3 Wysoki poziom dostępności udogodnień umożliwiających podnoszenie kwalifikacji mieszkańców, usuwanie barier w powrocie na rynek pracy oraz wzrastający poziom motywacji wewnętrznej mieszkańców w zakresie realizacji karier zawodowych,
- cel 3.1 Odpowiadająca współczesnym standardom cywilizacyjnym jakość zabudowy na obszarach rewitalizowanych oraz wzrost odpowiedzialności mieszkańców za komunalny zasób mieszkaniowy.

- **Zielony kwartał KWK Rozbark – rewitalizacja budynków na działce nr 7128/565 wraz z zagospodarowaniem terenu - etap I (157);**
- **Zielony kwartał KWK Rozbark – rewitalizacja budynków na działce nr 7128/565 wraz z zagospodarowaniem terenu – etap II (158).**

Wyżej wymienione projekty w poszczególnych wiązkach zostały zebrane i podsumowane w tabeli – **załącznik nr 2 „Lista przedsięwzięć podstawowych do Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+”**, stanowiącym integralną część Programu. Projekty te podzielono na interwencję społeczną oraz interwencję infrastrukturalno-inwestycyjną. Dla każdego projektu wskazano:

- nazwę,
- podmiot realizujący,
- zakres projektu,
- adres (tam gdzie to możliwe lub wskazanie podobszaru rewitalizacji, w którym projekt będzie realizowany),
- wiązkę, której projekt dotyczy,
- źródło finansowania oraz działanie/poddziałanie programu operacyjnego (tam, gdzie to możliwe),
- szacowaną całkowitą wartość w złotych,
- okres realizacji,
- rezultaty i sposób ich monitorowania w odniesieniu do celów rewitalizacji.

Projekty ujęte w załączniku nr 2 „Lista przedsięwzięć podstawowych do Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+” w pozycjach od 1 do 127, były w głównej mierze finansowane ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020. Pozostałymi źródłami finansowania były: Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój oraz inne środki publiczne, w tym pochodzące z budżetu państwa.

W okresie obowiązywania "Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+", w odniesieniu do projektów z pozycji od 1 do 127, Wnioskodawcy podjęli decyzję o odstąpieniu od złożenia wniosków o dofinansowanie dla realizacji 43 projektów wpisanych na listę podstawową. Łącznie złożone zostały 83 wnioski o dofinansowanie, spośród których 6 otrzymało ocenę negatywną, a 2 wnioski o dofinansowanie pozostawione zostały bez rozpatrzenia. W stosunku do 15 projektów odstąpiono od podpisania umowy o dofinansowanie lub ich realizacji. Zgodnie z harmonogramem realizacji projektów, w 2023 roku zakończyła się realizacja 10 projektów z listy podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w związku z czym liczba projektów podstawowych zrealizowanych na koniec grudnia 2023 roku wyniosła 60.

Tabela Wykaz projektów zrealizowanych z dofinansowaniem EFS

	liczba	wartość całkowita projektów
RPO WSL 7.1.3 Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez zatrudnienia - konkurs	4	12 041 963,01
RPO WSL 7.3.3 Promocja samozatrudnienia – konkurs	1	3 714 960,00
RPO WSL 7.4.1 Outplacement - ZIT	1	1 417 520,35
RPO WSL 8.2.3 Wsparcie dla przedsiębiorców i ich pracowników w zakresie rozwoju przedsiębiorstwa - konkurs	1	25 525 597,98
RPO WSL 9.1.3 Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym – OSI	10	17 614 874,48
RPO WSL 9.2.3 Rozwój usług społecznych i zdrowotnych – OSI	8	28 028 534,03
RPO WSL 11.1 Ograniczenie przedwczesnego kończenia nauki szkolnej oraz zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości edukacji elementarnej, kształcenia podstawowego i średniego	2	1 335 668,48
POWER 1.1.1 Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego	1	4 170 825,30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań i raportów monitoringowych "Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+"

Pośród przedsięwzięć z listy podstawowej z pozycji od 1 do 127 zrealizowano łącznie 28 projektów o charakterze społecznym dofinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego o łącznej wartości

93 849 953,63 zł. Poniższe zestawienie obrazuje podział zrealizowanych projektów ze względu na zakres interwencji.

Tabela Wykaz projektów zrealizowanych z dofinansowaniem EFRR

	liczba	wartość całkowita projektów
RPO WSL 4.3.3 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej – OSI	8	44 778 859,36
RPO WSL 5.4.2 Ochrona różnorodności biologicznej – OSI	1	2 747 625,00
RPO WSL 5.3.2 Dziedzictwo kulturowe – OSI	6	24 346 485,79
RPO WSL 10.2.3 Rozwój mieszkalnictwa socjalnego, wspomagane i chronione oraz infrastruktury usług społecznych - OSI	4	30 583 355,46
RPO WSL 10.3.4 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych - OSI	7	94 205 143,18
POIiŚ 2.5 Poprawa jakości środowiska miejskiego	1	25 664 700,00
RPO WSL 10.3.1 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych - ZIT	1	11 439 166,14
RPO WSL 4.3.1 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej - ZIT	1	895 716,85
RPO WSL 12.2.1 Infrastruktura kształcenia zawodowego - ZIT	1	3 701 803,48
budżet państwa/Bank Gospodarstwa Krajowego	2	35 299 513,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań i raportów monitoringowych "Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+"

3.3.2. Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Równocześnie obok projektów podstawowych zidentyfikowano typy pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, tj. takich, które ze względu na mniejszą skalę oddziaływania trudno przedstawić w formie skonkretyzowanych projektów, a które mają przyczynić się do realizacji kierunków działań wskazanych w niniejszym programie. Przedsięwzięcia te wynikają z przeprowadzonych konsultacji społecznych w podobozarach rewitalizacji, czyli z rzeczywistych potrzeb mieszkańców, a także odpowiadają na problemy przedstawione w diagnozie. Na podstawie przeprowadzonych konsultacji społecznych stwierdzono, że potrzeby mieszkańców oraz przedstawione propozycje projektów powtarzają się lub są podobne, dlatego też listę przedsięwzięć rewitalizacyjnych pozostałych przedstawiono dla wszystkich podobozarów zbiorczo. Nie podano dla nich szczegółowych informacji, w tym wartości. Będą mogły być doprecyzowane, a następnie realizowane w przypadku zapewnienia prywatnych źródeł finansowania, pojawiania się dodatkowych środków finansowych własnych lub z różnych źródeł zewnętrznych, bądź oszczędności w środkach przeznaczonych na finansowanie przedsięwzięć podstawowych.

Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne mogą mieć formę projektów, ale także działań rozumianych jako interwencje nieprojektowe (np. stosowanie polityki czynszowej, klauzul społecznych w zamówieniach publicznych), które miasto będzie realizować w celu rozwiązywania problemów zidentyfikowanych w diagnozie obszarów rewitalizacji.

Dla każdego z rodzajów przedsięwzięć uzupełniających zidentyfikowano projekty obejmujące działania, wpisujące się w odpowiedni zakres interwencji. Projekty uzupełniające stanowią wynik analiz danych ilościowych pochodzących z różnych źródeł statystycznych oraz wskazań jakościowych wynikających z przeprowadzonych konsultacji i badań ankietowych w ramach procesu monitoringu „Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+”. Analizy te pozwoliły na sformułowanie rekomendacji dla dalszego wdrażania działań i przedsięwzięć w obszarze rewitalizacji, które stały się przesłankami do przeprowadzenia otwartych

naborów propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Projekty uzupełniające tworzące „Listę nowych przedsięwzięć wspierających uruchomienie mechanizmów rozwojowych i uzupełniających podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne” przyjęte zostały w ramach aktualizacji programu następującymi uchwałami: uchwałą nr XVII/223/19 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 23 września 2019 r., uchwałą nr XXVI/392/20 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 23 marca 2020 r., uchwałą nr XLV/618/21 Rady Miejskiej z dnia 26 lipca 2021 r., oraz uchwałą nr LXXXIV/1059/23 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 25 września 2023 r.

Co do zasady przedsięwzięcia rewitalizacyjne powinny być realizowane w obszarze rewitalizacji, jednocześnie zgodnie z ustawą o rewitalizacji dopuszcza się by przedsięwzięcia zamieszczone w GPR były realizowane poza obszarem rewitalizacji, jeżeli wynika to z ich specyfiki. Takie przypadki będą szeroko uzasadniane i wskazana zostanie ich komplementarność z innymi działaniami rewitalizacyjnymi oraz efektywności oddziaływania takiego projektu. Dotyczyć to będzie zwłaszcza projektów w zakresie wsparcia zatrudnienia i zakładania działalności gospodarczej, jak i działań wspierających dostęp do usług społecznych i zdrowotnych oraz działań w zakresie aktywnej integracji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub ubóstwem, w których z uwagi na sposób organizacji tych usług i zapisy statutowe jednostek/podmiotów je świadczących niezasadnym byłoby ograniczenie dostępu jedynie osobom zamieszkującym obszar rewitalizowany. W związku z powyższym zakłada się możliwość realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w których beneficjenci będą pochodzić z dowolnego obszaru miasta, ale będą one powiązane z obszarem rewitalizowanym, co zostanie szczegółowo uzasadnione zgodnie z powyższym, a powiązania te będą mogły przybierać m.in. formy:

- projekt może być realizowany poza obszarem (tylko tam dostępny jest np. lokal) beneficjenci projektu będą mieszkańcami obszaru rewitalizacji lub osobami na nim przebywającymi (np. osoby bezdomne);
- projekt realizowany jest poza obszarem dla osób spoza obszaru rewitalizacji, ale osoby te będą miały wpływ na obszar rewitalizowany – np. będzie to szkolenie streetworkerów, doradców zawodowych, którzy po udziale w projekcie będą pracować w obszarze rewitalizacji.

Tak szeroki - jak poniżej przedstawiony - zakres przedsięwzięć uzupełniających zastosowany został m.in. celem jak najpełniejszego uwzględnienia wyników konsultacji społecznych oraz propozycji przedsięwzięć zgłaszanych przez różnych interesariuszy, a także ze względu na fakt, że interesariusze będą pozyskiwać dofinansowanie dla projektów z różnych (nie tylko unijnych) źródeł, gdzie wymagane jest wpisywanie się projektu w kierunki gminnych dokumentów strategicznych bądź operacyjnych.

W związku z powyższym zidentyfikowano możliwość realizacji następujących przedsięwzięć uzupełniających:

1. Przedsięwzięcia na rzecz rozwoju działalności gospodarczej i tworzenia nowych miejsc pracy obejmujące m.in.:

- adaptację lokali na parterach budynków, niezagospodarowanych budynków i obiektów, terenów przemysłowych na działalność gospodarczą, a także kulturalną, turystyczną i społeczną w szczególności usługi dla mieszkańców,
- przygotowanie terenów pod inwestycje (w szczególności na obszarach przemysłowych),
- rozwój inkubatorów przedsiębiorczości m.in. dla nowoczesnych start-upów,
- wsparcie finansowe (zwrotne jak i bezzwrotne) na rozpoczęcie działalności gospodarczej,
- wsparcie szkoleniowo-doradcze (w tym programy edukacji zawodowej) dla osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej, a także zmianę i podnoszenie kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami pracodawców,
- zapewnienie dostępu do zatrudnienia osobom poszukującym pracy i nieaktywnym zawodowo, w tym podejmowanie lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudniania oraz wspierania mobilności pracowników,
- wsparcie pomostowe oraz wsparcie typu outplacement dla pracowników zagrożonych zwolnieniem, przewidzianych do zwolnienia lub zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy,
- utworzenie stowarzyszenia lokalnych przedsiębiorców,
- promowanie wśród lokalnych przedsiębiorców idei społecznej odpowiedzialności biznesu przejawiającej się w nawiązywaniu współpracy z nowotworzonymi firmami, a także wprowadzania na rynek pracy młodzię z obszarów rewitalizacji, w szczególności z obszarów rewitalizacji,

- wdrażanie klauzul społecznych w zamówieniach miejskich na działania rewitalizacyjne.

Projekty na rzecz rozwoju działalności gospodarczej i tworzenia nowych miejsc pracy:

- Zmiana sposobu użytkowania budynków przy ul. Wrocławskiej 6 oraz 6A w Bytomiu z przeznaczeniem na żłobek i przedszkole - Centrala Obrotu Towarami Masowymi DAW - BYTOM Tadeusz Bieniek,
- Zmiana sposobu użytkowania zdegradowanego budynku przy ul. Batorego 2 z przeznaczeniem na lokale do krótkoterminowego pobytu - Centrala Obrotu Towarami Masowymi DAW - BYTOM Tadeusz Bieniek,
- GIBKO CYLNONĆ CYJNA czyli SZYBKI STRZAŁ W DZIESIATKĘ – program wsparcia bytomskiej przedsiębiorczości – Miasto Bytom,
- Szyb Krystyna - AGC Bytom Sp. z o.o.,
- GENERATOR 2 - kompleksowa rewitalizacja EC Szombierki wraz z otoczeniem dzięki utworzeniu wielofunkcyjnej infrastruktury dla działalności społecznej i edukacyjnej przy zachowaniu zabytkowej substancji zespołu zabudowań historycznej Elektrociepłowni (etap 2) - Rezonator S.A. Gliwice,
- GENERATOR KULTURY - kompleksowa rewitalizacja przemysłowej części Bytomia poprzez utwarcenie zabytkowej substancji zespołu budynków Elektrociepłowni Szombierki ora stworzenie wielofunkcyjnej infrastruktury dla działalności kulturalnej i biznesowej (etap I) - Rezonator S.A. Gliwice,
- Poprawa konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez działania rewitalizacyjne - Podmiot prywatny,
- Kompleksowa rewitalizacja zabytkowych kamienic przy ul. Józefczaka 29 i Krawieckiej 3 oraz kamienicy przy ul. Józefczaka 18 wraz z zagospodarowaniem placu przy budynku Józefczaka 29 - Haider Sp. j.,
- Rewitalizacja zabytkowego budynku siłowni koksowni w Bytomiu – Koksownia Bytom Sp. z o.o.,
- Transformacja przemysłowych terenów dawnej huty "Bobrek" poprzez utworzenie Strefy Rozwoju Inwestycji i Aktywizacji Zawodowej oraz budowę instalacji oczyszczania gazu koksowniczego oraz systemu wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w technologii wysokosprawnej Kogeneracji – Koksownia Bytom Sp. z o.o.

Powyższe przedsięwzięcia przyczynią się do realizacji następujących celów GPR:

- cel operacyjny 1.1 wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców kompensujący niedobory miejsc pracy w mieście,
- cel operacyjny 1.2 dogodne warunki dla rozwoju firm lokalnych,
- cel operacyjny 1.3 wysoki poziom dostępności udogodnień umożliwiających podnoszenie kwalifikacji mieszkańców, usuwanie barier w powrocie na rynek pracy oraz wzrastający poziom motywacji wewnętrznej mieszkańców w zakresie realizacji karier zawodowych,
- cel operacyjny 2.1 ograniczona skala negatywnych zjawisk społecznych oraz wzrost dostępności do prorozwojowych usług publicznych.

2. Przedsięwzięcia przyczyniające się do aktywizacji osób bezrobotnych i podnoszenia kwalifikacji zawodowych mieszkańców obejmujące m.in.:

- szkolenia i kursy umożliwiające nabywanie, podwyższanie lub dostosowywanie kompetencji i kwalifikacji zawodowych, w tym z dziedzin niszowych, kultywujących zanikające zawody oraz kursy z zapewnieniem zatrudnienia,
- utworzenie programu kształcenia zawodowego i ustawicznego dostosowanego do potrzeb lokalnego rynku pracy,
- wsparcie w postaci praktyk i staży, które spełniają podstawowe wymogi zapewniające wysoki standard stażu,
- subsydiowane zatrudnienie, refundacja wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy,
- wsparcie w postaci zatrudnienia wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami,

- organizacja prac społecznie użytecznych związanych z rewitalizacją,
- umożliwienie kobietom powrotu do pracy po urodzeniu dziecka poprzez tworzenie żłobków,
- sfinansowanie kosztów usług bieżącej opieki nad dziećmi lub wynagrodzenia dziennego opiekuna lub niani dla opiekunów dzieci do lat 3,
- sfinansowanie kosztów przeszkolenia zawodowego dziennego opiekuna,
- wsparcie sektora ekonomii społecznej poprzez m.in. usługi doradcze, edukacyjne, i biznesowe, w tym podnoszenie kwalifikacji,
- wsparcie organizacji pozarządowych w realizacji działań na rzecz osób bezrobotnych,
- tworzenie miejsc pracy w obszarze przedsiębiorczości społecznej,
- usługi animacyjne służące rozwojowi organizacji obywatelskich oraz usług inkubacyjnych.

Projekty, których główna interwencja zmierza aktywizacji osób bezrobotnych i podnoszenia kwalifikacji zawodowych mieszkańców:

- Cyfrowy Bytom - Stowarzyszenie Miasto dla Mieszkańców,
- Nowe kwalifikacje to nowa praca - Niepubliczne Centrum Kształcenia Ustawicznego Sp. z o.o. ul. Fabryczna 7, 41-400 Mysłowice w partnerstwie z Bytomskim Klubem Samorządowym,
- Krok po kroku do nowej szansy zawodowej - Mała Polska Flota Powietrzna Sp. z o.o.,
- Rewitalizacja gruntów będących nieużytkami w celu przekształcenia ich w tereny sportowo-rekreacyjne, na terenie których położone będzie m.in. lądowisko oraz plac manewrowy dla prowadzenia treningów operatorów dronów oraz tereny przeznaczone do wypoczynku - Mała Polska Flota Powietrzna Sp. z o.o.

Powyższe przedsięwzięcia przyczynią się do realizacji następujących celów GPR:

- cel operacyjny 1.3 wysoki poziom dostępności udogodnień umożliwiających podnoszenie kwalifikacji mieszkańców, usuwanie barier w powrocie na rynek pracy oraz wzrastający poziom motywacji wewnętrznej mieszkańców w zakresie realizacji karier zawodowych,
- cel operacyjny 2.1 ograniczona skala negatywnych zjawisk społecznych oraz wzrost dostępności do prorozwojowych usług publicznych.

3. Przedsięwzięcia przyczyniające się do zapobiegania wykluczeniu i do włączenia społecznego różnych grup społecznych obejmujące m.in.:

- wsparcie osób niepełnosprawnych poprzez realizację kompleksowych projektów aktywizacyjnych służących integracji społecznej i zawodowej, a także likwidację barier architektonicznych,
- działania wspierające pracodawców w tworzeniu miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami,
- wsparcie osób w podeszłym wieku (w tym m.in. opieka nad osobami starszymi, organizacja zajęć i miejsc spotkań osób starszych, organizacja sieci domów seniora, szkolenia dla opiekunów osób starszych, włączanie osób starszych w projekty międzypokoleniowe),
- rozszerzenie działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku,
- wsparcie rozwoju usług zwiększających mobilność, autonomię i bezpieczeństwo osób niesamodzielnych,
- wsparcie stosowania nowoczesnych technologii w usługach opiekuńczych (np. teleopieka),
- wzrost dostępności usług opieki dziennej lub całodobowej, w tym opieki krótkoterminowej dla osób niesamodzielnych (w nowotworzonych lub istniejących ośrodkach),
- wsparcie w zakresie usług asystenckich, opiekuńczych w celu umożliwienia opiekunom funkcjonowania społecznego, zawodowego oraz edukacyjnego,
- projekty skierowane do osób zagrożonych uzależnieniami, uzależnionych i współuzależnionych,
- rozwój usług społecznych i kompleksowe działania na rzecz integracji społecznej i zawodowej osób bezdomnych,
- uruchomienie ogrzewalni dla osób bezdomnych,
- wsparcie osób korzystających z pomocy społecznej (np. wsparcie prawne, psychologiczne, itd.),

- działania (edukacyjne, społeczne, zawodowe) służące aktywnej, kompleksowej integracji o charakterze wsparcia indywidualnego, rodzinnego, środowiskowego, na rzecz osób, rodzin i grup wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- rozwój i deinstytucjonalizacja usług zdrowotnych służących poprawie zdrowia osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym,
- wsparcie służące poprawie dostępu do usług reintegracji społecznej i zawodowej poprzez wykorzystanie potencjału podmiotów reintegracyjnych i utworzenie nowych (Centrum Integracji Społecznej, Klub Integracji Społecznej, Zakład Adaptacji Zawodowej, Warsztaty Terapii Zajęciowej),
- wsparcie w zakresie rozszerzenia oferty podmiotów opieki instytucjonalnej,
- rozwój usług mieszkalnictwa wspieranego,
- włączenie do polityki czynszowej miasta rozwiązań dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym (np. możliwość odpracowania zaległości czynszowych),
- kompleksowe działania na rzecz aktywizacji społeczno – zawodowej i integracji mieszkańców lokali socjalnych z zastosowaniem instrumentów aktywnej integracji (edukacyjnych, społecznych i zawodowych),
- kompleksowe działania wspierające rodzinę i rozwijające formy pracy z rodziną (np. asystentury rodzinnej, rodzin wspieranych i pomocowych,
- rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej oraz podnoszenia jakości usług świadczonych w formach instytucjonalnych,
- działania na rzecz usamodzielnienia osób opuszczających pieczę zastępczą, służące poprawie szans adaptacyjnych, między innymi dodatkowe wsparcie w zakresie umiejętności społecznych i zawodowych,
- rozszerzenie oferty wsparcia w placówkach wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży i ich rozwoju (w tym środowiskowych form opieki np. świetlice, kluby środowiskowe),
- działania wspierające wzrost kompetencji rodzicielskich oraz niwelowanie zachowań dysfunkcyjnych (np. powodujących konieczność umieszczania dzieci w pieczy zastępczej),
- wzmacnianie potencjału społecznego i zawodowego lokalnych społeczności (działania oparte o samopomoc i wolontariat, środowiskowe, prozatrudnieniowe, edukacyjne), programy aktywności lokalnej.

Projekty, których główna interwencja zmierza do zapobiegania wykluczeniu i do włączenia społecznego różnych grup społecznych:

- Rozwój mieszkalnictwa socjalnego w Bytomiu – podobszar 8 Bobrek – Miasto Bytom,
- Adaptacja przyparafialnego budynku na potrzeby utworzenia Klubu Seniora w dzielnicy Bobrek - Parafia pw. Świętej Rodziny w Bytomiu Bobrku,
- Bytom wszystkich zmysłów - Ewangelickie Stowarzyszenie Kultury Łódź (Miechowice),
- Mamy moc – program z zakresu pedagogiki podwórkowej w rejonie Bobrka, Rozbarku, Karbia i Miechowic - Centrum Misji i Ewangelizacji Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP,
- Jesteśmy dla Was - Fundacja Jesteśmy dla Was Katowice,
- Program Aktywności Lokalnej w Gminie Bytom - Podmiot prywatny (projekt realizowany w partnerstwie),
- Centrum Terapii i Rozwoju "Perspektywa" - Fundacja Pomóc Więcej Sosnowiec,
- Rozwój usług społecznych w Bytomiu – Klub Seniora w dzielnicy Bobrek - Parafia pw. Świętej Rodziny w Bytomiu Bobrku,
- AS – kontynuacja – Miasto Bytom,
- Utworzenie Centrum Aktywności Społecznej przy Parafii św. Trójcy w Bytomiu - Parafia Św. Trójcy,
- Utworzenie centrum społeczno-kulturalnego na Wzgórzu Św. Małgorzaty - Parafia Św. Małgorzaty,
- Modernizacja centrum parafialnego przy pl. Klasztornym 4a w Bytomiu dla potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji - Parafia Ewangelicko-Augsburska (pl. Klasztorny),

- Rewitalizacja budynku przy ul. Wrocławskiej 58 na cele społeczne - Dom Invest sp. z o. o.,
- Rewitalizacja budynku przy ul. Wrocławskiej 62 na cele społeczne - Dom Invest sp. z o. o.,
- Bezpieczna przystań - Wsparcie rynku pracy poprzez zapewnienie dziennej opieki nad seniorami. Rektyfikacja i remont dwóch segmentów dawnego budynku DPS na potrzeby centrum usług społecznych - Parafia Ewangelicko-Augsburska w Bytomiu – Miechowicach,
- Nowa przestrzeń dla bytomskich seniorów. Remont zabytkowego budynku ELIM na potrzeby mieszkalnictwa wspomagane dla osób starszych oraz zagospodarowanie terenu - Parafia Ewangelicko-Augsburska w Bytomiu – Miechowicach,
- Integracja społeczna bytomskich seniorów - Parafia Ewangelicko-Augsburska w Bytomiu – Miechowicach,
- Utworzenie miejskiego centrum edukacji i interwencji społecznej, rewitalizacja budynków na działce nr 1150/259, 1033/260, 1034/260, wraz z zagospodarowaniem terenu - Rzymskokatolicka Parafia pw. św. Jana Nepomucena w Bytomiu,
- Kompleksowa rewitalizacja terenów zdegradowanych dawnej Huty Zygmunt w celu utworzenia wielofunkcyjnego obiektu usługowego – Firma Handlowo-Usługowa „KRIW”.

Powyższe przedsięwzięcia przyczynią się do realizacji następujących celów GPR:

- cel operacyjny 1.3 wysoki poziom dostępności udogodnień umożliwiających podnoszenie kwalifikacji mieszkańców, usuwanie barier w powrocie na rynek pracy oraz wzrastający poziom motywacji wewnętrznej mieszkańców w zakresie realizacji karier zawodowych,
- cel operacyjny 2.1 ograniczona skala negatywnych zjawisk społecznych oraz wzrost dostępności do prorozwojowych usług publicznych,
- cel operacyjny 2.2 społeczności lokalne zintegrowane wokół tradycji dzielnic oraz oddolnych inicjatyw realizowanych przez mieszkańców na rzecz wspólnoty lokalnej,
- cel operacyjny 3.1 odpowiadająca współczesnym standardom cywilizacyjnym jakość zabudowy na obszarach rewitalizowanych oraz wzrost odpowiedzialności mieszkańców za komunalny zasób mieszkaniowy,
- cel operacyjny 3.3 wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców wzmacniany przez dobre relacje międzysąsiedzkie i odpowiedzialność mieszkańców za innych członków społeczności lokalnej.

4. Przedsięwzięcia na rzecz dzieci i młodzieży przyczyniające się do podnoszenia szans edukacyjnych, walki z dziedziczeniem ubóstwa i patologii społecznych obejmujące m.in.:

- poprawę bazy materialnej bytomskich szkół (wyposażenie pracowni przedmiotowych, pracowni zajęć dodatkowych),
- poprawę i wzbogacenie bazy sportowej i rekreacyjnej (poprawę stanu obiektów sportowych szkolnych i ogólnodostępnych, tworzenie placów zabaw, boisk podwórkowych),
- organizację infrastruktury spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież,
- poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych oraz organizację imprez (m.in. kulturalnych, artystycznych), warsztatów, organizację kółek zainteresowań, w tym zajęć artystyczno-kulturalnych, laboratoriów, zajęć sportowych i projektów dla dzieci i młodzieży, w szczególności zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym,
- realizacja dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych służących wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych,
- tworzenie w szkołach warunków do nauczania opartego na metodzie eksperymentu,
- rozwój edukacji pozaformalnej,
- nawiązywanie współpracy szkół z otoczeniem zewnętrznym,
- doradztwo edukacyjno-zawodowe dla uczniów,
- realizacja kompleksowych programów wspomagających szkołę w procesie indywidualizacji pracy z uczniem, w tym z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli,
- organizację programu integracji międzypokoleniowej,
- tworzenie młodzieżowych klubów społecznościowych,

- wzmocnienie tożsamości lokalnej dzieci i młodzieży, m.in. poprzez popularyzację edukacji regionalnej,
- działania z zakresu edukacji zdrowotnej.

Projekty na rzecz dzieci i młodzieży, których główna interwencja zmierza do podnoszenia szans edukacyjnych, walki z dziedziczeniem ubóstwa i patologii społecznych:

- Uratowanie przed rozbiórką i rewitalizacja dawnej kopalni „Rozbark” wpisanej do rejestru zabytków nieruchomości województwa śląskiego poprzez utworzenie unikatowego w skali kraju centrum sportów wspinaczkowych i siłowych w Bytomiu przy ul. Chorzowskiej – Etap 2a – Klub Sportowy Skarpa Bytom,
- Uratowanie przed rozbiórką i rewitalizacja dawnej kopalni „Rozbark” wpisanej do rejestru zabytków nieruchomości województwa śląskiego poprzez utworzenie unikatowego w skali kraju centrum sportów wspinaczkowych i siłowych w Bytomiu przy ul. Chorzowskiej – Etap 2b – Klub Sportowy Skarpa Bytom,
- Bezpieczna i przyjazna przestrzeń dla mieszkańców Śródmieścia Bytomia (Wrocławska, Kolejowa, Batorego) - Centrala Obrotu Towarami Masowymi DAW - BYTOM Tadeusz Bieniek,
- Inkubator Talentów - Wolne Stowarzyszenie Zielonych Artystów Bytom,
- Kwitnący Bytom – miejskie ogrody społecznościowe (Miechowice) - Ewangelickie Stowarzyszenie Kultury Łódź,
- Rewitalizacja infrastruktury sportowej Klubu Sportowego „Górnik” Bytom - Klub Sportowy „Górnik” Bytom.

Powyższe przedsięwzięcia przyczynią się do realizacji następujących celów GPR:

- cel operacyjny 2.1 ograniczona skala negatywnych zjawisk społecznych oraz wzrost dostępności do prorozwojowych usług publicznych,
- cel operacyjny 2.2 społeczności lokalne zintegrowane wokół tradycji dzielnic oraz oddolnych inicjatyw realizowanych przez mieszkańców na rzecz wspólnoty lokalnej,
- cel operacyjny 3.2 partnerstwo władz miasta i społeczności lokalnych w podnoszeniu jakości i ochronie walorów przestrzeni publicznych,
- cel operacyjny 3.3 wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców wzmacniany przez dobre relacje międzysąsiedzkie i odpowiedzialność mieszkańców za innych członków społeczności lokalnej.

5. Przedsięwzięcia integrujące mieszkańców i wpływające na rozwój inicjatyw społecznych mieszkańców obejmujące m.in.:

- wsparcie inicjatyw sąsiedzkich mających na celu poprawę stosunków międzyludzkich, wizerunku najbliższego otoczenia, zapewnienia bezpieczeństwa,
- pracę i animację społeczności lokalnej, w tym pracę podwórkową oraz rozwijanie wrażliwości na zjawiska przemocy i krzywdy społecznej w otoczeniu,
- zwiększanie aktywności społecznej i obywatelskiej dzieci i młodzieży,
- organizację różnorodnych imprez i warsztatów dla mieszkańców,
- działania mające na celu budowanie tożsamości lokalnej i regionalnej oraz kultywowanie tradycji,
- organizację klubów sąsiedzkich,
- utworzenie lokalnych domów kultury i „domów społecznych”, lokalnych muzeów, wystaw i szlaków tematycznych oraz zagospodarowanie obiektów historycznych (np. schronów, wieży wodnej, obiektów pokopalnianych),
- utworzenie inkubatora NGO,
- aktywizowanie społeczności wokół działań związanych z rozwojem turystyki w mieście,
- digitalizację zasobów archiwalnych.

Projekty, których główna interwencja zmierza do integracji mieszkańców:

- Zwiększenie atrakcyjności Opery Śląskiej i ochrona jej dziedzictwa kulturowego poprzez przeprowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich oraz robót budowlanych - Opera Śląska,

- Festyning Miejski - Wolne Stowarzyszenie Zielonych Artystów Bytom,
- Renowacja zabytkowego kościoła Św. Rodziny w Bytomiu - Parafia Rzymsko-Katolicka Św. Rodziny (Bobrek),
- Utworzenie Muzeum Górnośląskich Kolei Wąskotorowych na terenie dawnych Warsztatów Naprawczych Górnośląskich Kolei Wąskotorowych na Rozbarku,
- Nadanie stacji Bytom Karb Wąskotorowy Górnośląskich Kolei Wąskotorowych funkcji ogólnodostępnej przyjaznej przestrzeni publicznej sprzyjającej integracji lokalnej społeczności - Stowarzyszenie Górnośląskich Kolei Wąskotorowych.

Powyższe przedsięwzięcia przyczynią się do realizacji następujących celów GPR:

- cel operacyjny 2.1 ograniczona skala negatywnych zjawisk społecznych oraz wzrost dostępności do prorozwojowych usług publicznych,
- cel operacyjny 2.2 społeczności lokalne zintegrowane wokół tradycji dzielnic oraz oddolnych inicjatyw realizowanych przez mieszkańców na rzecz wspólnoty lokalnej,
- cel operacyjny 3.2 partnerstwo władz miasta i społeczności lokalnych w podnoszeniu jakości i ochronie walorów przestrzeni publicznych,
- cel operacyjny 4.2 przywrócona wartość obiektów historycznych, kulturowych, krajobrazowo-przyrodniczych przyczyniająca się do wzmacniania tożsamości społeczności lokalnych.

6. Przedsięwzięcia z zakresu poprawy warunków życia mieszkańców w ich otoczeniu oraz poprawy jakości przestrzeni publicznej obejmujące m.in.:

- działania w otoczeniu miejsca zamieszkania mieszkańców - zagospodarowanie podwórek, urządzenie małej architektury, aranżowanie przestrzeni wspólnych,
- organizacja zieleni (placów, parków, skwerów, zieleni między budynkami mieszkalnymi, ogrodów przyszkolnych),
- organizację miejsc spotkań i odpoczynku mieszkańców,
- działania mające na celu rozwiązanie problemu nieczystości pochodzących od zwierząt domowych (wybiegi dla zwierząt, urządzenia do usuwania nieczystości, system kontroli i stymulowania zachowań w tym zakresie),
- remonty kamienic oraz wypełnienie luk w zabudowie,
- remonty oficyn oraz zagospodarowanie pustostanów na cele mieszkalne, społeczne, edukacyjne, rekreacyjne,
- gazyfikacja budynków mieszkalnych (w szczególności w dzielnicy Bobrek),
- remont kanalizacji sanitarnej i deszczowej (w szczególności w dzielnicy Kolonia Zgorzelec),
- podnoszenie prestiżu dotąd zaniedbanych miejsc.

Projekty, których główna interwencja zmierza do poprawy warunków życia mieszkańców w ich otoczeniu oraz poprawy jakości przestrzeni publicznej:

- Rewitalizacja podobszaru 8 w Bytomiu – w tym przestrzeni Nowej Kolonii Robotniczej w dzielnicy Bobrek – Miasto Bytom,
- Rewitalizacja podobszaru 19 w Bytomiu - zabytkowe osiedle Kolonia Zgorzelec (etap II) - Zakład Budynków Miejskich Sp. z o.o. (projekt partnerski),
- Rewitalizacja podobszaru 10 w Bytomiu - kwartał ulic: Głęboka, Matejki, Katowicka i Rostka - Zakład Budynków Miejskich Sp. z o.o. (projekt partnerski),
- Rewitalizacja podobszaru 10 w Bytomiu - okolice ulicy Dworcowej i Rynku - Zakład Budynków Miejskich Sp. z o.o. (projekt partnerski),
- Rewitalizacja podobszaru 13 w Bytomiu - okolice ulicy Mickiewicza - Zakład Budynków Miejskich Sp. z o.o. (projekt partnerski),
- Rewitalizacja przestrzeni publicznych na terenie Rozbarku i Śródmieścia - Parafia św. Jacka w Bytomiu,

- Zagospodarowanie przestrzeni miejskich Śródmieścia Bytomia na cele społeczno-integracyjne (Kwietniewskiego 11, 15) - KBP BWI POLSKA Sp. z o.o. Sp. komandytowa,
- Stworzenie przyjemnych i bezpiecznych przestrzeni dla mieszkańców Bytomia – etap II – Miasto Bytom,
- Rewitalizacja ul. Józefczaka - Haider Sp. j. oraz Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Józefczaka 6, Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Józefczaka 8, Gmina Bytom,
- Budowa placu zabaw oraz rewitalizacja zieleni na podwórku nieruchomości ul. Smolenia 32 - ZZION BATORY Sp. z o.o.,
- Remont dachu, remont elewacji frontowej, termomodernizacja dachu, wykonanie izolacji pionowej fundamentów, montaż instalacji monitoringu, zagospodarowanie podwórza - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Jainty 14 ul. Mariacka 6,
- Remont dachu, remont elewacji frontowej, termomodernizacja dachu, wykonanie izolacji pionowej fundamentów, montaż instalacji monitoringu, zagospodarowanie podwórza - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Mariacka 5 ul. Koziółka 1 i 2,
- Remont dachu, termomodernizacja dachu, wykonanie izolacji pionowej fundamentów, montaż instalacji monitoringu, zagospodarowanie podwórza - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Jagiellońska 24,
- Remont dachu, termomodernizacja dachu, wykonanie izolacji pionowej fundamentów, montaż instalacji monitoringu, zagospodarowanie podwórza - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Jagiellońska 3,
- Odnowa zabudowy mieszkalnej i usługowej na obszarze rewitalizowanym oraz podniesienie atrakcyjności przestrzeni w celach pogłębiania spójności społecznej - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Jagiellońska 13,
- Rewitalizacja przestrzeni pomiędzy budynkami mieszkalnymi stanowiącymi zwartą zabudowę zlokalizowanymi u zbiegu ulic Karola Miarki oraz Rostka - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Karola Miarki 21 we współpracy z partnerami,
- Odnowa zabudowy mieszkalnej na obszarze rewitalizowanym oraz podniesienie atrakcyjności przestrzeni w celach pogłębiania spójności społecznej - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Kingi 4,
- Odnowa zabudowy mieszkalnej na obszarze rewitalizowanym oraz podniesienie atrakcyjności przestrzeni w celach pogłębiania spójności społecznej - Wspólnota Mieszkaniowa pl. Kościuszki 12,
- Odnowa zabudowy mieszkalnej na obszarze rewitalizowanym oraz podniesienie atrakcyjności przestrzeni w celach pogłębiania spójności społecznej - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Moniuszki 4,
- Odnowa zabudowy mieszkalnej na obszarze rewitalizowanym oraz podniesienie atrakcyjności przestrzeni w celach pogłębiania spójności społecznej - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Rostka 21,
- Odnowa zabudowy mieszkalnej na obszarze rewitalizowanym oraz podniesienie atrakcyjności przestrzeni w celach pogłębiania spójności społecznej - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Sądowa 3,
- Odnowa zabudowy mieszkalnej na obszarze rewitalizowanym oraz podniesienie atrakcyjności przestrzeni w celach pogłębiania spójności społecznej - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Brzezińska 19, 19a, 19b, 19c, 21,
- Ulepszenie estetyki miasta poprzez rewitalizację kamienicy przy ul. Chełmońskiego 9 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Chełmońskiego 9,
- Piękne Śródmieście dzięki rewitalizacji historycznej kamienicy przy Chrobrego 14, 14A - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Chrobrego 14, 14A,
- Piękne Śródmieście dzięki rewitalizacji historycznej kamienicy przy Chrobrego 16 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Chrobrego 16,
- Piękne Śródmieście dzięki rewitalizacji historycznej kamienicy przy Chrobrego 20, Żeromskiego 28 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Chrobrego 20, ul. Żeromskiego 28,
- Piękne Śródmieście dzięki rewitalizacji historycznej kamienicy przy Chrobrego 22, Żeromskiego 13 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Chrobrego 22, ul. Żeromskiego 13,

- Rewitalizacja Rozbarku poprzez zmianę wizerunku historycznej kamienicy przy ul. Floriańskiej 6, 8 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Floriańska 6, 8,
- Czas na Jagiellońską - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Jagiellońska 32,
- Rewitalizacja Rozbarku poprzez zmianę wizerunku historycznej kamienicy przy ul. Konopnickiej 4 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Konopnicka 4,
- Rewitalizacja Rozbarku poprzez zmianę wizerunku historycznej kamienicy przy ul. Konopnickiej 8, Miętkiewicza 10 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Konopnicka 8, ul. Miętkiewicza 10,
- Piękna Korfantego - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Korfantego 22,
- Piękna Korfantego - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Korfantego 36,
- Ulepszenie estetyki miasta poprzez rewitalizację kamienicy przy ul. Oświęcimskiej 7 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Oświęcimska 7,
- Piękne Śródmieście dzięki rewitalizacji historycznej kamienicy przy ul. Piłsudskiego 65, 69 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Piłsudskiego 65, 69
- Piękne Śródmieście dzięki rewitalizacji historycznej kamienicy przy pl. Wolskiego 6 - Wspólnota Mieszkaniowa pl. Wolskiego 6,
- Ulepszenie estetyki miasta poprzez rewitalizację budynku przy ul. Prusa 42 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Prusa 42,
- Piękne Śródmieście dzięki rewitalizacji historycznej kamienicy przy ul. Rycerskiej 12 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Rycerska 12,
- Piękne Śródmieście dzięki rewitalizacji historycznej kamienicy przy ul. Smolenia 30, 30A - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Smolenia 30, 30A,
- Piękne Śródmieście - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Sokoła 12A, ul. Matejki 14,
- Piękne Śródmieście dzięki rewitalizacji zabytkowej kamienicy przy ul. Webera 1A - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Webera 1A,
- Piękne Śródmieście dzięki rewitalizacji zabytkowej kamienicy przy ul. Wrocławskiej 5 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Wrocławska 5,
- Bytom od podwórka - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Dworcowa 22,
- Zagospodarowanie terenów zielonych Wspólnoty Mieszkaniowej przy Matejki 4, 4a, 4b w Bytomiu oraz remont części wspólnej budynku - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Matejki 4, 4a, 4b,
- Urządzenie terenów zielonych Wspólnoty Mieszkaniowej Rostka 38-40 w Bytomiu oraz remont części wspólnej budynku - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Rostka 38-40,
- Odnowa zabudowy mieszkalnej na obszarze rewitalizowanym oraz podniesienie atrakcyjności przestrzeni w celach pogłębienia spójności społecznej - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Powstańców Warszawskich 42,
- Odnowa zabudowy mieszkalnej na obszarze rewitalizowanym wraz ze zwiększeniem bezpieczeństwa - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Grottgera 19,
- Odnowa zabudowy na obszarze rewitalizowanym wraz ze zwiększeniem funkcjonalności i podniesieniem atrakcyjności przestrzeni w celach pogłębienia spójności społecznej - Wspólnota Mieszkaniowa Pl. Grunwaldzki 7,
- Odnowa zabudowy mieszkalnej na obszarze rewitalizowanym wraz ze zwiększeniem bezpieczeństwa - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Strzelców Bytomskich 32a,
- Odnowa zabudowy mieszkalnej na obszarze rewitalizowanym wraz ze zwiększeniem bezpieczeństwa - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Ligonia 1, 3,
- Program o charakterze przestrzenno-funkcyjnym oraz technicznym - Wspólnota Mieszkaniowa Plac Akademicki 15/Prusa 17, Plac Akademicki 13,
- Ocalić kamienice ul. Smolenia od zapomnienia - Właściciele nieruchomości przy ul. Smolenia 3,
- Rewitalizacja zasobów mieszkalno-użytkowych Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Rynek 14 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Rynek 14,
- Rewitalizacja wspólnych przestrzeni budynku mieszkalnego na cele spotkań sąsiedzkich i międzypokoleniowych - Wspólnota Mieszkaniowa pl. Słowiański 9,

- Rewitalizacja obszarów i budynków zdegradowanych w Bytomiu - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Chrobrego 18,
- Rewitalizacja obszarów i budynków zdegradowanych w Bytomiu - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Karola Miarki 13,
- Rewitalizacja obszarów i budynków zdegradowanych w Bytomiu - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Korfanteo 2,
- Rewitalizacja obszarów i budynków zdegradowanych w Bytomiu - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Moniuszki 3,
- Rewitalizacja obszarów i budynków zdegradowanych w Bytomiu - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Rycerskiej 4,
- Rewitalizacja obszarów i budynków zdegradowanych w Bytomiu - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Rycerskiej 6,
- Rewitalizacja obszarów i budynków zdegradowanych w Bytomiu - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Rycerskiej 8,
- Rewitalizacja obszarów i budynków zdegradowanych w Bytomiu - Wspólnota Mieszkaniowa pl. Sikorskiego 4,
- Rewitalizacja obszarów i budynków zdegradowanych w Bytomiu - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Żeromskiego 22,
- Rewitalizacja obszarów i budynków zdegradowanych w Bytomiu - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Piekarska 11,
- Rewitalizacja obszarów i budynków zdegradowanych w Bytomiu - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Piekarska 15,
- Rewitalizacja obszarów i budynków zdegradowanych w Bytomiu - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Piłsudskiego 71,
- Rewitalizacja obszarów i budynków zdegradowanych w Bytomiu - Wspólnota Mieszkaniowa ul. ul. Powstańców Warszawskich 50,
- Remont budynku wspólnoty mieszkaniowej wraz z otoczeniem - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Piekarska 25,
- Remont budynku wspólnoty mieszkaniowej wraz z otoczeniem - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Powstańców Warszawskich 4,
- Remont budynku wspólnoty mieszkaniowej wraz z otoczeniem - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Powstańców Warszawskich 6,
- Remont budynku wspólnoty mieszkaniowej wraz z otoczeniem - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Zamenhofa 2, 4, 6,
- Rewitalizacja zieleni oraz remont elewacji Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Strzelców Bytomskich 18 w Bytomiu - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Strzelców Bytomskich 18,
- Rewitalizacja zieleni oraz remont elewacji Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Woźniaka 76 w Bytomiu - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Woźniaka 76,
- Aranżacja zieleni oraz remont elewacji frontowej Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Szkolnej 7 w Bytomiu - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Szkolna 7,
- Rewitalizacja zieleni oraz remont klatki schodowej na terenie Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Żeromskiego 19 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Żeromskiego 19,
- Rewitalizacja zieleni na terenie Wspólnoty Mieszkaniowej oraz remont części wspólnych budynku - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Smolenia 36,
- Rewitalizacja zieleni oraz remont klatki schodowej na terenie Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Piekarskiej 98 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Piekarska 98,
- Rewitalizacja zieleni na terenie Wspólnoty Mieszkaniowej oraz remont części wspólnych budynku - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Konopnickiej 25 we współpracy z ul. Konopnickiej 23,
- Rewitalizacja zieleni na terenie Wspólnoty Mieszkaniowej oraz remont części wspólnych budynku - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Konopnickiej 23 we współpracy z ul. Konopnickiej 25,

- Rewitalizacja zieleni na terenie Wspólnoty Mieszkaniowej oraz remont części wspólnych budynku - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Piłsudskiego 63,
- Rewitalizacja zieleni na terenie Wspólnoty Mieszkaniowej oraz remont części wspólnych budynku - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Piłsudskiego 19,
- Rewitalizacja zieleni na terenie Wspólnoty Mieszkaniowej oraz remont części wspólnych budynku - Janusz Capiński we współpracy z budynkiem gminnym ul. Smolenia 29 oraz Wspólnotą ul. Smolenia 27,
- Rewitalizacja zieleni na terenie Wspólnoty Mieszkaniowej oraz remont części wspólnych budynku - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Smolenia 27 we współpracy z 27B,
- Rewitalizacja zieleni na terenie Wspólnoty Mieszkaniowej - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Św. Kingi 2 we współpracy z pl. Św. Barbary 2,
- Rewitalizacja zieleni na terenie Wspólnoty Mieszkaniowej - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Rostka7/ul. Katowicka 27,
- Budowa placu zabaw - Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Siemianowickiej 77-91 we współpracy z ul. Siemianowicką 66, 68, 70, 76 i Stowarzyszeniem "Majstersztyk",
- Modernizacja budynku przy ul. Piotra Woźniaka 78 w Bytomiu dla potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji Fundacja Pomóc Więcej Sosnowiec
- Remont oficyny wraz z podłączeniem budynku do sieci PEC Sp. z o.o. ul. Żołnierza Polskiego 23 - Profesjonalne Zarządzanie Nieruchomościami „Posesja” Owcarz, Sp. komandytowa,
- Remont elewacji frontowych wraz z termomodernizacją ścian zewnętrznych i podłączeniem budynku do sieci PEC Sp. z o.o. ul. Katowicka 17/ul. Wałowa 4 - Profesjonalne Zarządzanie Nieruchomościami „Posesja” Owcarz, Sp. komandytowa,
- Rewitalizacja obszarów i budynków zdegradowanych w podobszarze 13 w Bytomiu (ul. Chełmońskiego 15, 19, 21, 23, 27) - Zakład Budynków Miejskich Sp. z o.o.,
- Rewitalizacja obszarów i budynków zagospodarowanych w podobszarze 13 w Bytomiu (ul. Matejki 2, ul. Witczaka 61, 63, 65, 67, 69) - Zakład Budynków Miejskich Sp. z o.o.,
- Rewitalizacja obszarów i budynków zdegradowanych w podobszarze 10 i 13 w Bytomiu (ul. Lenartowicza 2-4, ul. Jainty 13, ul. Piastów Bytomskich, ul. Zaułek, ul. Oświęcimska 19, ul. Piłsudskiego 35) - Zakład Budynków Miejskich Sp. z o.o.,
- Rewitalizacja kamienicy przy ul. Dworcowej 23 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Dworcowa 23,
- Rewitalizacja kamienicy przy ul. Jainty 14, ul. Mariackiej 6 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Jainty 14, ul. Mariacka 6,
- Rewitalizacja kamienicy przy ul. Jainty 15 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Jainty 15,
- Rewitalizacja kamienicy przy ul. Jainty 8 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Jainty 8,
- Rewitalizacja kamienicy przy ul. Katowickiej 20 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Katowicka 20,
- Rewitalizacja kamienicy przy ul. Kraszewskiego 2 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Kraszewskiego 2,
- Rewitalizacja kamienicy przy ul. Mariackiej 5, ul. Koziołka 1 i 2 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Mariacka 5, ul. Koziołka 1 i 2,
- Rewitalizacja kamienicy przy ul. Mickiewicza 24 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Mickiewicza 24,
- Rewitalizacja kamienicy przy ul. Orłąt Lwowskich 3 - Wspólnota mieszkaniowa ul. Orłąt Lwowskich 3,
- Rewitalizacja budynków mieszkalnych zlokalizowanych na Rozbarku - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Konopnickiej 23,
- Rewitalizacja budynku mieszkalnego przy ul. Dworcowej 32 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Dworcowa 32,
- Rewitalizacja budynków mieszkalnych przy ul. Mickiewicza - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Mickiewicza 3, 19, 21, 36, ul. Prusa 20/ ul. Mickiewicza 8,
- Rewitalizacja budynku mieszkalnego przy ul. Bolesława Prusa - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Prusa 44,

- Rewitalizacja budynków mieszkalnych przy ul. Powstańców Warszawskich - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Powstańców Warszawskich 14,
- Rewitalizacja budynków mieszkalnych przy ul. Grottgera - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Grottgera 3, 4, 4a, 4b, 5,
- Rewitalizacja budynków mieszkalnych przy ul. Karola Miarki - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Karola Miarki 20,
- Rewitalizacja budynków mieszkalnych przy ul. Orłąt Lwowskich, fragment między ulicami Mickiewicza oraz Oświęcimską - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Orłąt Lwowskich 9, ul. Oświęcimska 10 a,
- Rewitalizacja ul. Zamenhofs - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Zamenhofs 9,
- Rewitalizacja budynków mieszkalnych przy ul. Wojciecha Korfanteo oraz Szkolnej fragment między ulicami Marszałka Józefa Piłsudskiego i Szkolną oraz między ulicami Jana Matejki i Staromiejską - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Korfanteo 25,
- Rewitalizacja Placu Słowiańskiego - Wspólnota Mieszkaniowa Plac Słowiański 1,
- Rewitalizacja Placu Sikorskiego - Wspólnota Mieszkaniowa Plac Sikorskiego 6,
- Rewitalizacja budynków mieszkalnych przy ul. Piłsudskiego fragment między ul. Żołnierza Polskiego oraz Powstańców Warszawskich - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Piłsudskiego 17,
- Rewitalizacja budynków mieszkalnych przy ul. J. Rostka 7/ Katowickiej 27 oraz ul. Katowickiej 31 fragment między ulicami J. Rostka i L. Zamenhofs - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Rostka 7/ ul. Katowicka 27,
- Rewitalizacja budynków mieszkalnych przy ul. Piekarskiej fragment między ulicami Marszałka Józefa Piłsudskiego a Powstańców Śląskich - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Piekarska 36/38,
- Rewitalizacja budynków mieszkalnych przy ul. Moniuszki fragment między ulicami Powstańców Warszawskich oraz Dworcową - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Moniuszki 2,
- Rewitalizacja budynków mieszkalnych przy ul. Jana Smolenia, Żołnierza Polskiego oraz Żeromskiego, fragment między ulicami Bolesława Chrobrego oraz Żołnierza Polskiego - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Jana Smolenia 25,
- Rewitalizacja budynków mieszkalnych przy ul. Strzelców Bytomskich fragment między ulicami Piotra Woźniaka oraz Morcinka - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Strzelców Bytomskich 18,
- Rewitalizacja kamienicy przy ul. Oświęcimskiej 13 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Oświęcimska 13,
- Rewitalizacja kamienicy przy ul. Sądowej 6 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Sądowa 6,
- Rewitalizacja kamienicy przy ul. Jagiellońskiej 3 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Jagiellońska 3,
- Rewitalizacja kamienicy przy ul. Jagiellońskiej 22 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Jagiellońska 22,
- Rewitalizacja kamienicy przy ul. Jagiellońskiej 18 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Jagiellońska 18,
- Rewitalizacja kamienicy przy ul. Jagiellońskiej 16 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Jagiellońska 16,
- Rewitalizacja kamienicy przy ul. Dworcowej 24 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Dworcowa 24,
- Rewitalizacja kamienicy przy ul. Jagiellońskiej 11 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Jagiellońska 11,
- Rewitalizacja kamienicy przy ul. Drzymały 4 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Drzymały 4,
- Rewitalizacja kamienicy przy ul. Dworcowej 14 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Dworcowa 14,
- Rewitalizacja kamienicy przy ul. Dworcowej 15 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Dworcowa 15,
- Rewitalizacja kamienicy przy ul. Dworcowej 20 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Dworcowa 20,
- Rewitalizacja kamienicy przy ul. Strzelców Bytomskich 30B - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Strzelców Bytomskich 30B,
- Pawilon – Studio taneczne Rozbark – Miasto Bytom,
- Rewitalizacja budynku mieszkalnego przy ul. Bolesława Prusa - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Prusa 19, ul. Prusa 24, ul. Prusa 20/Mickiewicza 8, ul. Prusa 13-15,
- Rewitalizacja budynków przy Rynku w Bytomiu - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Krakowska 1, ul. Piastów Bytomskich 11 i 13, ul. Jainty 9, Rynek 11,
- Rewitalizacja budynku mieszkalnego przy Placu Słowiańskim 8 w Bytomiu - Wspólnota Mieszkaniowa Plac Słowiański 8,

- Rewitalizacja budynku mieszkalnego przy ul. Chrobrego 30 w Bytomiu - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Chrobrego 30,
- Rewitalizacja budynku mieszkalnego przy Placu Akademickim 10 w Bytomiu - Wspólnota Mieszkaniowa Plac Akademicki 10,
- Rewitalizacja budynku mieszkalnego przy ul. Oświęcimskiej 1 w Bytomiu - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Oświęcimska 1,
- Rewitalizacja budynku mieszkalnego przy ul. Staffa 2 w Bytomiu - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Staffa 2,
- Rewitalizacja budynków mieszkalnych przy ul. Rostka 7/Katowickiej 27/Katowickiej 31 – fragment między ulicami Józefa Rostka i Ludwika Zamenhofs oraz Katowicką 47 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Katowicka 27, ul. Katowicka 31, ul. Katowicka 47,
- Rewitalizacja budynków mieszkalnych przy ul. Orłąt Lwowskich - fragment między ulicami Mickiewicza oraz Oświęcimską - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Orłąt Lwowskich 9/Oświęcimska 10a, ul. Orłąt Lwowskich 7/Mickiewicza 11, ul. Orłąt Lwowskich 8a/ ul. Orłąt Lwowskich 7a, 10, 13,
- Rewitalizacja budynku mieszkalnego przy ul. Fałata 8, 10, 10a, 10b - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Fałata 8, 10, 10a, 10b,
- Poprawa estetyki i wizerunku kamienicy - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Katowicka 5,
- Rewitalizacja Katowicka 7 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Katowicka 7,
- Rewitalizacja Katowicka 9 - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Katowicka 9,
- Rewitalizacja zespołu zabytkowego Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Miechowicach - Zakończenie prac. Remont Domku Matki Ewy z przeznaczeniem na muzeum - Parafia Ewangelicko-Augsburska w Bytomiu – Miechowicach,
- Rewitalizacja/termomodernizacja lata 2025-2029 - ZBM/Wspólnoty Mieszkaniowe Podobszaru nr 10 – Śródmieście,
- Rewitalizacja/termomodernizacja lata 2025-2029 - ZBM/Wspólnoty Mieszkaniowe Podobszaru nr 11 - Śródmieście Zachód,
- Rewitalizacja/termomodernizacja lata 2025-2029 - ZBM/Wspólnoty Mieszkaniowe Podobszaru nr 12 – Rozbark,
- Rewitalizacja/termomodernizacja lata 2025-2029 - ZBM/Wspólnoty Mieszkaniowe Podobszaru nr 13 - Śródmieście Północ,
- Rewitalizacja budynku przy ul. Żeromskiego 23-25 (były Dom Partii) na cele usług społecznych – Śląskie Lofty sp. z o.o.,
- Rewitalizacja budynku Urzędu Miejskiego w Bytomiu przy ul. Parkowej 2 – Miasto Bytom.

Powyższe przedsięwzięcia przyczynią się do realizacji następujących celów GPR:

- cel operacyjny 2.2 społeczności lokalne zintegrowane wokół tradycji dzielnic oraz oddolnych inicjatyw realizowanych przez mieszkańców na rzecz wspólnoty lokalnej,
- cel operacyjny 3.1 odpowiadająca współczesnym standardom cywilizacyjnym jakość zabudowy na obszarach rewitalizowanych oraz wzrost odpowiedzialności mieszkańców za komunalny zasób mieszkaniowy,
- cel operacyjny 3.2 partnerstwo władz miasta i społeczności lokalnych w podnoszeniu jakości i ochronie walorów przestrzeni publicznych,
- cel operacyjny 3.3 wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców wzmacniany przez dobre relacje międzysąsiedzkie i odpowiedzialność mieszkańców za innych członków społeczności lokalnej.

7. Przedsięwzięcia na rzecz poprawy stanu zdrowia mieszkańców obejmujące m.in.:

- działania profilaktyczne,
- poprawę stanu infrastruktury służby zdrowia (m.in. w zakresie geriatry, chorób zakaźnych i pasożytniczych, kardiologii),

- działania na rzecz wyrównywania deficytów rozwojowych dzieci z niedosłuchem, autyzmem oraz z zespołem Aspergera,
- inicjatywy na rzecz zdrowia osób starszych,
- inicjatywy na rzecz osób po amputacjach,
- działania w zakresie zachowania, ratowania, przywracania lub poprawie zdrowia osób z zaburzeniami psychicznymi,
- wsparcie w zakresie zapewnienia dostępu do kompleksowych i innowacyjnych zabiegów medycznych.

Projekty z zakresu profilaktyki zdrowotnej:

- Zero ryzyka dla pracownika – wspólny projekt MOPR i PUP w Bytomiu – Miasto Bytom.

Powyższe przedsięwzięcia przyczynią się do realizacji następujących celów GPR:

- cel operacyjny 2.1 ograniczona skala negatywnych zjawisk społecznych oraz wzrost dostępności do prorozwojowych usług publicznych,
- cel operacyjny 3.1 odpowiadająca współczesnym standardom cywilizacyjnym jakość zabudowy na obszarach rewitalizowanych oraz wzrost odpowiedzialności mieszkańców za komunalny zasób mieszkaniowy.

8. Przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury drogowej oraz mobilności miejskiej obejmujące m.in.:

- budowę ścieżek rowerowych i infrastruktury rowerowej (np. stojaków),
- poprawę stanu chodników i dróg dojazdowych do budynków mieszkalnych i instytucji,
- tworzenie miejsc parkingowych,
- tworzenie stref ruchu uspokojonego oraz stref z wykorzystaniem elementów SMART City,
- organizację otoczenia dróg (oświetlenie, pasy zieleni),
- włączenie miasta w redefinicję roli kolei w skali regionalnej.

Projekty z zakresu infrastruktury drogowej oraz mobilności miejskiej:

- Droga rowerowa wzdłuż ul. Siemianowickiej – Miasto Bytom.

Powyższe przedsięwzięcia przyczynią się do realizacji następujących celów GPR:

- cel operacyjny 2.1 ograniczona skala negatywnych zjawisk społecznych oraz wzrost dostępności do prorozwojowych usług publicznych,
- cel operacyjny 3.2 partnerstwo władz miasta i społeczności lokalnych w podnoszeniu jakości i ochronie walorów przestrzeni publicznych,
- cel operacyjny 3.3 wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców wzmocniony przez dobre relacje międzysąsiedzkie i odpowiedzialność mieszkańców za innych członków społeczności lokalnej.

9. Przedsięwzięcia na rzecz poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego obejmujące m.in.:

- instalacja monitoringu wizyjnego,
- montaż dodatkowego oświetlenia,
- prace rewitalizacyjne przy obiektach Aresztu Śledczego wraz z dostosowaniem obiektu do prowadzenia działań edukacyjno-prewencyjnych,
- prowadzenie kampanii informacyjnych i edukacyjnych na temat negatywnych skutków przemocy i zachowań agresywnych oraz rozwijanie wrażliwości mieszkańców (np. „Nie reagujesz-akceptujesz”).

Powyższe przedsięwzięcia przyczynią się do realizacji następujących celów GPR:

- cel operacyjny 3.1 odpowiadająca współczesnym standardom cywilizacyjnym jakość zabudowy na obszarach rewitalizowanych oraz wzrost odpowiedzialności mieszkańców za komunalny zasób mieszkaniowy,
- cel operacyjny 3.3 wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców wzmocniony przez dobre relacje międzysąsiedzkie i odpowiedzialność mieszkańców za innych członków społeczności lokalnej.

10. Przedsięwzięcia z zakresu ekologii i poprawy stanu środowiska obejmujące m.in.:

- monitoring środowiska poprzez prowadzenie pomiarów stanu zanieczyszczeń, hałasu, itd.,
- likwidację dzikich wysypisk śmieci oraz wdrażanie działań mających na celu poprawę stanu czystości miasta,
- uporządkowanie koryta oraz terenów przybrzeżnych rzeki Bytomki,
- edukację proekologiczną i kształtowanie postaw proekologicznych,
- uciepłownienie miasta, w tym podłączanie budynków do sieci PEC Sp. z o.o.,
- upowszechnianie wykorzystania alternatywnych źródeł energii,
- podnoszenie energooszczędności i efektywności cieplnej budynków mieszkalnych i publicznych.

Projekty z zakresu ekologii, których główna interwencja zmierza do poprawy stanu środowiska:

- Modernizacja energetyczna budynków sal gimnastycznych w placówkach oświatowych – Miasto Bytom,
- Modernizacja energetyczna budynku Bytomskiego Teatru Tańca i Ruchu „Rozbark” przy ul. Kilara 29 w Bytomiu – Miasto Bytom,
- Dostawa ciepła do obiektów oddalonych od sieci ciepłowniczej w oparciu o odnawialne źródła energii na podstawie budynku przy ulicy Huty Julia 12B w Bytomiu – Miasto Bytom,
- Termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych będących własnością Gminy Bytom – Miasto Bytom,
- Rewitalizacja budynków oraz przestrzeni w obrębie skweru Śleboda - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Fałata 3, 3a, ul. Strzelców Bytomskich 32/ Fałata 1, ul. Strzelców Bytomskich 32a, 34, 34a, 34b,
- Odrestaurowanie budynku przy ul. Witczaka 63 w Bytomiu - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Witczaka 63,
- Odrestaurowanie budynku przy ul. Drzymały 2 w Bytomiu - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Drzymały 2,
- Rewitalizacja budynku przy ul. Nawrota 5 w Bytomiu - Wspólnota Mieszkaniowa ul. Nawrota 5,
- Rewitalizacja budynków oraz przestrzeni w obrębie ulic Plac Rodła, Fałata oraz Axentowicza w Bytomiu - Wspólnota Mieszkaniowa Plac Rodła 1, ul. Fałata 16, ul. Axentowicza 13,
- Modernizacja energetyczna budynku siedziby ZBM – TBS Sp. z o.o. - ZBM – TBS Sp. z o.o.,
- Rewitalizacja/termomodernizacja lata 2025-2029 - ZBM/Wspólnoty Mieszkaniowe Podobszaru nr 10 – Śródmieście,
- Rewitalizacja/termomodernizacja lata 2025-2029 - ZBM/Wspólnoty Mieszkaniowe Podobszaru nr 11 - Śródmieście Zachód,
- Rewitalizacja/termomodernizacja lata 2025-2029 - ZBM/Wspólnoty Mieszkaniowe Podobszaru nr 12 – Rozbark,
- Rewitalizacja/termomodernizacja lata 2025-2029 - ZBM/Wspólnoty Mieszkaniowe Podobszaru nr 13 - Śródmieście Północ,
- Termomodernizacja budynku przy ul. Prusa 21 w Bytomiu,
- Termomodernizacja budynku przy ul. Prusa 23 w Bytomiu.

Powyższe przedsięwzięcia przyczynią się do realizacji następujących celów GPR:

- cel operacyjny 3.1 odpowiadająca współczesnym standardom cywilizacyjnym jakość zabudowy na obszarach rewitalizowanych oraz wzrost odpowiedzialności mieszkańców za komunalny zasób mieszkaniowy,
- cel operacyjny 4.1 zrekultywowane tereny przemysłowe przygotowane na przyjęcie nowych funkcji ważnych dla poprawy sytuacji społecznej i rozwoju rynku pracy,
- cel operacyjny 4.2 przywrócona wartość obiektów historycznych, kulturowych, krajobrazowo-przyrodniczych przyczyniająca się do wzmacniania tożsamości społeczności lokalnych.

3.4. Niezbędne zmiany w dokumentach strategicznych Bytomia

Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji przewiduje możliwość wprowadzenia gminnym programem rewitalizacji zmian w gminnych dokumentach strategicznych i w wynikających z nich aktach prawa miejscowego, w tym w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i programach gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy.

Niezbędne zmiany w zakresie polityki społecznej Bytomia

W związku z opracowaniem i późniejszym uchwaleniem "Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+" nie przewiduje się zmian w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Bytomia na lata 2015-2020” oraz w innych aktach prawa miejscowego.

Niezbędne zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego Bytomia

W związku z uchwaleniem niniejszego Programu nie przewiduje się zmian w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bytom. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego są zgodne z „Gminnym Programem Rewitalizacji. Bytom 2020+”. Zgodne z GPR są także plany miejscowe opracowywane na obszarze rewitalizacji w chwili uchwalania Programu.

Aktualnie trwają prace związane ze sporządzeniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Śródmieścia Bytomia prowadzone na mocy uchwały nr XVII/222/11 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 28 września 2011 r. Docelowo zastąpi on miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Śródmieścia Bytomia pod nazwą „Plan Rewitalizacji i Rozwoju Śródmieścia (ReRoŚ)”, przyjęty uchwałą nr XXIX/458/2004 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 25 sierpnia 2004 r. ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego nr 99, poz. 2806 z 20 października 2004 r. (z późn. zm.).

Opracowywany plan zagospodarowania przestrzennego Śródmieścia Bytomia obejmie teren ograniczony od:

- wschodu ul. Stanisława Witczaka i ul. Chorzowską,
- północy ul. Sandomierską, ul. Powstańców Śląskich i jej przedłużeniem,
- zachodu ul. Piłkarską, ul. Łużycką i jej przedłużeniem,
- południa terenami kolei.

Określi on zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, sprecyzuje parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu, a także inne uwarunkowania wynikające z przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Uchwalenie planu dla tego obszaru pozwoli na uporządkowanie istniejącej zabudowy oraz racjonalne zagospodarowanie terenów niezabudowanych. Ustalenia planu będą zgodne z głównymi zamierzeniami polityki przestrzennej Bytomia, wyrażonymi w obowiązującym od 2011 r. „Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego Gminy Bytom”.

W związku z uchwaleniem „Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+” nie wskazuje się miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany. Nie przewiduje się także konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Niezbędne zmiany w polityce mieszkaniowej Bytomia

W związku z opracowaniem gminnego programu rewitalizacji przewiduje się wprowadzenie zmian w uchwałach definiujących politykę mieszkaniową gminy:

- nr XV/205/13 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 27 maja 2013 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy Bytom (z późn. zm.),
- nr XXIV/330/13 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 16 grudnia 2013 r. w sprawie przyjęcia „Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Bytom na lata 2014-2019”.

Planowane nowelizacje ww. uchwał w szczególności będą dotyczyły kwestii związanych ze sposobem i trybem zagospodarowania lokali mieszkalnych po zakończeniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Podobna nowelizacja związana będzie ze sposobem zagospodarowania pozyskanych w wyniku prac rewitalizacyjnych wolnych lokali użytkowych. Wobec czego, przewiduje się w tym zakresie zmianę obowiązującej uchwały nr XV/181/07 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 28 sierpnia 2007 r. w sprawie: zasad gospodarowania lokalami użytkowymi

(z późn. zm.). Odpowiednie zmiany zostaną także wprowadzone w przepisach wykonawczych do ww. aktów prawnych.

Niezbędne zmiany w zakresie opieki nad zabytkami Bytomia

Przewidywane jest przyjęcie uchwałą Rady Miejskiej „Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Bytomia na lata 2018-2021” – zgodnie z zapisem art. 87 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Analiza dokumentów strategicznych, programowych i planistycznych Bytomia potwierdza ich zgodność i spójność z celami strategicznymi „Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+” oraz priorytetowymi kierunkami interwencji na poziomie regionalnym i krajowym.

Zgodność kierunków tych oddziaływań pozwoli na wzmocnienie efektów wdrażanych projektów przewidzianych do realizacji w GPR obejmujących komplementarne i spójne działania w wymiarach społecznym, gospodarczym, infrastrukturalnym, przestrzennym i środowiskowym.

Należy zaznaczyć, że wszelkie zmiany w powyższych dokumentach strategicznych wynikające z utworzenia w Bytomiu Specjalnej Strefy Rewitalizacji, opisanej w rozdziale 3.5. niniejszego GPR, zostaną wskazane na etapie późniejszym, tj. po opracowaniu ostatecznego kształtu i ustaleniu regulacji prawnych obowiązujących w Strefie, która wyznaczona zostanie w drodze odrębnej uchwały rady miejskiej.

Aktualizacje "Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+"

Przeprowadzono następujące aktualizacje programu:

- uchwałą nr XVII/223/19 Rady Miejskiej w Bytomiu z 23 września 2019 r.,
- uchwałą nr XXVI/392/20 Rady Miejskiej w Bytomiu z 23 marca 2020 r.,
- uchwałą nr XLV/618/21 Rady Miejskiej w Bytomiu z 26 lipca 2021 r.,
- uchwałą nr LXXXIV/1059/23 Rady Miejskiej w Bytomiu z 25 września 2023 r.

Rada Miejska w Bytomiu w dniu 15 marca 2024 r. podjęła uchwałę nr XCI/1143/24 w sprawie przystąpienia do aktualizacji „Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+”.

3.5. Specjalna Strefa Rewitalizacji

Specjalna Strefa Rewitalizacji (SSR) zostanie utworzona na całym obszarze rewitalizacji Bytomia na podstawie zapisów Rozdziału 5 ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r., a w szczególności art. 25 ustawy, w celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Gmina Bytom opracuje do końca III kw. 2017 r. analizę optymalnego wykorzystania narzędzi Specjalnej Strefy Rewitalizacji w poszczególnych podobszarach rewitalizacji, które umożliwią podjęcie uchwały w sprawie utworzenia przez Miasto Bytom SSR. Działanie będzie współfinansowane ze środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na podstawie umowy pomiędzy Gminą Bytom a Ministerstwem Rozwoju. Indywidualne wnioski z analizy dot. optymalnego wykorzystania narzędzi SSR w poszczególnych podobszarach rewitalizacji uwzględniające ich specyfikę, wskażą dla każdego podobszaru najbardziej skuteczny wachlarz narzędzi SSR m.in. tj.:

- brak obowiązku depozytu w przypadku wywłaszczenia nieruchomości o nieustalonym stanie prawnym na cel publiczny,
- prawo pierwokupu,
- cel publiczny – rozwój społecznego budownictwa społecznego,
- ułatwienie przekwaterowań na czas niezbędnych remontów,
- zakaz wydawania decyzji o warunkach zabudowy,
- dopuszczenie świadczenia pieniężnego w przypadku roszczeń o zwrot nieruchomości,
- dotacja w wysokości nieprzekraczającej 50% nakładów koniecznych na wykonanie robót budowlanych polegających na remoncie lub przebudowie lub prac konserwatorskich i prac restauratorskich.
- preferencje w zamówieniach publicznych (aktywizacja osób mających miejsce zamieszkania na obszarze SSR).

Ustanowienie Strefy oraz dokładny zakres jej regulacji – zgodnie z dyspozycją Ustawy – będzie przedmiotem uchwały Rady Miejskiej w Bytomiu. Uchwała w sprawie utworzenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji zostanie

przyjęta dla całego obszaru rewitalizacji i będzie uwzględniała indywidualne wnioski z analizy dot. optymalnego wykorzystania narzędzi SSR w każdym z podobszarów.

Zakłada się, że Specjalna Strefa Rewitalizacji zacznie funkcjonować od dnia 1 stycznia 2018 r. przez okres nie dłuższy niż 10 lat (zgodnie z zapisami art. 25 ust. 2 ustawy o rewitalizacji).

3.6. Uchwalenie miejscowego planu rewitalizacji

W ramach „Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+” nie wykazuje się konieczności sporządzenia i uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji.

4. ZARZĄDZANIE

4.1. Opis schematu zarządzania rewitalizacją w Bytomiu

Osadzenie procesu rewitalizacji w kontekście zadań własnych gminy przez ustawę o rewitalizacji oraz znaczenie nadawane jej w ramach polityki miasta, wymaga określenia podmiotu zarządzającego procesem rewitalizacji w Bytomiu. Zarządzającym rewitalizacją jest Prezydent Miasta.

Proponowany model rewitalizacji, zakłada aktywne wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych w planowanych przez samorząd działaniach rewitalizacyjnych, szczególnie w zakresie działań miękkich, nakierowanych na świadczenie usług społecznych. Schemat zarządzania rewitalizacją przewiduje następujące szczeble zarządzania:

Koordynatorem programowym rewitalizacji jest I Zastępca Prezydenta Miasta Bytom

W gestii I Zastępcy Prezydenta pozostaje:

Na etapie programowania działań rewitalizacyjnych:

- Przygotowanie szczegółowych planów i koncepcji realizacji GPR, w tym konstruowanie planów ramowych (obejmujących modelowe rozwiązania – projekt pilotażowy) oraz formułowanie wytycznych dla realizacji wszystkich działań rewitalizacyjnych w mieście;
- Zarządzanie realizacją GPR, w tym programów i projektów rewitalizacyjnych, zlecanie ich wykonania, innym jednostkom w strukturze miasta oraz podmiotom zewnętrznym, koordynowanie wykonania projektów oraz działań podejmowanych w ramach realizacji GPR;
- Współpracę z podległymi Koordynatorami.

Na etapie wdrażania rewitalizacji pion programowy odpowiada za:

- Realizację funkcji strategicznych;
- Komunikację w ramach całego schematu wdrażania i zarządzania rewitalizacją w Bytomiu;
- Formułowanie i kontrolę realizacji polityk sektorowych;
- Funkcje decyzyjne w administracji publicznej;
- Sporządzanie analiz oraz stałe monitorowanie działań podejmowanych w ramach realizacji GPR (wraz z partycypacją społeczną);
- Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz zarządzanie przepływem danych i informacji związanych z realizacją GPR;
- Ewaluację procesu oraz efektów „Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+”.

Monitoring rewitalizacji jest skoordynowany z monitorowaniem strategii rozwoju miasta i opiera się o ten sam zestaw narzędzi. Zadania te realizuje Referat Planowania Strategicznego i Funduszy Europejskich w Wydziale Strategii i Funduszy Europejskich.

Koordinatorowi programowemu rewitalizacji podlegają bezpośrednio:

1. Koordynator ds. wdrożenia GPR – Koordynator operacyjny - odpowiedzialny za koordynację całego procesu wdrażania rewitalizacji w strukturze miasta. Koordynatorowi podlega zespół do spraw wdrażania projektów w ramach GPR, który Prezydent powołuje odrębnym zarządzeniem. Jest to multidyscyplinarny zespół, do którego należą przedstawiciele jednostek i wydziałów realizujących projekty w ramach OSI, ZIT oraz innych.

Ponadto Koordynator odpowiada za:

- Wdrażanie GPR w wymiarze projektowym i obszarowym;
- Współpracę z innymi komórkami w strukturze Miasta oraz organizacjami pożytku publicznego i innymi interesariuszami;
- Koordynację działań pomiędzy poszczególnymi uczestnikami procesów rewitalizacyjnych;
- Wykonanie projektów oraz działań podejmowanych w ramach realizacji GPR;
- Przygotowania dla każdego z podobszarów rewitalizacji programu inwestycyjnego oraz programu społeczno-gospodarczego;
- Ustalenie harmonogramu realizacji projektów w ramach GPR na lata 2016-2022 i jego bieżącą aktualizację;
- Bieżące informowanie koordynatora programowego rewitalizacji o postępach prac zespołu oraz stanu realizacji projektów w ramach GPR
- Sporządzanie kwartalnych sprawozdań z prac zespołu i ich przedkładanie Prezydentowi Miasta.

Za przygotowanie projektów odpowiada - **Zespół ds. wdrażania projektów w ramach GPR**, który podlega bezpośrednio Koordynatorowi ds. wdrażania GPR.

Zadaniem zespołu jest przygotowanie i sprawne wdrożenie projektów przewidzianych do realizacji w latach 2016-2022, przy współfinansowaniu ze środków funduszy europejskich oraz innych projektów wdrażanych w ramach GPR. W szczególności do zadań zespołu należeć będzie:

- Współpraca w zakresie szczegółowego doprecyzowania planów dla podobszarów, przeprowadzenia ewentualnych dodatkowych diagnoz w podobszarach rewitalizacji;
- Wdrażanie projektów rewitalizacyjnych zgodnie z przyjętymi planami dla podobszarów rewitalizacji w ramach realizacji GPR;
- W zakresie wykonywanych przez członków zespołów zadań i posiadanych kompetencji - przygotowywanie informacji, danych i dokumentów niezbędnych do wypełnienia dokumentacji przed-aplikacyjnej (np. fiszek projektowych) i aplikacyjnej, wymaganej przez Instytucję Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 (przede wszystkim w ramach Obszaru Strategicznej Interwencji, Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, Kontraktu Terytorialnego oraz Projektów Kluczowych);
- Opiniowanie dokumentacji projektowych, takich jak m.in. studia wykonalności, koncepcje funkcjonalno-użytkowe, koncepcje architektoniczno-urbanistyczne, dokumentacje techniczne, itp. dla projektów zatwierdzonych przez Prezydenta Miasta;
- Współpracę z innymi komórkami w strukturze Miasta w ujęciu pionowym i wertykalnym oraz organizacjami pożytku publicznego i innymi interesariuszami;
- Określanie zakresu danych niezbędnych do wyliczania wskaźników rezultatu i oddziaływania oraz wypracowanie sposobów ich pozyskiwania i przetwarzania.

Szacunkowy koszt zarządzania GPR nie jest możliwy do dokładnego oszacowania, ponieważ koordynatorzy i członkowie zespołu wykonują swoje zadania w ramach zadań służbowych bez dodatkowego wynagrodzenia. Koszty zarządzania GPR są wliczone w bieżące koszty wynagrodzeń pracowników merytorycznych wydziałów i jednostek miejskich biorących udział w procesie wdrażania projektów w ramach „Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+”.

2. Koordynator Projektu Pilotażowego, który odpowiada za wypracowanie i wdrożenie rozwiązań pilotażowych w rewitalizacji.

Koordynator zarządza wdrażaniem projektu pilotażowego oraz wypracowaniem modelowych rozwiązań w obszarze mieszkalnictwa i innowacji społecznych, a także ich uwzględnianiem w procesie rewitalizacji miasta.

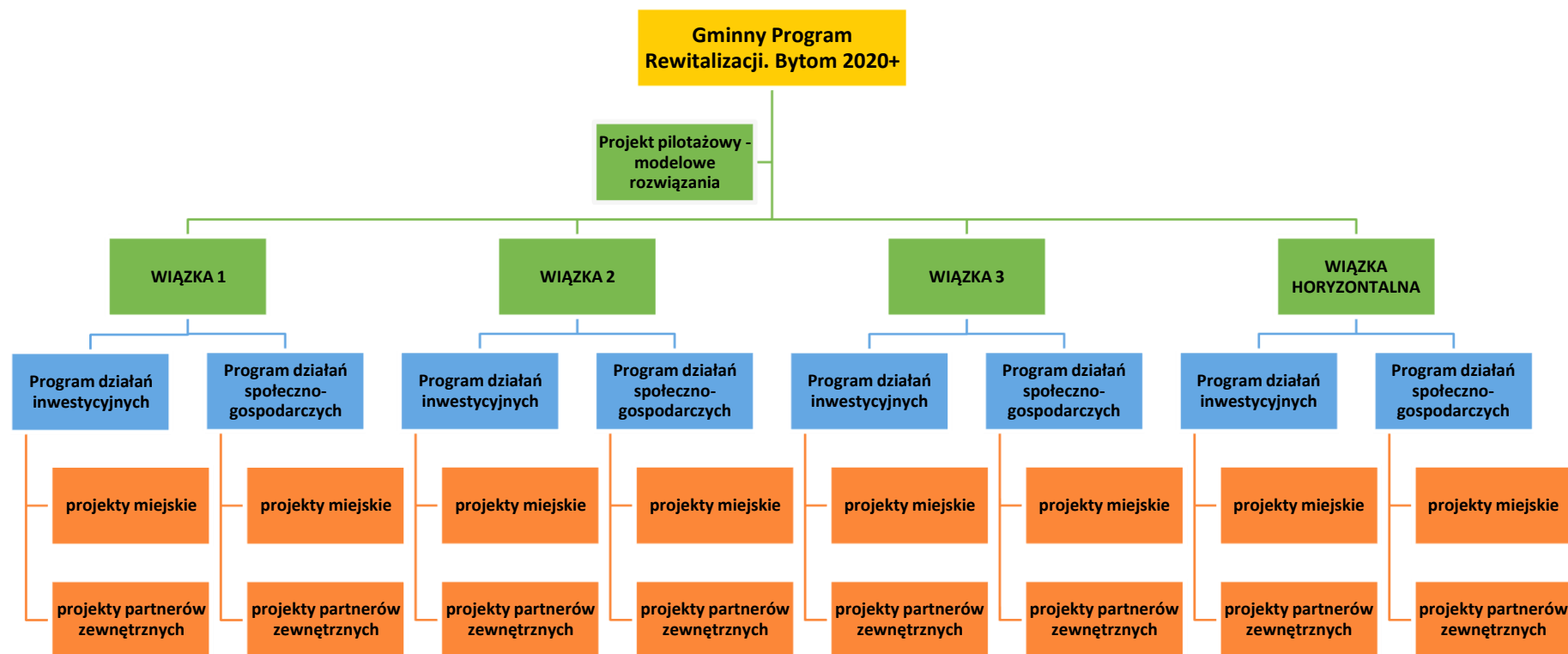
Za monitoring działań i wdrożenie modelowych rozwiązań w podobszarach odpowiada **Zespół ds. wdrożenia projektu pilotażowego**, który podlegają bezpośrednio Koordynatorowi Projektu Pilotażowego.

Zespół odpowiada za:

- Monitorowanie sytuacji w podobszarach rewitalizacji, a w ramach swoich działań monitorują również udział mieszkańców oraz innych interesariuszy w procesie wdrażania i oceny GPR, na terenie swojego podobszaru;
- Informowanie o występujących problemach i konieczności zmian w planach dotyczących podobszarów;
- Koordynują politykę informacyjną w podobszarach, przy wsparciu dedykowanego pracownika wdrażającego Program Edukacji, Partycypacji i Promocji;

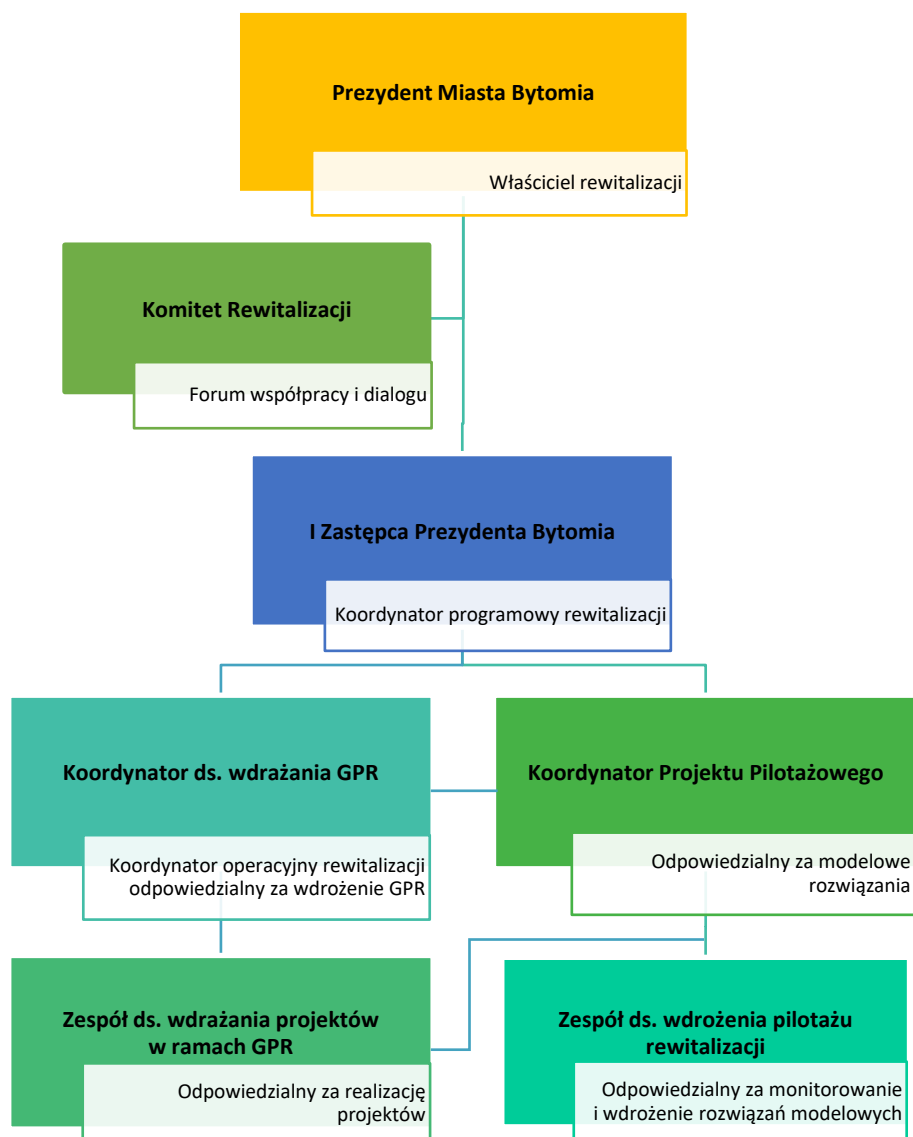
Koordinatorzy stanowią również punkt kontaktowy dla wszystkich interesariuszy swojego podobszaru. Wspierają w tym zakresie Lokalny Punkt Informacyjny, od którego w regularnych okresach otrzymują informacje na temat udzielonych porad i doradztwa.

Schemat 3. Schemat procesu rewitalizacji w Bytomiu

Źródło: Opracowanie IRM we współpracy z Urzędem Miasta

Schemat 4. Schemat zarządzania rewitalizacją w Bytomiu

Źródło: Opracowanie Instytutu Rozwoju Miast we współpracy z Urzędem Miasta

Koordynator ds. wdrażania GPR oraz Koordynator Projektu Pilotażowego podlegają I Zastępcy Prezydenta Miasta, który jest Koordynatorem programowym rewitalizacji. Koordynatorzy ds. wdrażania GPR oraz Projektu Pilotażowego współpracują ze sobą w ujęciu poziomym. Koordynator Projektu Pilotażowego uczestniczy również w pracach Zespołu ds. wdrożenia GPR, co zapewnia bieżącą wymianę informacji i gwarantuje wdrożenie efektów projektu pilotażowego w procesie wdrażania GPR.

4.2. Procedura aktualizacji GPR

W przypadku stwierdzenia, że GPR wymaga zmiany, Prezydent Miasta Bytomia występuje do Rady Miejskiej z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku załącza się opinię Komitetu Rewitalizacji.

Podstawą wprowadzania zmian do GPR może być w szczególności konieczność wprowadzenia nowych projektów rewitalizacyjnych bądź zmiany w prawodawstwie, w tym np.: w zakresie ustawy o rewitalizacji. Zmiana niniejszego Programu następuje w trybie, w jakim jest on uchwalany, zgodnie z art. 23 ustawy o rewitalizacji.

4.3. Ramowy harmonogram wdrażania GPR wraz z szacunkowymi ramami finansowymi

Zgodnie z przyjętą metodologią „Gminny Program Rewitalizacji. Bytom 2020+” (GPR) został sporządzony jako program wieloletni.

Powyżej zaprezentowane podejście uzasadniają następujące przesłanki:

- założenia podstawowego dokumentu operacyjnego miasta – gminnego programu rewitalizacji powinny być spójne z podstawowym dokumentem strategicznym Bytomia, jakim jest „Strategia Rozwoju Miasta. Bytom 2020+”;
- brak określenia przez Ustawodawcę wymogów co do okresu na jaki dany program rewitalizacji powinien zostać uchwalony;
- konieczność wieloletniego programowania działań rewitalizacyjnych, ich ciągłego monitorowania oraz aktualizacji w celu osiągnięcia maksymalnej efektywności;
- konieczność dostosowania założeń GPR do perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020, z uwagi na znaczące zaangażowanie środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w realizację procesów rewitalizacyjnych w ramach Obszaru Strategicznej Interwencji;
- specyfiki przedsięwzięć rewitalizacyjnych zidentyfikowanych jako podstawowe, których zakładana realizacja przypada na lata 2017-2023.

W związku z powyższym, rozpoczęcie wdrażania Programu założono na **styczeń 2017 r., a zakończenie na grudzień 2027 (termin uwzględniający maksymalny, ustawowy okres funkcjonowania Specjalnej Strefy Rewitalizacji – zgodnie z rozdziałem 3.5 niniejszego dokumentu)**. Program zakłada zaangażowanie znaczących środków publicznych (m.in. fundusze UE, środki EBI, środki własne miasta oraz jego jednostek) oraz niepublicznych (wkład własny projektodawców niepublicznych).

Szczegółowe, wstępne założenia co do potencjalnych źródeł finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych przedstawiono w tabeli 33.

Tabela 32. Potencjalne źródła finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych

INDYKATYWNE ŚRODKI FINANSOWE W RAMACH PROGRAMU REWITALIZACJI Z PODZIAŁEM NA ŹRÓDŁA FINANSOWANIA (numeracja w odniesieniu do „Listy przedsięwzięć podstawowych do Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+”)					
ID	POCHODZĄCE ZE ŹRÓDEŁ KRAJOWYCH PUBLICZNYCH	POCHODZĄCE ZE ŹRÓDEŁ PRYWATNYCH	POCHODZĄCE Z FUNDUSZY UE: EFRR, EFS, FS	POCHODZĄCE Z INNYCH ŹRÓDEŁ	SUMA
1	437 070,61 zł	0,00 zł	2 476 733,45 zł	0,00 zł	2 913 804,06 zł
2	518 579,39 zł	0,00 zł	2 938 616,55 zł	0,00 zł	3 457 195,94 zł
3	204 386,10 zł	0,00 zł	1 158 187,90 zł	0,00 zł	1 362 574,00 zł
4	494 983,69 zł	0,00 zł	2 804 907,59 zł	0,00 zł	3 299 891,28 zł
5	30 000,00 zł	15 000,00 zł	255 000,00 zł	0,00 zł	300 000,00 zł
6	37 681,00 zł	18 841,00 zł	320 288,00 zł	0,00 zł	376 810,00 zł
7	367 500,00 zł	183 750,00 zł	3 123 750,00 zł	0,00 zł	3 675 000,00 zł
8	367 500,00 zł	183 750,00 zł	3 123 750,00 zł	0,00 zł	3 675 000,00 zł
9	390 000,00 zł	0,00 zł	2 210 000,00 zł	0,00 zł	2 600 000,00 zł
10	68 310,00 zł	0,00 zł	387 090,00 zł	0,00 zł	455 400,00 zł

11	553 483,70 zł	0,00 zł	3 136 407,58 zł	0,00 zł	3 689 891,28 zł
12	276 741,84 zł	0,00 zł	1 568 203,76 zł	0,00 zł	1 844 945,60 zł
13	553 483,69 zł	0,00 zł	3 136 407,59 zł	0,00 zł	3 689 891,28 zł
14	479 000,00 zł	241 000,00 zł	4 080 000,00 zł	0,00 zł	4 800 000,00 zł
15	150 000,00 zł	75 000,00 zł	1 275 000,00 zł	0,00 zł	1 500 000,00 zł
16	150 000,00 zł	75 000,00 zł	1 275 000,00 zł	0,00 zł	1 500 000,00 zł
17	100 087,80 zł	0,00 zł	567 164,20 zł	0,00 zł	667 252,00 zł
18	0,00 zł	75 000,00 zł	1 425 000,00 zł	0,00 zł	1 500 000,00 zł
19	0,00 zł	75 000,00 zł	1 425 000,00 zł	0,00 zł	1 500 000,00 zł
20	127 050,00 zł	0,00 zł	719 950,00 zł	0,00 zł	847 000,00 zł
21	0,00 zł	108 000,00 zł	792 000,00 zł	0,00 zł	900 000,00 zł
22	0,00 zł	108 000,00 zł	792 000,00 zł	0,00 zł	900 000,00 zł
23	2 529 308,46 zł	0,00 zł	14 332 748,00 zł	0,00 zł	16 862 056,46 zł
24	22 207,80 zł	0,00 zł	125 844,20 zł	0,00 zł	148 052,00 zł
25	122 880,00 zł	0,00 zł	696 320,00 zł	0,00 zł	819 200,00 zł
26	122 880,00 zł	0,00 zł	696 320,00 zł	0,00 zł	819 200,00 zł
27	122 880,00 zł	0,00 zł	696 320,00 zł	0,00 zł	819 200,00 zł
28	195 000,00 zł	0,00 zł	1 105 000,00 zł	0,00 zł	1 300 000,00 zł
29	375 000,00 zł	0,00 zł	2 125 000,00 zł	0,00 zł	2 500 000,00 zł
30	742 500,00 zł	0,00 zł	4 207 500,00 zł	0,00 zł	4 950 000,00 zł
31	742 500,00 zł	0,00 zł	4 207 500,00 zł	0,00 zł	4 950 000,00 zł
32	742 500,00 zł	0,00 zł	4 207 500,00 zł	0,00 zł	4 950 000,00 zł
33	742 500,00 zł	0,00 zł	4 207 500,00 zł	0,00 zł	4 950 000,00 zł
34	63 000,00 zł	31 500,00 zł	535 500,00 zł	0,00 zł	630 000,00 zł
35	220 000,00 zł	110 000,00 zł	1 870 000,00 zł	0,00 zł	2 200 000,00 zł
36	113 684,21 zł	56 842,11 zł	966 315,79 zł	0,00 zł	1 136 842,11 zł
37	354 000,00 zł	177 000,00 zł	3 009 000,00 zł	0,00 zł	3 540 000,00 zł
38	450 000,00 zł	225 000,00 zł	3 825 000,00 zł	0,00 zł	4 500 000,00 zł
39	350 000,00 zł	175 000,00 zł	2 975 000,00 zł	0,00 zł	3 500 000,00 zł
40	240 000,00 zł	80 000,00 zł	1 225 000,00 zł	0,00 zł	1 545 000,00 zł
41	200 000,00 zł	100 000,00 zł	1 700 000,00 zł	0,00 zł	2 000 000,00 zł
42	112 500,00 zł	0,00 zł	637 500,00 zł	0,00 zł	750 000,00 zł
43	42 000,00 zł	21 000,00 zł	357 000,00 zł	0,00 zł	420 000,00 zł
44	0,00 zł	58 688,00 zł	332 562,00 zł	0,00 zł	391 250,00 zł
45	38 000,00 zł	19 000,00 zł	323 000,00 zł	0,00 zł	380 000,00 zł

46	100 000,00 zł	50 000,00 zł	850 000,00 zł	0,00 zł	1 000 000,00 zł
47	100 000,00 zł	50 000,00 zł	850 000,00 zł	0,00 zł	1 000 000,00 zł
48	742 500,00 zł	0,00 zł	4 207 500,00 zł	0,00 zł	4 950 000,00 zł
49	160 000,00 zł	140 000,00 zł	1 700 000,00 zł	0,00 zł	2 000 000,00 zł
50	200 000,00 zł	100 000,00 zł	1 700 000,00 zł	0,00 zł	2 000 000,00 zł
51	160 000,00 zł	140 000,00 zł	1 700 000,00 zł	0,00 zł	2 000 000,00 zł
52	742 500,00 zł	0,00 zł	4 207 500,00 zł	0,00 zł	4 950 000,00 zł
53	918 921,00 zł	0,00 zł	5 207 220,00 zł	0,00 zł	6 126 141,00 zł
54	947 635,50 zł	0,00 zł	5 369 934,50 zł	0,00 zł	6 317 570,00 zł
55	158 270,00 zł	0,00 zł	896 860,00 zł	0,00 zł	1 055 130,00 zł
56	124 398,00 zł	0,00 zł	704 922,00 zł	0,00 zł	829 320,00 zł
57	300 000,00 zł	0,00 zł	1 700 000,00 zł	0,00 zł	2 000 000,00 zł
58	360 000,00 zł	315 000,00 zł	3 825 000,00 zł	0,00 zł	4 500 000,00 zł
59	51 531,20 zł	42 140,00 zł	550 464,80 zł	0,00 zł	644 140,00 zł
60	64 000,00 zł	56 000,00 zł	680 000,00 zł	0,00 zł	800 000,00 zł
61	172 000,00 zł	150 500,00 zł	1 827 500,00 zł	0,00 zł	2 150 000,00 zł
62	240 000,00 zł	210 000,00 zł	2 550 000,00 zł	0,00 zł	3 000 000,00 zł
63	147 682,50 zł	0,00 zł	836 867,50 zł	0,00 zł	984 550,00 zł
64	1 020 555,00 zł	0,00 zł	5 783 145,00 zł	0,00 zł	6 803 700,00 zł
65	1 140 000,00 zł	0,00 zł	6 460 000,00 zł	0,00 zł	7 600 000,00 zł
66	390 000,00 zł	0,00 zł	2 210 000,00 zł	0,00 zł	2 600 000,00 zł
67	108 000,00 zł	0,00 zł	612 000,00 zł	0,00 zł	720 000,00 zł
68	25 200,00 zł	22 050,00 zł	267 750,00 zł	0,00 zł	315 000,00 zł
69	119 196,00 zł	0,00 zł	675 444,00 zł	0,00 zł	794 640,00 zł
70	67 200,00 zł	58 800,00 zł	714 000,00 zł	0,00 zł	840 000,00 zł
71	67 200,00 zł	58 800,00 zł	714 000,00 zł	0,00 zł	840 000,00 zł
72	3 800 000,00 zł	0,00 zł	670 000,00 zł	0,00 zł	4 470 000,00 zł
73	0,00 zł	81 000,00 zł	455 000,00 zł	0,00 zł	536 000,00 zł
74	0,00 zł	81 000,00 zł	455 000,00 zł	0,00 zł	536 000,00 zł
75	95 284,89 zł	0,00 zł	857 564,00 zł	0,00 zł	952 848,89 zł
76	158 000,00 zł	0,00 zł	900 000,00 zł	0,00 zł	1 058 000,00 zł
77	0,00 zł	50 000,00 zł	450 000,00 zł	0,00 zł	500 000,00 zł
78	0,00 zł	50 000,00 zł	450 000,00 zł	0,00 zł	500 000,00 zł
79	618 000,00 zł	0,00 zł	3 500 000,00 zł	0,00 zł	4 118 000,00 zł
80	655 653,80 zł	0,00 zł	3 515 171,50 zł	0,00 zł	4 170 825,30 zł

81	4 203 003,47 zł	0,00 zł	23 817 019,69 zł	0,00 zł	28 020 023,16 zł
82	3 515 000,00 zł	0,00 zł	1 615 000,00 zł	0,00 zł	5 130 000,00 zł
83	0,00 zł	1 201 566,03 zł	4 839 849,14 zł	0,00 zł	6 041 415,17 zł
84	58 590,00 zł	0,00 zł	332 010,00 zł	0,00 zł	390 600,00 zł
85	203 400,00 zł	0,00 zł	1 152 600,00 zł	0,00 zł	1 356 000,00 zł
86	79 500,00 zł	0,00 zł	450 500,00 zł	0,00 zł	530 000,00 zł
87	114 000,00 zł	0,00 zł	646 000,00 zł	0,00 zł	760 000,00 zł
88	158 174,12 zł	0,00 zł	896 320,00 zł	0,00 zł	1 054 494,12 zł
89	192 450,00 zł	0,00 zł	1 090 550,00 zł	0,00 zł	1 283 000,00 zł
90	613 500,00 zł	0,00 zł	3 476 500,00 zł	0,00 zł	4 090 000,00 zł
91	166 335,75 zł	0,00 zł	942 569,25 zł	0,00 zł	1 108 905,00 zł
92	2 907 986,00 zł	0,00 zł	4 581 262,00 zł	0,00 zł	7 489 248,00 zł
93	0,00 zł	907 500,00 zł	5 142 500,00 zł	0,00 zł	6 050 000,00 zł
94	0,00 zł	68 910,00 zł	390 490,00 zł	0,00 zł	459 400,00 zł
95	0,00 zł	112 000,00 zł	630 000,00 zł	0,00 zł	742 000,00 zł
96	0,00 zł	48 000,00 zł	270 400,00 zł	0,00 zł	318 400,00 zł
97	0,00 zł	510 000,00 zł	2 890 000,00 zł	0,00 zł	3 400 000,00 zł
98	0,00 zł	360 000,00 zł	2 040 000,00 zł	0,00 zł	2 400 000,00 zł
99	715 483,76 zł	0,00 zł	4 054 408,00 zł	0,00 zł	4 769 891,76 zł
100	492 000,00 zł	0,00 zł	2 788 000,00 zł	0,00 zł	3 280 000,00 zł
101	375 000,00 zł	0,00 zł	2 125 000,00 zł	0,00 zł	2 500 000,00 zł
102	96 000,00 zł	0,00 zł	544 000,00 zł	0,00 zł	640 000,00 zł
103	375 000,00 zł	0,00 zł	2 125 000,00 zł	0,00 zł	2 500 000,00 zł
104	900 000,00 zł	0,00 zł	5 100 000,00 zł	0,00 zł	6 000 000,00 zł
105	2 400 000,00 zł	0,00 zł	13 600 000,00 zł	0,00 zł	16 000 000,00 zł
106	1 725 000,00 zł	0,00 zł	9 775 000,00 zł	0,00 zł	11 500 000,00 zł
107	2 186 294,12 zł	0,00 zł	12 389 000,00 zł	0,00 zł	14 575 294,12 zł
108	6 989 667,60 zł	0,00 zł	39 608 116,40 zł	0,00 zł	46 597 784,00 zł
109	2 706 177,75 zł	0,00 zł	15 335 007,25 zł	0,00 zł	18 041 185,00 zł
110	1 800 000,00 zł	0,00 zł	10 200 000,00 zł	0,00 zł	12 000 000,00 zł
111	79 520,00 zł	39 760,00 zł	675 920,00 zł	0,00 zł	795 200,00 zł
112	17 500,00 zł	8 750,00 zł	148 750,00 zł	0,00 zł	175 000,00 zł
113	840 000,00 zł	420 000,00 zł	7 140 000,00 zł	0,00 zł	8 400 000,00 zł
114	1 200 000,00 zł	0,00 zł	6 800 000,00 zł	0,00 zł	8 000 000,00 zł
115	120 000,00 zł	60 000,00 zł	1 020 000,00 zł	0,00 zł	1 200 000,00 zł

116	386 330,47 zł	0,00 zł	2 189 206,00 zł	0,00 zł	2 575 536,47 zł
117	3 000 000,00 zł	0,00 zł	17 000 000,00 zł	0,00 zł	20 000 000,00 zł
118	4 200 000,00 zł	0,00 zł	23 800 000,00 zł	0,00 zł	28 000 000,00 zł
119	0,00 zł	1 407 470,26 zł	7 975 664,82 zł	0,00 zł	9 383 135,08 zł
120	0,00 zł	8 600 000,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	8 600 000,00 zł
121	0,00 zł	80 000 000,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	80 000 000,00 zł
122	4 500 000,00 zł	0,00 zł	25 500 000,00 zł	0,00 zł	30 000 000,00 zł
123	537 000,00 zł	0,00 zł	3 043 000,00 zł	0,00 zł	3 580 000,00 zł
124	13 200 000,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	13 200 000,00 zł	26 400 000,00 zł
125	5 646 006,75 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	5 646 006,75 zł
126	27 147 600,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	27 147 600,00 zł
127	0,00 zł	1 800 000,00 zł	10 200 000,00 zł	0,00 zł	12 000 000,00 zł
128	90 000,00 zł	0,00 zł	5 100 000,00 zł	0,00 zł	6 000 000,00 zł
129	120 000,00 zł	0,00 zł	6 800 000,00 zł	0,00 zł	8 000 000,00 zł
130	6 000 000,00 zł	0,00 zł	34 000 000,00 zł	0,00 zł	40 000 000,00 zł
131	4 983 383,48 zł	0,00 zł	12 491 213,24 zł	0,00 zł	17 474 596,72 zł
132	0,00 zł	1 800 000,00 zł	10 200 000,00 zł	0,00 zł	12 000 000,00 zł
133	56 304,91 zł	0,00 zł	1 069 793,21 zł	0,00 zł	1 126 098,12 zł
134	513 360,00 zł	0,00 zł	2 909 040,00 zł	0,00 zł	3 422 400,00 zł
135	306 769,40 zł	0,00 zł	1 738 359,96 zł	0,00 zł	2 045 129,36 zł
136	282 086,61 zł	0,00 zł	1 598 490,75 zł	0,00 zł	1 880 577,36 zł
137	1 675 485,00 zł	0,00 zł	0,00 zł	4 375 171,00 zł	6 050 656,00 zł
138	8 284 218,05 zł	0,00 zł	0,00 zł	33 136 872,20 zł	41 421 090,25 zł
139	3 832 873,46 zł	0,00 zł	0,00 zł	14 167 126,54 zł	18 000 000,00 zł
140	194 219,82 zł	0,00 zł	1 100 578,95 zł	0,00 zł	1 294 798,77 zł
141	0,00 zł	40 000 000,00 zł	47 500 000,00 zł	312 500 000,00 zł	400 000 000,00 zł
142	0,00 zł	500 000,00 zł	3 500 000,00 zł	0,00 zł	4 000 000,00 zł
143	0,00 zł	1 875 000,00 zł	10 625 000,00 zł	0,00 zł	12 500 000,00 zł
144	0,00 zł	7 200 000,00 zł	40 800 000,00 zł	0,00 zł	48 000 000,00 zł
145	0,00 zł	1 800 000,00 zł	10 200 000,00 zł	0,00 zł	12 000 000,00 zł
146	0,00 zł	6 900 000,00 zł	39 100 000,00 zł	0,00 zł	46 000 000,00 zł
147	0,00 zł	4 560 000,00 zł	10 200 000,00 zł	0,00 zł	14 760 000,00 zł

148	0,00 zł	80 100,00 zł	1 521 900,00 zł	0,00 zł	1 602 000,00 zł
149	0,00 zł	4212437,50 zł	5 793 812,50 zł	0,00 zł	10 006 250,00 zł
150	0,00 zł	8 935 504,50 zł	18 555 521,50 zł	0,00 zł	27 491 026,00 zł
151	0,00 zł	0,00 zł	5 770 375,93 zł	0,00 zł	5 770 375,93 zł
152	0,00 zł	1 396 269,15 zł	1 957 052,48 zł	0,00 zł	3 353 321,63 zł
153	0,00 zł	9 557 182,09 zł	7 358 077,08 zł	0,00 zł	16 915 259,17 zł
154	0,00 zł	1 969 012,50 zł	11 157 737,50 zł	0,00 zł	13 126 750,00 zł
155	0,00 zł	5 666 250,00 zł	10 583 750,00 zł	0,00 zł	16 250 000,00 zł
156	0,00 zł	19 732 034,40 zł	44 778 916,88 zł	0,00 zł	64 510 954,28 zł
157	0,00 zł	2 623 725,00 zł	14 867 775,00 zł	0,00 zł	17 491 500,00 zł
158	0,00 zł	1 423 966,75 zł	8 080 478,25 zł	0,00 zł	9 506 445,00 zł
159	753 023,71 zł	0,00 zł	4 267 134,31 zł	0,00 zł	5 020 158,02 zł
160	1 067 960,15 zł	0,00 zł	6 051 774,15 zł	0,00 zł	7 119 734,30 zł
161	745 837,02 zł	0,00 zł	4 226 324,59 zł	0,00 zł	4 972 161,61 zł
162	1 255 657,18 zł	0,00 zł	7 115 390,72 zł	0,00 zł	8 371 047,90 zł
163	7 978 407,45 zł	0,00 zł	45 210 975,55 zł	0,00 zł	53 189 383,00 zł
164	0,00 zł	12 750,00 zł	72 250,00 zł	0,00 zł	85 000,00 zł
165	0,00 zł	15 000,00 zł	85 000,00 zł	0,00 zł	100 000,00 zł
166	0,00 zł	15 000,00 zł	85 000,00 zł	0,00 zł	100 000,00 zł
167	0,00 zł	15 000,00 zł	85 000,00 zł	0,00 zł	100 000,00 zł
168	0,00 zł	15 000,00 zł	85 000,00 zł	0,00 zł	100 000,00 zł
169	0,00 zł	15 000,00 zł	85 000,00 zł	0,00 zł	100 000,00 zł
170	0,00 zł	12 750,00 zł	72 250,00 zł	0,00 zł	85 000,00 zł
171	0,00 zł	7 800,00 zł	44 200,00 zł	0,00 zł	52 000,00 zł
172	0,00 zł	12 300,00 zł	69 700,00 zł	0,00 zł	82 000,00 zł
173	0,00 zł	22 500,00 zł	127 500,00 zł	0,00 zł	150 000,00 zł
174	0,00 zł	7 500,00 zł	42 500,00 zł	0,00 zł	50 000,00 zł
175	0,00 zł	7 500,00 zł	42 500,00 zł	0,00 zł	50 000,00 zł
SUMA	159 961 502,71 zł	220 960 555,68 zł	878 425 266,85 zł	377 379 169,74 zł	1 580 618 497,98 zł

Źródło: Opracowanie własne

Z uwagi na fakt, że Miasto Bytom zostało wskazane w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, w ramach jednego z pięciu kluczowych Obszarów Strategicznej

Interwencji określonych w Umowie Partnerstwa (Miasta i dzielnice miast wymagające rewitalizacji), ok. 100 milionów euro (w przybliżeniu 400 milionów zł) zaangażowanych zostało ze środków RPO WSL 2014-2020 na realizację działań rewitalizacyjnych. Biorąc pod uwagę zapisy RPO WSL 2014-2020, zakładające osiągnięcie określonych wartości wskaźników postępu finansowego, produktu oraz rezultatu już w 2018 r., założono intensywne prace nad wdrażaniem działań rewitalizacyjnych niezwłocznie po uchwaleniu Gminnego Programu Rewitalizacji.

Równolegle do projektów w ramach OSI były realizowane projekty w ramach ZIT, współfinansowane ze środków EBI oraz inne, finansowane ze środków prywatnych.

Pierwsza aktualizacja będzie miała miejsce nie później niż 3 lata po uchwaleniu niniejszego dokumentu, co pozwoli na elastyczne reagowanie w kontekście ewentualnych opóźnień lub wystąpienia negatywnych zjawisk. Aktualizacja umożliwi ocenę dotychczas wdrażanych działań oraz wprowadzenie do programu nowych inicjatyw/przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

4.4. Mechanizmy integrowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Mechanizm integrowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie wdrażany z uwzględnieniem następujących zasad:

1. Zasada kompleksowości

Zasada realizowana będzie poprzez kompleksowe zaplanowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, współfinansowanych z różnych źródeł, wspólnie – zasada synergii – oddziaływujących na rozwiązanie danego problemu.

W ramach programu zaplanowano szereg przedsięwzięć ze środków EFRR i EFS w ramach OSI, ZIT, środków EBI, budżetu Bytomia oraz środków niepublicznych.

Zasada synergii została zaplanowana już na etapie programowania, wykazując przedsięwzięcia podstawowe w formie terytorialnie skoncentrowanych wiązek projektowych wdrażanych w pogrupowanych (zgodnie z metodologią przedstawioną w rozdziale 2.7) podobszarach rewitalizacji. Realizacja przedsięwzięć z danej wiązki, kompleksowo przyczyni się do rozwiązania zdefiniowanych w części diagnostycznej dokumentu problemów natury społecznej oraz gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej (przedsięwzięcia w danej wiązce odpowiadają różnym problemom zidentyfikowanym w danych podobszarach). Jednocześnie efekt synergii będzie każdorazowo weryfikowany w trakcie oceny każdego z przedsięwzięć z osobna.

2. Zasada koncentracji

Zasada ta oznacza koncentrację prowadzonych działań rewitalizacyjnych na terenach o istotnym znaczeniu dla rozwoju gminy, obejmujących całość lub część zdiagnozowanego obszaru zdegradowanego i dotkniętych szczególną koncentracją problemów i negatywnych zjawisk kryzysowych.

Zgodnie z przyjętą w ustawie o rewitalizacji definicją rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, **skoncentrowane** terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji. Ustawowe zapisy, a także fakt szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk – stały się podstawą do wskazania części obszaru zdegradowanego jako obszaru rewitalizacji. Obszar rewitalizacji obejmuje 15 podobszarów, w tym 6 podobszarów zamieszkałych (Bobrek, Śródmieście, Śródmieście Zachód, Rozbark, Śródmieście Północ, Kolonia Zgorzelec) o łącznej powierzchni 416 ha (5,97% powierzchni miasta) zamieszkałe przez 45991 mieszkańców miasta (28,97% całkowitej liczby mieszkańców) oraz 9 podobszarów przemysłowych, obejmujących 412 ha (5,96% pow. miasta), na których realizowane będą działania mające przyczynić się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym zidentyfikowanym w podobszarach zamieszkałych. Łącznie obszar rewitalizacji obejmuje 11,93% powierzchni miasta. Cztery z wymienionych podobszarów zamieszkałych (Śródmieście, Śródmieście Zachód, Rozbark, Śródmieście Północ) przylegają do siebie. W trakcie delimitacji, na etapie wyznaczania jednostek urbanistycznych przeanalizowano rozkłady danych ilustrujących negatywne zjawiska, wariantując stopień agregacji danych w odniesieniu do Śródmieścia. Rozważano zarówno utworzenie jednej większej jednostki urbanistycznej, jak

i rozbić na kilka odrębnych podobszarów, chociaż tworzących w przestrzeni jeden większy obszar. Ostatecznie uśrednianie danych na poziomie jednej dużej jednostki śródmiejskiej oznaczało zniekształcenie informacji o zjawiskach kryzysowych występujących w poszczególnych częściach Śródmieścia, zdecydowano więc o podziale na wskazane jednostki. W przestrzeni miasta występują więc obecnie 2 oddalone od centrum Bytomia podobszary rewitalizacji (Bobrek, Kolonia Zgorzelec) oraz jeden podobszar złożony z czterech jednostek położony w centrum miasta.

W związku z powyższym oraz z uwagi na szereg zidentyfikowanych na etapie diagnozy, różnego rodzaju problemów zdecydowano się na ukierunkowanie planowanej interwencji w funkcjonalne „wiązki projektowe”. Podstawowym założeniem przy konstruowaniu wiązek było osiągnięcie odpowiedniej synergii dzięki połączeniu oddziaływania interwencji „miękkiej” (społecznej/nieinwestycyjnej) oraz „twardej” (infrastrukturalno-inwestycyjnej). Dodatkowo, założenie większej ilości przedsięwzięć rozwiązujących więcej niż jeden zidentyfikowany problem w danym podobszarze, zwiększy efektywność prowadzonych działań i pozwoli zminimalizować ryzyko porażki w sytuacji, gdy dany projekt nie będzie z różnych przyczyn realizowany.

3. Zasada komplementarności

Zasada zostanie spełniona poprzez zapewnienie spójności planowanych i realizowanych działań w różnych wymiarach: programowym, przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz źródeł finansowania.

a) Komplementarność programowa

Zasada komplementarności ma swoje odzwierciedlenie już na etapie samego opracowania programu rewitalizacji, wykorzystującego założenia koncepcji projektu pilotażowego w zakresie rewitalizacji dla miasta Bytomia. Zgodnie z założeniami projektu (noszącego nazwę „BYTOM odNOWA – innowacyjne projekty mieszkaniowe i rozwój inicjatyw społecznych”), jednym z modelowych wiązek działań jest opracowanie „Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+” (GPR), pozostałe to:

- wzmocnienie zdolności instytucjonalnej miasta Bytomia do prowadzenia działań rewitalizacyjnych,
- „Bytomski Model Mieszkalnictwa Dostępnego”,
- rozwój inicjatyw społecznych.

Celem działań przeprowadzonych na różnych poziomach oddziaływania na obszar rewitalizacji (od całego obszaru rewitalizacji po wybrany obszar pilotażowy) jest wypracowanie najbardziej adekwatnego mechanizmu prowadzenia działań rewitalizacyjnych w Bytomiu poprzez dopasowanie podejmowanych działań do zidentyfikowanych problemów wynikających z pogłębionej diagnozy. W związku z tym większość wiązek działań obejmuje działania diagnostyczne, przygotowanie interesariuszy i jednostek UM do wykorzystania zebranych informacji i odebranych diagnoz oraz wdrożenie sztygo na miarę rozwiązania. Z tego punktu widzenia miasto Bytom będzie modelowym przykładem budowania i wzmocniania zdolności instytucjonalnej interesariuszy procesu rewitalizacji do programowania i realizacji działań rewitalizacyjnych zgodnie z Krajową Polityką Miejską 2023. Jednocześnie wypracowane diagnozy będą mogły służyć programowaniu podobnych badań i rozwiązań w innych obszarach tego i innych miast.

Doświadczenia i wiedza nabyta podczas realizacji działań pilotażowych pomogą również w dostosowaniu bytomskiego GPR do potrzeb i oczekiwań interesariuszy by w bardziej efektywny sposób oddziaływać na obszar rewitalizacji.

Ścisła spójność występuje między Gminnym Programem Rewitalizacji a sformułowaną w roku 2014 „Strategią rozwoju miasta Bytom 2020+”. W GPR nawiązano do następujących celów operacyjnych zawartych w strategii (a także odnoszących się do nich kierunków):

- C I/1 Bytom miastem zrewitalizowanych przestrzeni publicznych i odnowionych centrów dzielnic,
- C I/2 Bytom miastem zasobów mieszkaniowych o wysokim standardzie,
- C I/3 Bytom miastem powszechnej dostępności do wysokiej jakości różnorodnych usług publicznych,
- C III/1 Bytom miastem sprzyjającym rozwijaniu talentów i zainteresowań oraz aktywnych form spędzania czasu wolnego.

Wśród szeregu kierunków zapisanych w strategii a bezpośrednio odnoszących się do GPR warto wskazać:

- K7. Rozwój wyspecjalizowanych usług adresowanych do osób starszych i niepełnosprawnych,
- K8. Podejmowanie inicjatyw na rzecz integracji społecznej i zawodowej środowisk marginalizowanych,
- K9. Rozwój usług wspierających funkcjonowanie rodziny oraz godzenie obowiązków rodzinnych z zawodowymi,

- K10. Poprawa bezpieczeństwa publicznego,
- K11. Rozszerzanie udziału organizacji pozarządowych w dostarczaniu usług publicznych,
- K25. Przekształcanie terenów poprzemysłowych w tereny użyteczności publicznej o wysokiej wartości przyrodniczej,
- K27. Upowszechnianie kultury spędzania czasu wolnego.

W nawiązaniu do wspomnianej strategii zostały też ustalone wskaźniki do monitoringu GPR. W szczególności wykorzystano wskaźniki analogiczne do celów ze strategii odnoszących się do sytuacji społecznej, przemian przestrzennych oraz zmian na rynku pracy.

Należy też podkreślić, że myślenie o rewitalizacji zostało zapoczątkowane w Bytomiu ponad dekadę temu, kiedy to podjęto prace nad takimi dokumentami jak:

- „Program rewitalizacji społeczno-ekonomicznej wybranych obszarów miejskich i terenów poprzemysłowych dla gminy Bytom na lata 2004 – 2015”,
- „Program rewitalizacji Bytomia na lata 2007-2020” (zaktualizowany w roku 2009).

W pierwszym z wymienionych programów wskazano do rewitalizacji tereny miejskie (Śródmieście i Kolonia Zgorzelec), tereny przemysłowe (tereny po zakładach górniczych) oraz tereny miejsko-przemysłowe (Bobrek). Program pozwolił na określenie skali zagrożeń występujących na tych terenach oraz na zaproponowanie preferowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Kolejne prace analityczno-planistyczne wykonywane w następnych latach potwierdziły słuszność dokonanych wskazań; również w GPR wykorzystano wyniki uzyskane w omawianym programie.

„Program rewitalizacji Bytomia na lata 2007-2020” – obok wskazania, a właściwie podtrzymania priorytetów obszarowych rewitalizacji – zawiera zbiór przedsięwzięć w różnych wymiarach rewitalizacji charakterystycznych dla współczesnego podejścia do rewitalizacji, to jest przedsięwzięcia społeczne, gospodarcze, kulturowe i środowiskowe. Filozofia wielowymiarowego podejścia do rewitalizacji jest kontynuowana w GPR.

W ramach komplementarności programowej warto też wskazać na konsekwentne realizowanie w mieście prac nad kolejnymi programami w układzie partnerskim. Oczywiście, prace nad GPR-em rozwinęły liczbę podmiotów lokalnych biorących udział w pracach programowych. Jednak podkreślić należy, że wcześniejsze prace pozwoliły na utrwalenie w środowisku lokalnym idei rewitalizacji, a część osób biorących udział we wcześniejszych pracach i konsultacjach była aktywna także w pracach nad GPR. Fakty te pokazują, że w mieście udało się uzyskać komplementarność programową w aspekcie:

- przestrzennym,
- treściowym,
- metodycznym,
- podmiotowym.

b) Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna zostanie zagwarantowana poprzez identyfikację podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych ukierunkowanych w ramach wiązek terytorialnie skierowanych na rozwiązywanie danych problemów na danym podobzdarze rewitalizacji. Zgodnie z informacjami przedstawionymi w podrozdziale 2.7 zdefiniowanie wiązek zostało poprzedzone analizą podobzdarów rewitalizacji pod kątem wdrożenia najefektywniejszych rozwiązań w zakresie procesów rewitalizacyjnych – zwłaszcza w kontekście wzajemnych powiązań oraz położenia.

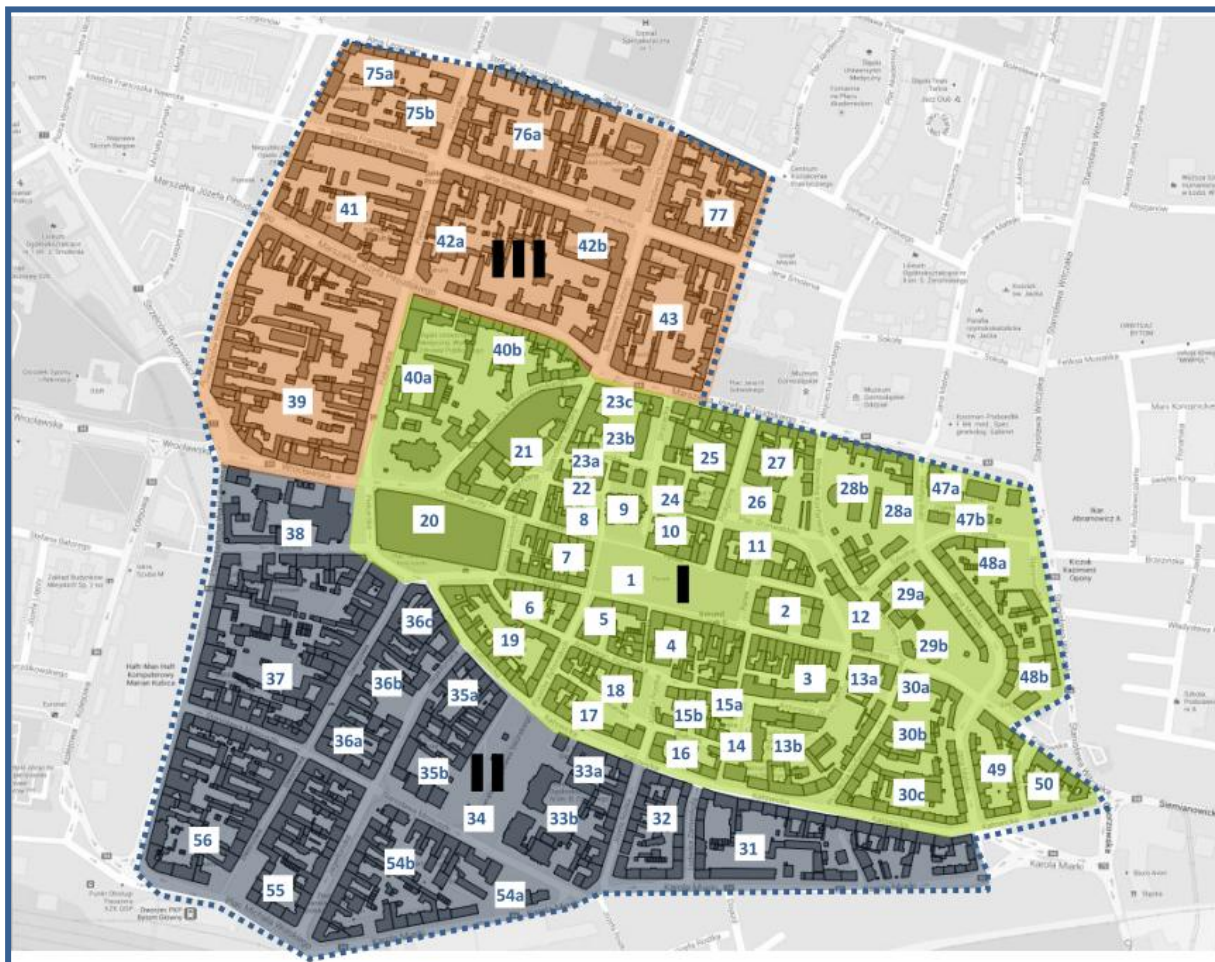
Co do zasady przedsięwzięcia rewitalizacyjne powinny być realizowane w obszarze rewitalizacji, jednocześnie zgodnie z ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku dopuszcza się by przedsięwzięcia zamieszczone w GPR były realizowane poza obszarem rewitalizacji, jeżeli wynika to z ich specyfiki – tzn. jeśli ich oddziaływanie wpływa na obszar rewitalizacji lub też, jeśli nie jest możliwe lub racjonalne realizowanie projektu w obszarze rewitalizacji (np. infrastruktura niezbędna do realizacji danego projektu zlokalizowana jest poza obszarem rewitalizacji).

Wymiar przestrzenny komplementarności zostanie również wzmocniony przez realizację założeń projektu pilotażowego, w ramach którego, w związku z koniecznością dywersyfikacji skali i natężenia działań pilotażowych zaproponowano przyjęcie dwóch poziomów działań w odniesieniu do:

- całego obszaru rewitalizacji,
- obszaru pilotażowego.

Jako obszar pilotażowy rekomenduje się kwartały: 7, 8, 9, 10, 21, 22, 23, 24, 25, 40a,b zgodnie z numeracją przyjętą w Studium wykonalności dla projektu pn. „Rewitalizacja Starówki Bytomia – dziedzictwa kulturowego regionu” opracowanym przez Główny Instytut Górnictwa oraz teren po zajezdni kolei wąskotorowej w podobszarze Rozbark. Obszar pilotażowy złożony z ww. terenów pozwala w efektywny sposób prowadzić działania szkoleniowe i doradcze skierowane do interesariuszy ukierunkowane na wzrost ich zaangażowania w realizację własnych projektów w ramach GPR.

Mapa 48. Kwartały wg ReRoŚ

Źródło: Opracowanie GIG na podstawie mapy Urzędu Miejskiego w Bytomiu

Podstawowe wsparcie w „Bytomskim Modelu Mieszkalnictwa Dostępnego” skierowane jest do obszaru rewitalizacji. Został wybrany, jako pilotażowy, z uwagi na dużą reprezentację różnego typu interesariuszy, a także występowanie niezagospodarowanych zasobów mieszkaniowych, które mogłyby być testowo/pilotażowo wykorzystywane. Możliwość kreowania i badania zachodzących pomiędzy poszczególnymi interesariuszami (miasto, przedsiębiorcy, instytucje edukacyjne, kulturalne, mieszkańcy) wzajemnych oddziaływań, może posłużyć, jako swoiste Miejskie Laboratorium Interakcji, a wyciągnięte z tego wnioski będą podstawą do stworzenia efektywnego i w pełni funkcjonalnego systemu skutecznej komunikacji miejskiej.

Istotne znaczenie ma sąsiedztwo i lokalizacja tego terenu, a także obecność na tym terenie wielu podmiotów. Ze względu na istotne znaczenie budowania procedur współpracy i partnerstwa między interesariuszami reprezentującymi różne środowiska (mieszkańcy, instytucje publiczne, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, kościoły)⁴⁴ w obszarze pilotażowym będą testowane działania doradcze i edukacyjne dla interesariuszy, tutaj też w pierwszej kolejności realizowane będą testowe projekty w ramach *Bytomskiego Modelu Dostępnego Mieszkalnictwa*.

⁴⁴ GIG, 2013, *Aktualizacja Studium Wykonalności dla projektu „Rewitalizacja starówki Bytomia – dziedzictwa kulturowego regionu – etap I*, Katowice, s. 37

Kompozycja interesariuszy i zróżnicowana struktura przestrzenna pozwala na partycypacyjne opracowanie koncepcji organizacyjno-funkcjonalnej, które będzie ramą dla działań podmiotów prywatnych w tym obszarze oraz **planów działań dla poszczególnych uczestników procesu**, wzbogaconej dla podmiotów publicznych o niezbędne analizy prawne i dokumentację techniczną do realizacji inwestycyjnych komponentów planowanych działań. Opracowanie planów działań do pilotażowych wdrożeń powinno rozpocząć się jak najwcześniej po uchwaleniu GPR, przy czym przygotowanie do nich należy już prowadzić w trakcie procedury opracowania GPR, aby włączyć od samego początku jak najszerszą grupę interesariuszy.

Dodatkowo, do obszaru pilotażowego został zaliczony teren dawnej zajezdni kolei wąskotorowej w dzielnicy Rozbark. Opracowanie planu działania przedstawiającego jego ponowne zagospodarowanie może być przykładem do wykorzystania w kolejnych tego typu obszarach Bytomia.

Opracowane plany działań dla poszczególnych interesariuszy będą składać się z listy jasno zdefiniowanych czynności i niezbędnych zasobów / informacji (terminy konkursów, możliwości ubiegania się o środki z różnorodnych źródeł wraz z informacjami o zasadach). Do ich upowszechniania wykorzystana zostanie strona internetowa www.bytomodnowa.pl oraz kwartalnik o kompleksowej rewitalizacji Bytomia pn.: BYTOM odNOWA. Opracowanie planów działań z oznaczonymi kamieniami milowymi i zapotrzebowaniem na pomoc doradczą będzie służyło wspieraniu procesu zarządzania w obszarze pilotażowym. Interesariusze z tego obszaru będą także korzystać z doradztwa oraz szkoleń w stałych punktach informacyjnych.

W ramach komplementarności przestrzennej zwrócono także uwagę na komplementarność między procesem rewitalizacji, a rozwojem miasta. Działania podejmowane w obszarach rewitalizacji zaplanowano w taki sposób, aby:

- ograniczać negatywny wpływ sytuacji na obszarach rewitalizacji na sytuację i rozwój całego miasta; oznacza to, że przedsięwzięcia zostały ustalone w sposób, który ma zapobiegać przenoszeniu negatywnych zjawisk poza obszary rewitalizacji; ponadto, dąży się do poprawy wizerunku całego miasta dzięki rozwiązaniu problemów, które stały się argumentem dla rewitalizacji, a równocześnie obciążają wizerunek inwestycyjny i społeczny Bytomia;
- w dłuższej perspektywie osiągać na obszarach rewitalizacji efekty, które będą nie tylko związane z usuwaniem zjawisk kryzysowych, ale także bezpośrednio wspierać będą rozwój miasta; oznacza to, że dąży się nie tylko do wyeliminowania negatywnych wpływów na miasto, ale także do uczynienia z obszarów rewitalizacji – w wyniku dokonania planowanych interwencji – „mikrocentrów” rozwoju lokalnego wnoszących nową jakość w rozwój całego miasta;
- nie dopuścić do wypychania problemów społecznych poza obszary rewitalizacji; rewitalizacja nie ma doprowadzić do „pozbycia” się problemu z danego obszaru, ale do jego realnego rozwiązania;
- podwyższać efektywność ekonomiczną i usprawniać proces rewitalizacji; część działań realizowana może być poza obszarem rewitalizacji ze względu na wykorzystanie istniejącej infrastruktury, albo ze względu na skoncentrowanie działań w jednym miejscu, aby rozwiązać problemy występujące na kilku obszarach.

c) Komplementarność problemowa

Komplementarność problemowa na poziomie programowania została zagwarantowana poprzez opracowanie programu wewnętrznie spójnego, przygotowanego zgodnie z zasadami sztuki, zgodnego w swych założeniach ze Strategią Miasta.

Opracowanie GPR zostało oparte na wielowymiarowej i wszechstronnej diagnozie miasta oraz wskazaniu obszarów rewitalizacji. Opracowanie diagnozy umożliwiło nakreślenie sytuacji obszarów rewitalizacji z uwzględnieniem ich specyfiki (zarówno w aspekcie słabości, jak również potencjałów rewitalizacji). Dobre rozpoznanie uwarunkowań pozwoliło na stworzenie specyficznej, pożądanej wizji rozwiązania problemów oraz przyszłości obszarów rewitalizacji. Wizja ta została opracowana z uwzględnieniem istniejących wyzwań oraz aspiracji społeczności lokalnych. W wizji uwzględniono także pozycję obszarów rewitalizacji w mieście. Odpowiadając na pytanie dotyczące przyszłości obszarów rewitalizacji stworzono podstawę dla sformułowania celów oraz odpowiadających im kierunków działań, w ramach których wygenerowano przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

W całym procesie identyfikowania problemów, a następnie formułowania wizji, celów i kierunków ściśle współpracowano ze społecznościami lokalnymi (co zostało opisane w innych częściach GPR).

W trakcie prac diagnostycznych operowano pogłębionymi analizami, to jest takimi, które nie tylko identyfikowały problem, ale także wskazywały jego przyczyny. Dopiero ustalenie genezy pozwoliło na przejście do dalszych etapów tworzenia programu, w szczególności do wieńczących GPR przedsięwzięć zorientowanych na usuwanie konkretnych przyczyn występowania problemów społecznych. Takie podejście umożliwiło postrzeganie problemu w całym spektrum przyczyn oraz w powiązaniu z innymi uwarunkowaniami (problemami) występującymi na obszarze rewitalizacji lub w mieście.

Komplementarność problemowa na poziomie projektowym została zagwarantowana poprzez identyfikację poszczególnych wiązek terytorialnych, przy założeniu, że przedsięwzięcie nieinwestycyjne warunkuje realizację inwestycyjnego tylko w tym przypadku, gdy działanie inwestycyjne dopełnia nieinwestycyjne przy rozwiązaniu problemu społecznego lub społecznego i co najmniej jednego innego niż społeczny. W celu zwiększenia efektywności prowadzonych działań, wprowadzono następujące założenia:

- dany projekt powinien być ukierunkowany na rozwiązywanie większej ilości problemów,
- dany problem powinien być rozwiązywany przez większą ilość projektów.

Takie podejście pozwoli na, z jednej strony zapewnienie komplementarności problemowej, a z drugiej strony na odpowiednią koncentrację działań i minimalizację ryzyka realizacyjnego.

Komplementarność problemowa na poziomie podstawowym będzie identyfikowana każdorazowo indywidualnie.

Komplementarność w przedmiotowym wymiarze będzie dodatkowo wspierana przez projekt pilotażowy, którego jedno z działań dotyczy m.in. innowacji społecznych.

W ramach działania przewiduje się m.in.:

- badanie jakości życia w obszarze rewitalizacji wraz z ewaluacją wpływu dotychczas realizowanych projektów społecznych w Bytomiu na zmiany jakości życia mieszkańców obszarów zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, którego efektem będą rekomendacje dotyczące zmian w realizowanych projektach oraz potencjalnych nowych projektów (tzw. innowacji społecznych),
- publiczne, komercyjne i filantropijne źródła finansowania projektów rewitalizacyjnych (infrastrukturalnych i społecznych) w ramach GPR – poradnik dla interesariuszy procesu rewitalizacji w Bytomiu,
- w ramach strony www.bytomodnowa.pl zostanie utworzony generator wniosków dla organizacji pozarządowych na wspólne świadczenie usług w ramach otwartych konkursów ofert dla konsorcjów NGO,
- mechanizm regrantingowy wraz z koncepcją wdrażania;
- konkurs na innowacje społeczne, w tym przygotowanie wytycznych dla konkursu na pomysły dot. innowacji społecznych, organizację konkursu i ocenę prac konkursowych przez skład sędziowski w poszczególnych kategoriach;
- wypracowanie przez zwycięzców konkursów projektów społecznych bazujących na wynikach konkursu z interesariuszami procesu rewitalizacji, dla których zostaną zaprojektowane nagrodzone innowacyjne pomysły mieszczące się w katalogu typów projektów określonych w działaniach OSI,
- konferencja dotycząca wyników ewaluacji dotychczasowych form wsparcia społecznego, kryteriów konkursu na innowacje społeczne oraz projektów nagrodzonych w tym konkursie,
- wdrożenie działań stymulujących szerokie stosowanie narzędzi budowania zaangażowania społeczności lokalnej w rewitalizacji, w tym z wykorzystaniem metody planning for real.

d) Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność zostanie zagwarantowana poprzez przyjęcie spójnego systemu wdrażania procesów rewitalizacyjnych, składającego się z:

- systemu zarządzania;
- systemu monitorowania postępów realizacji programu;
- systemu aktualizacji.

Wskazany wyżej wymiar komplementarności zostanie dodatkowo wzmocniony poprzez działania pilotażowe, które zakładają m.in. wzmocnienie zdolności instytucjonalnej miasta Bytomia oraz lokalnych interesariuszy (w tym przede wszystkim mieszkańców oraz organizacji pozarządowych) do prowadzenia działań rewitalizacyjnych poprzez:

- dostosowanie struktury UM do założeń opisanych w GPR;
- działania edukacyjne skierowane do pracowników UM wzmacniające ich zdolność do uczestnictwa w procesie rewitalizacji;
- opracowanie Planu działania w zakresie edukacji, komunikacji społecznej i promocji procesu rewitalizacji miasta Bytom – dokument instruktażowy dla koordynatora ds. wdrażania GPR, pokazujący możliwe narzędzia edukacyjne oraz formy promocji i metod pracy z interesariuszami przez okres wdrażania i oceny rewitalizacji wraz z oczekiwanymi rezultatami i produktami;
- działania informacyjno-promocyjne skierowane do mieszkańców w ramach Programu (np. organizacja debat, warsztatów oraz spotkań informacyjnych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji);
- organizację stałego punktu informacyjnego w obszarze rewitalizacji, w ramach których zapewniane będzie doradztwo (dyżury) oraz szkolenia dla interesariuszy, w tym:
 - wsparcie edukacyjne i doradcze dla organizacji pozarządowych, wspierające zdolność instytucjonalną tych organizacji do zaangażowania się w realizację projektów społecznych,
 - doradztwo prawne, ekonomiczne i techniczne dla interesariuszy w kwartale pilotażowym i w obszarze rewitalizacji;
- kontynuację wydawania gazety poświęconej kompleksowej rewitalizacji miasta – Gazeta jest wydawana podobnie jak lokalny dziennik, zawiera wszystkie bieżące informacje o stanie rewitalizacji w mieście i będzie wydawana co kwartał do końca projektu pilotażowego, a następnie planowana jest kontynuacja ze środków miasta. Jest to przystępny i komunikatywny sposób dotarcia do wszystkich mieszkańców, również tych, którzy nie korzystają z Internetu;
- prowadzenie strony internetowej – www.bytomodnowa.pl oraz merytoryczne prowadzenie bloga podsumowującego działania doradcze;
- opracowanie analizy dotyczącej zakresu Specjalnej Strefy Rewitalizacji w Bytomiu oraz uchwały ws. wyznaczenia SSR, konsultacje społeczne uchwały dot. SSR.

e) Komplementarność międzyokresowa

Działania zaplanowane w ramach programu, będą uzupełniały działania rewitalizacyjne wcześniej realizowane. W części dotyczącej komplementarności programowej opisano wcześniejsze doświadczenia w formułowaniu dokumentów rewitalizacyjnych. GPR stanowi kontynuację procesu koncepcyjnego, ale także wdrożeniowego, który w mieście jest realizowany od roku 2004.

Dotychczasowe działania rewitalizacyjne w Bytomiu obejmują zarówno przedsięwzięcia finansowane ze źródeł publicznych (w tym współfinansowane ze środków funduszy europejskich po 2004 roku), jak i projekty realizowane przez prywatnych inwestorów. Poniżej w sposób syntetyczny zaprezentowano dotychczasowe doświadczenia w zakresie rewitalizacji w Bytomiu (w tym także planowane działania oraz projekty rewitalizacyjne realizowane w mieście przed 2004 rokiem). Interesującą, choć niezrealizowaną koncepcją rewitalizacji w Bytomiu, był projekt **Kolonia Artystów** – rewaloryzacja zabytkowego zespołu mieszkalnego, który realizowany miał być na obszarze Kolonii Zgorzelec. Projekt ten miał na celu ratowanie zabytkowego zespołu mieszkalnego, z końca XIX wieku, zgodnie z jego dotychczasową funkcją (zachowanie układu dawnego osiedla robotniczego w postaci jednorodzinnych i dwurodzinnych domów z wydzielonym ogrodem przydomowym i garażem, a także zespołem zieleni osiedlowej). Projekt zakładał uruchomienie procesu kompleksowej prywatyzacji zespołu zabudowy oraz przeprowadzenie jego modernizacji w oparciu przede wszystkim o środki indywidualnych inwestorów przy ograniczonym do niezbędnych działań zaangażowaniu miasta. Odnowione osiedle miało stać się środowiskiem zamieszkania ludzi kreatywnych, a tym samym miejscem kreacji różnych działań twórczych (miejscem pracy i wymiany poglądów). W grudniu 2002 roku w Bytomiu otwarto **centrum sportowo-rekreacyjne Dolomity Sportowo Dolina**. Jest to prywatna inwestycja zrealizowana w miejscu dawnego wyrobiska po kamieniołomie dolomitu. Rozpatrując działania rewitalizacyjne podejmowane w Bytomiu przed 2004 rokiem wypada zwrócić uwagę na projekt pn. **Bolko_Loфт – modernizacja i adaptacja budynku lampiarni zakładów górniczo-hutniczych na przestrzeń mieszkalną**. Bolko Loft jest jednym z pierwszych loftów w Polsce, powstałym w wyniku modernizacji i adaptacji obiektu przemysłowego (budynek lampiarni dawnych Zakładów Górniczo-Hutniczych „Orzeł Biały”) na cele mieszkalne. Warto zaznaczyć, iż budynek ten nominowany był do wielu prestiżowych europejskich nagród architektonicznych. Ponadto w 2006 roku w konkursie **Polska. Ikony architektury** budynek wybrany został jako jedna z dwudziestu najciekawszych realizacji architektonicznych w Polsce po 1989 roku. Istotny wpływ na proces rewitalizacji Bytomia po 2004 roku wywarły fundusze polityki spójności Unii Europejskiej. W latach 2004–2015 na obszarze miasta zrealizowano szereg projektów o charakterze rewitalizacyjnym, dofinansowanych ze środków funduszy

europejskich. W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę na projekty realizowane w ramach działań bezpośrednio dedykowanych rewitalizacji w ZPORR 2004 – 2006 (działanie 3.3. Zdegradowane obszary miejskie, przemysłowe i powojenne) i RPO Województwa Śląskiego 2007–2013 (działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych). W ramach tych działań w Bytomiu zrealizowano w sumie 13 przedsięwzięć rewitalizacyjnych o łącznej wartości 67,5 mln PLN (z czego 63,8% stanowiły środki pozyskane z budżetu Unii Europejskiej). Warto odnotować, że wnioskodawcą powyższych przedsięwzięć był zarówno samorząd miasta, jak również spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, parafie, a także organizacje pozarządowe. Projekty rewitalizacyjne realizowane w Bytomiu w ramach wymienionych wyżej działań ZPORR 2004–2006 i RPO Województwa Śląskiego 2007–2013 podzielić można na kilka kategorii. Pierwszą z nich są przedsięwzięcia, których zakres rzeczowy dotyczył modernizacji budynków użyteczności publicznej (**Rewitalizacja gmachu głównego Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bytomiu i Rewitalizacja budynków Muzeum Górnos Śląskiego w Bytomiu**). Następną grupę działań rewitalizacyjnych stanowią projekty związane z modernizacją oraz adaptacją różnych obiektów do pełnienia nowych funkcji społecznych.

Przykładem takich działań są:

- Rewitalizacja terenów po byłej KWK Rozbark – Etap I budynek cechowni i administracyjny. Celem projektu była adaptacja oraz zmiana sposobu użytkowania dwóch obiektów po byłej KWK Rozbark (zabytkowego budynku cechowni i budynku administracyjnego) w połączeniu z zagospodarowaniem przyległego terenu. Po modernizacji budynek administracyjny został zaadaptowany w kierunku obiektu wielofunkcyjnego (o funkcjach edukacyjnych, kulturalnych i społecznych). Natomiast budynek cechowni po modernizacji zaadaptowany został na cele kulturalne (w tym m.in. dla potrzeb organizacji spektakli i przedstawień teatralnych). Tereny przylegające do powyższych obiektów zagospodarowano w zakresie małej architektury. Po zakończeniu działań rewitalizacyjnych gospodarzem odnowionych obiektów został Bytomski Teatr Tańca i Ruchu Rozbark, będący miejską instytucją kultury.
- Przebudowa części administracyjno-dydaktycznej nieużytkowanego obiektu byłego internatu Zespołu Szkół Technicznych w Bytomiu i jego adaptacja na Centrum Inicjatyw Społecznych.
- Przebudowa budynku biurowego po dawnej KWK Powstańców Śląskich wraz z jego adaptacją na zakład aktywności zawodowej o profilu restauracyjnym. Projekt ten zrealizowany został przez Bytomskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej.
- Rewitalizacja Zabytkowego Zespołu Parafii Ewangelicko-Augsburskiej (rewitalizacja budynku Cisy Syjonu na potrzeby działalności Centrum Ewangelickiego im. Matki Ewy).

Ponadto w ramach działań z zakresu rewitalizacji na obszarze Bytomia realizowano również projekty dotyczące rewitalizacji przestrzeni miejskiej. Przykładem takiego działania jest projekt **Rewitalizacja zaniedbanych przestrzeni miejskich poprzez utworzenie Kolorowych Podwórek w Bytomiu**. W ramach powyższego projektu odnowiono 9 zaniedbanych przestrzeni miejskich w różnych częściach miasta poprzez utworzenie atrakcyjnych i bezpiecznych placów zabaw oraz miejsc spędzania czasu wolnego zarówno dla dzieci i młodzieży, jak również osób dorosłych.

Kolejnym typem realizowanych działań rewitalizacyjnych była renowacja zasobów mieszkaniowych (tj. modernizacja wspólnych części wielorodzinnych budynków mieszkalnych). W minionym okresie programowania na obszarze Bytomia zrealizowano 4 tego rodzaju projekty, których wnioskodawcami były spółdzielnie oraz wspólnoty mieszkaniowe. Interesującym przykładem projektu rewitalizacji, który ze względu na swój zakres rzeczowy może być określony jako przedsięwzięcie kompleksowe, jest **Rewitalizacja przemysłowych dzielnic Bytomia – utworzenie nowoczesnego centrum rekreacyjnego, edukacyjnego i kulturalnego na Rozbarku**. Projekt ten zrealizowany został przez parafię rzymsko-katolicką p.w. św. Jacka. Zakres tego przedsięwzięcia obejmował m.in.: budowę w pobliżu kościoła wielofunkcyjnego obiektu sceny plenerowej, budowę budynku warsztatów muzyczno-teatralnych (zaplecze dla utworzonego budynku sceny), odnowienie terenów zieleni przy ul. Matejki i Witczaka (utworzenie ogrodu różańcowego) oraz adaptację trzech pomieszczeń parafialnych na cele muzealne, kulturalne i edukacyjne.

Mimo, że powyższym przedsięwzięciom w sposób bezpośredni nie towarzyszyły działania społeczne, to jednak należy podkreślić, że realizacja części spośród nich przyczyniła się do stworzenia potencjału czy też przestrzeni do podejmowania i rozwijania takich działań (m.in. Bytomski Teatr Tańca i Ruchu Rozbark czy centrum kulturalno-edukacyjne przy parafii p.w. św. Jacka). Poza opisanymi wyżej przedsięwzięciami, na obszarze Bytomia w latach 2004–2015, realizowane były również inne projekty o charakterze rewitalizacyjnym, współfinansowane ze środków europejskich. Wśród przykładów takich działań wypada wskazać na projekty

inwestycyjne dotyczące rewitalizacji terenów poprzemysłowych w celu nadania im nowych funkcji gospodarczych, a mianowicie:

- **Utworzenie Bytomskiego Parku Przemysłowego** na bazie terenów po zrestrukturyzowanych Zakładach Górniczo-Hutniczych „Orzeł Biały” (przy ul. Siemianowickiej 98). Utworzenie parku przemysłowego w Bytomiu zostało dofinansowane z funduszy europejskich w ramach SPO Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw 2004–2006 (działanie 1.3. Tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju firm). W ramach projektu wybudowane zostały 4 hale produkcyjno-magazynowe w systemie modułowym (o całkowitej powierzchni ponad 10 tys. m²) i budynek zaplecza administracyjno-biurowego z salą konferencyjną na 12 osób. Projekt obejmował też uzbrojenie i zagospodarowanie terenu (infrastruktura techniczna, drogi wewnętrzne, parkingi i utwardzone place). Bytomski Park Przemysłowy zajmuje powierzchnię 4,6 ha i położony jest we wschodniej części miasta, bezpośrednio przy drodze krajowej nr 94. Obecnie (tj. od 2014 roku) Bytomski Park Przemysłowy tworzą wyłącznie nieruchomości należące do Górnośląskiej Agencji Przedsiębiorczości i Rozwoju Sp. z o.o. w Gliwicach.
- **Utworzenie strefy aktywności inwestycyjnej** na terenach po byłej KWK Powstańców Śląskich (w rejonie ulic Dąbrowa Miejska i Strzelców Bytomskich). Projekt realizowany przez Miasto Bytom przy wsparciu funduszy europejskich w ramach RPO Województwa Śląskiego 2007–2013 (działanie 1.1. Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej regionu). Zakres rzeczowy tego przedsięwzięcia obejmował kompleksowe uzbrojenie terenu poprzemysłowego (21 ha) wraz z budową drogi dojazdowej i makroniwelacją terenu. Obszar powyższej inwestycji, położony w północnej części miasta (w odległości około 1,5 km od węzła autostrady A1), przynależy do Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (podstrefa gliwicka).

Ponadto w Bytomiu zrealizowano cztery projekty dotyczące **rekultywacji zdegradowanych terenów oraz ich zagospodarowania w kierunku przyrodniczym**. Przedsięwzięcia te zostały dofinansowane w ramach działania 5.2. Gospodarka odpadami RPO Województwa Śląskiego 2007–2013, a ich zakres obejmował likwidację dzikich składowisk odpadów i zagospodarowanie terenu. W efekcie w różnych częściach miasta udostępniono tereny atrakcyjne przyrodniczo o łącznej powierzchni 16,7 ha.

Wypada także zaznaczyć, że w ramach Systemowego **Projektu Aktywizacji – SPA w Bytomiu** (działanie 7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji PO Kapitał Ludzki 2007–2013), wdrażanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, w dwóch dzielnicach miasta cechujących się wysoką koncentracją problemów społecznych (Bobrek oraz Rozbark) uruchomione zostały Programy Aktywności Lokalnej. Działania ukierunkowane na przeciwdziałanie problemom społecznym podejmowane były również w ramach projektów edukacyjnych, realizowanych w bytomskich szkołach. Przykładem może być projekt **„Ty też jesteś Mistrzem – dzisiaj w Bytomiu jutro w Europie”**. Kompleksowy program zajęć dla gimnazjalistów z Bytomia zagrożonych wypadnięciem z systemu edukacji. Projekt ten skierowany został do uczniów mających problemy w nauce, trudności materialne i wagarujących, a tym samym zagrożonych wypadnięciem z systemu edukacji. Zasadniczym celem omawianego projektu stało się wzmocnienie atrakcyjności zajęć i zachęcanie młodzieży do uczestnictwa w życiu szkoły. W ramach projektu przeprowadzono nieodpłatne zajęcia z psychologiem, a także zajęcia sportowe i kulturalne. Zajęcia organizowane były w różnych formach (np. zajęcia warsztatowe czy też koła zainteresowań) z uwzględnieniem innowacyjnych metod nauczania.

Warto mieć na uwadze, że poza działaniami współfinansowanymi z funduszy europejskich, po 2004 roku na obszarze Bytomia realizowane były również projekty rewitalizacyjne finansowane ze środków prywatnych inwestorów. Wśród największych tego typu przedsięwzięć należy wymienić **utworzenie pola golfowego (Armada Golf Club) na terenach po byłej Kopalni Węgla Kamiennego Szombierki oraz budowę galerii handlowo-rozrywkowej Agora Bytom** w miejscu wyburzonego w 1979 roku kwartału zabudowy śródmiejskiej w ścisłym centrum miasta.

f) Komplementarność źródeł finansowania

Komplementarność źródeł finansowania zostanie zagwarantowana poprzez zaplanowanie poszczególnych przedsięwzięć podstawowych z różnego rodzaju źródeł: EFRR, EFS, EBI, środki publiczne Miasta, środki prywatne.

Źródła finansowania projektów zostały wskazane w kartach projektów. Zakłada się, że priorytetowymi projektami są te, co do których:

- istnieje wysokie prawdopodobieństwo pozyskania środków ze źródeł zewnętrznych, w tym środków z programów operacyjnych oraz środków z budżetu Państwa;
- występuje wysokie zainteresowanie realizacją projektów ze strony podmiotów prywatnych, skłonnych do zainwestowania własnych środków;
- występuje wspólnotowy charakter projektu, to znaczy, że realizacji projektu sprzyja angażowanie niewielkich środków przez dużą liczbę podmiotów prywatnych (mieszkańców), w wyniku czego uzyskiwana jest rewitalizacyjna „masa krytyczna”;
- możliwe jest wykorzystanie różnego rodzaju zasobów (w postaci zasobów rzeczowych oraz aktywności różnych podmiotów); dzięki temu, możliwe jest obniżenie skali niezbędnych nakładów finansowych.

4.5. System monitorowania i ewaluacji GPR

Zakłada się, że wdrożenie GPR jest procesem, w którym konieczne jest zapewnienie elastyczności decyzyjnej oraz kontekstowe podejmowanie decyzji odpowiednich do zmieniającej się sytuacji w mieście i podobszarach rewitalizacji. Niezbędne jest więc stworzenie systemu ewaluacji procesu wdrożeniowego, opartego na wymianie informacji między podmiotami lokalnymi oraz na systemie monitoringu dostarczającego wiedzy o procesach powiązanych z rewitalizacją. Podstawowe cele systemu ewaluacji „Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+” (GPR) obejmują:

- śledzenie postępów procesu rewitalizacji,
- określanie relacji między podejmowanymi działaniami rewitalizacyjnymi, a sytuacją na podobszarach rewitalizacji,
- rozpoznawanie aktywności interesariuszy w procesie rewitalizacji,
- identyfikację ryzyk towarzyszących rewitalizacji,
- dostarczenie możliwości podejmowania szybkiej reakcji na pojawiające się wyzwania i odchylenia od założeń programu,
- podejmowanie działań korygujących w sposobie wdrażania programu oraz dokonywanie modyfikacji zawartości dokumentu,
- udostępnianie wiarygodnej informacji interesariuszom (m.in. podmiotom lokalnym – uczestnikom oraz beneficjentom procesu rewitalizacji),
- bieżącą identyfikację uwarunkowań decydujących o realizacji programu rewitalizacji, w szczególności w aspekcie makrootoczenia.

Monitoring bytomskiego GPR oparty zostaje na zasadach:

- a) partnerstwa i wielopodmiotowości** – monitoring jest realizowany z udziałem szerokiego spektrum interesariuszy dostarczających wyprofilowanych informacji o sytuacji w podobszarach rewitalizowanych oraz zmianach, które zachodzą w wyniku realizacji GPR; zasada partnerstwa wymaga zaangażowania podmiotów z różnych sektorów; realizacji zasady partnerstwa służy w praktyce:
 - utrzymywanie kontaktu ze społecznościami lokalnymi w formie cyklicznie realizowanych spotkań oraz różnych form badań o charakterze ankietowym,
 - wyraźne określenie liderów społecznych w realizowanych projektach,
 - uzgodnienie z różnymi instytucjami i organizacjami zakresu informacji, które mogą być udostępniane na rzecz monitoringu procesu rewitalizacji,
 - stworzenie spójnego systemu centralizującego zebrane z różnych źródeł informacje oraz opracowanie narzędzi umożliwiających możliwie szybką interpretację wyników w stosunku do przyjętych założeń w GPR,
 - dostępność do informacji zebranych w systemie monitoringu oraz do wyników ich przetwarzania dla podmiotów partnerskich oraz dla społeczności lokalnych rewitalizowanych podobszarów,
- b) spójności programowej** – monitoringowi poddane zostaną zmiany sytuacji i wyniki działań na różnym poziomie; monitoring obejmuje dane począwszy od pojedynczych projektów, poprzez wiązki projektów, aż po dane ilustrujące osiąganie celów GPR oraz zmiany sytuacji rewitalizowanych podobszarów; w ramach monitoringu poddawane są analizie nie tylko wyniki, ale także stawiane są hipotezy dotyczące relacji między podejmowanymi działaniami, a zmianami sytuacji rewitalizowanych podobszarów (płaszczyzny monitoringu uporządkowane na schemacie *Poziomy monitoring wdrażania GPR*) – zwłaszcza pod kątem efektywności i synergii działań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych (środki OSI);

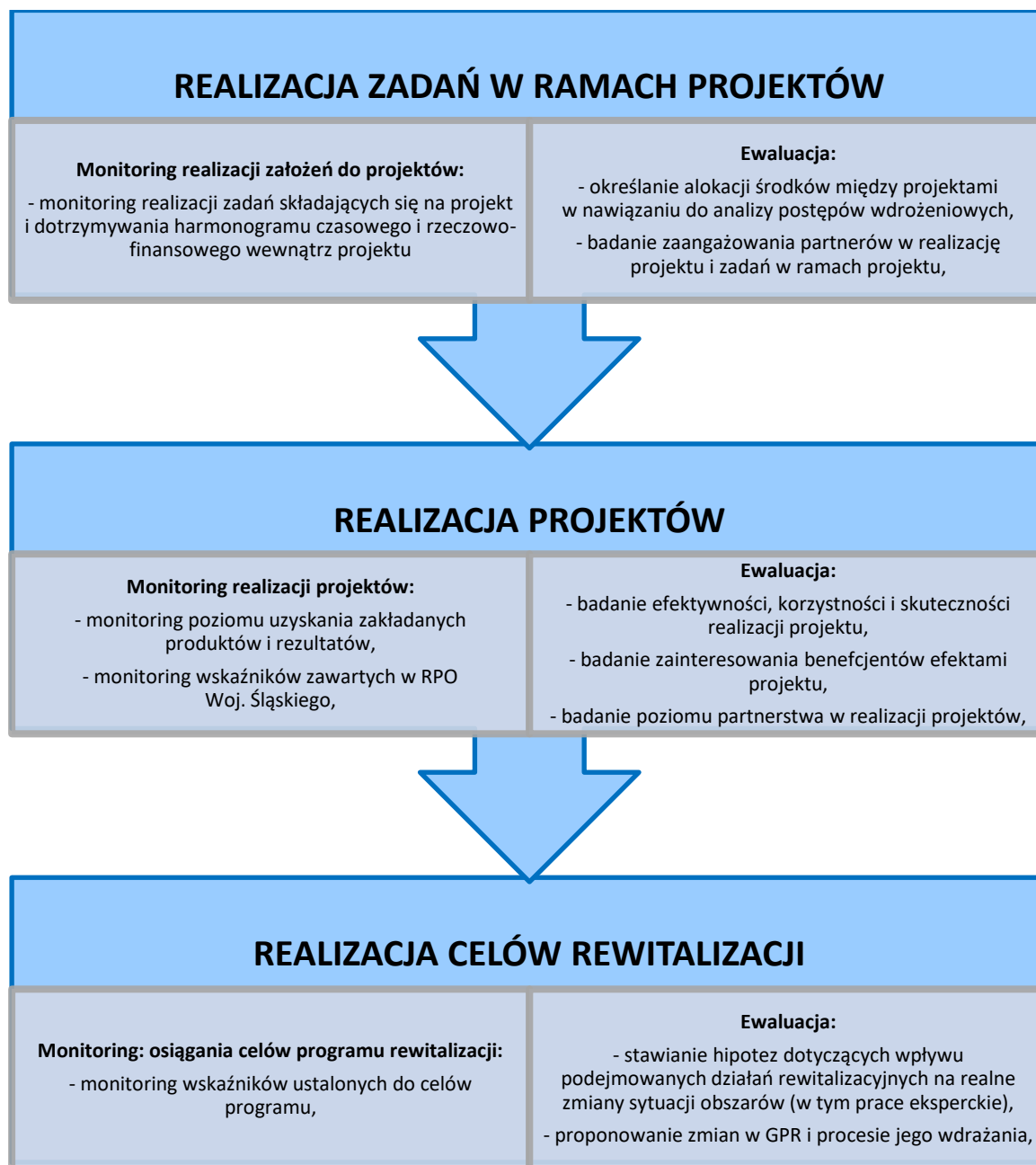
- c) **spójności strategiczno-planistycznej** – monitoring realizacji GPR jest spójny z istniejącym w mieście systemem monitoringu funkcjonującym w kontekście wdrażania strategii rozwoju Bytomia;
- d) **elastyczności** – wyjściowy system monitoringu oparty jest na aktualnie zidentyfikowanych potrzebach oraz zbiorze informacji dostępnych w różnych źródłach; długi horyzont wdrażania programu wskazuje na konieczność liczenia się ze zmianami kluczowych czynników decydujących o sytuacji i rozwoju obszarów rewitalizacji; możliwe jest między innymi pojawienie się zmian skokowych oraz nowych zjawisk, które wymagać będą monitorowania; mogą się także pojawiać nowe możliwości konstruowania zbioru danych do monitoringu; w związku z tym, przewidywane jest modyfikowanie systemu monitoringu – zarówno w oparciu o obserwację zjawisk od strony ilościowej, jak również w oparciu o konsultacje z ekspertami z różnych dziedzin związanych z rewitalizacją oraz z liderami lokalnymi lub innymi interesariuszami procesu rewitalizacji;
- e) **ciągłości** – monitoring rewitalizacji prowadzony jest w sposób ciągły, umożliwiając obserwowanie procesów i porównywanie danych w ustalonych interwałach czasowych; podstawowa część monitoringu zostaje więc oparta na danych, które można zbierać i analizować w sposób ciągły i powtarzalny; wyjątkiem są doraźne badania przeprowadzane w związku z próbami identyfikacji zjawisk skokowych;
- f) **łączenia analiz ilościowych i jakościowych** – w systemie monitoringu główna część danych ma charakter ilościowy; dotyczy to różnego rodzaju danych statystycznych, a także danych związanych np. z realizacją projektów (zarówno inwestycyjnych jak i nieinwestycyjnych); ze względu na długi horyzont realizacji i złożoność procesów stosowane będą kontekstowo także analizy jakościowe; będą one służyły przede wszystkim:
 - interpretowaniu wyników, które nie poddają się prostej analizie; w szczególności dotyczy to stawiania hipotez dotyczących korelacji między obserwowanymi zjawiskami; w tym celu mogą być stosowane analizy powiązań krzyżowych między wyselekcjonowanymi czynnikami;
 - stawianiu hipotez dotyczących odstępstw od dotychczas obserwowanych trendów oraz formułowania propozycji odnoszących się do struktury danych do monitoringu.

Schemat 5. Cykl monitoringu wdrażania GPR

Źródło: Opracowanie dr K. Wrana

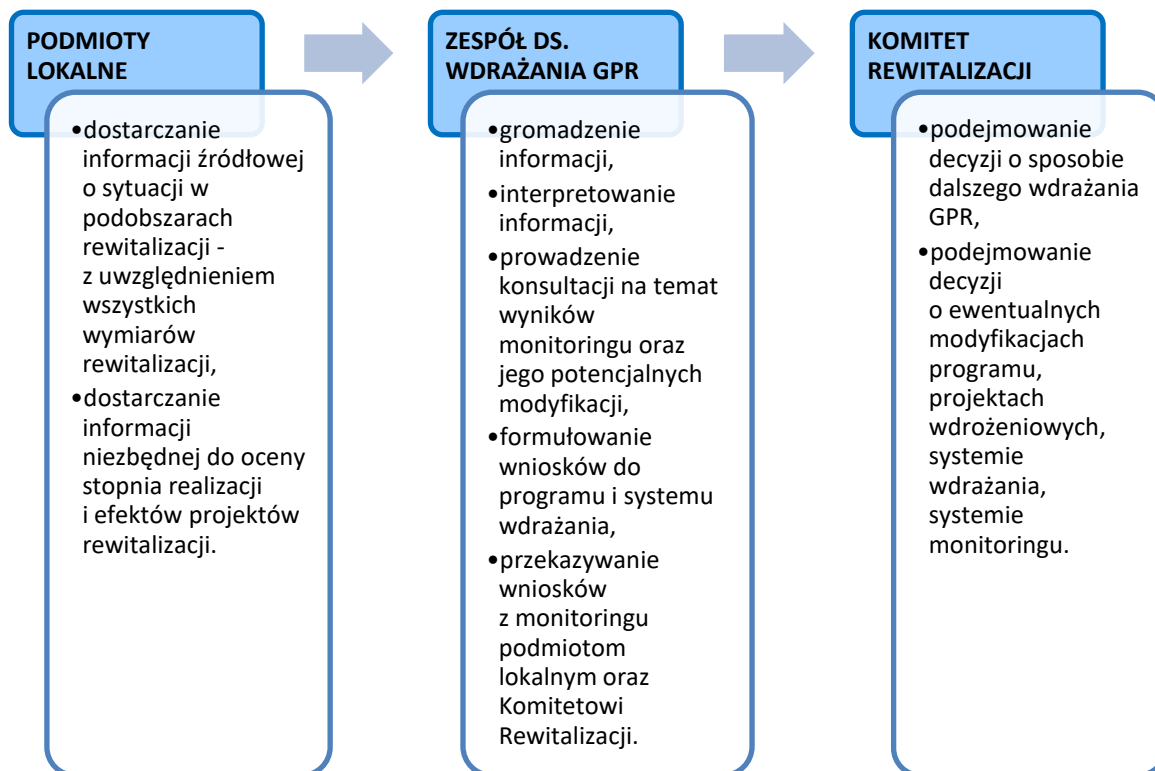
Schemat 6. Poziomy monitoring i ewaluacji GPR

Źródło: Opracowanie dr K. Wrana

Wielopodmiotowość systemu ewaluacji i monitoringu zostanie osiągnięta poprzez trwałą współpracę z podmiotami lokalnymi oraz innymi interesariuszami. Struktura systemu ewaluacji i monitoringu łączącego różne podmioty została przedstawiona na schemacie 7.

Schemat 7. Podmioty ewaluacji i monitoringu GPR

Źródło: Opracowanie dr K. Wrańa

„Gminny Program Rewitalizacji. Bytom 2020+” został sformułowany przy aktywnym udziale podmiotów lokalnych, które udostępniły posiadane informacje na temat sytuacji miasta i obszarów rewitalizacji. Na etapie wdrażania (i monitoringu) kontakty z tymi podmiotami będą utrwalane i rozwijane w celu korzystania z możliwie bogatego źródła informacji o zachodzących procesach rewitalizacyjnych.

Dane do opracowania GPR pozyskiwane były od wydziałów i referatów Urzędu Miejskiego oraz instytucji miejskich/publicznych (w zakresie kompetencji poszczególnych jednostek), a także instytucji kultury, Policji, organizacji pozarządowych oraz pozostałych interesariuszy rewitalizacji definiowanych w ustawie o rewitalizacji.

Za monitorowanie i ocenę wdrażania „Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+” w Bytomiu odpowiedzialny będzie Wydział Strategii i Funduszy Europejskich. Wszystkie wskaźniki mierzone będą cyklicznie. Częstotliwość pomiaru wskaźników jest uzależniona od kategorii wskaźnika.

Wskaźniki podzielono na dwie grupy:

- wskaźniki realizacji celów operacyjnych,
- wskaźniki projektów.

Jako wartości bazowe wskaźników realizacji celów przyjęto wartości, które brane były pod uwagę w trakcie delimitacji obszaru rewitalizacji oraz na podstawie, których przygotowano pogłębioną diagnozę obszaru rewitalizacji, tj. wartości za rok 2016. Zakłada się monitorowanie **wskaźników celów operacyjnych, co dwa lata**. Przy czym pierwszy monitoring realizacji celów planuje się na 2019 rok (do końca I kwartału).

Natomiast monitorowanie projektów odbywać się będzie na podstawie **sprawozdań rocznych** bądź końcowych dostarczanych przez wnioskodawców zgłaszających swoje projekty w ramach „Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+”.

Raport z monitoringu „Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+” będzie przygotowywany, co roku, zawsze do końca I kwartału roku następnego i przedkładany do zaopiniowania członkom Komitetu Rewitalizacji a następnie prezentowany Radnym Rady Miejskiej w Bytomiu.

Tabela 33. Harmonogram monitoringu „Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+”

	FORMA	OKRES
SPRAWOZDAWCZOŚĆ	- do 15 lutego roku następnego - sprawozdania cząstkowe przygotowywane przez beneficjentów projektów wpisanych do „Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+”, - do 30 marca roku następnego – sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+ na podstawie sprawozdań cząstkowych	Co roku – pierwszy do 30 marca 2018 r.
MONITORING	- do 30 marca co dwa lata – raport na podstawie wskaźników realizacji celów operacyjnych. Wartości zbierane od wydziałów i jednostek raz na dwa lata.	Co dwa lata - pierwszy do 30 marca 2019 r.
EWALUACJA	Bieżąca analiza wpływu podejmowanych działań rewitalizacyjnych na realne zmiany sytuacji obszaru. Zlecenie ekspertyz dot. oceny sytuacji w obszarze rewitalizacji (działania planowane w ramach pilotażu)	Korekty GPR będą wprowadzane w miarę potrzeb.

Źródło: Opracowanie własne

Monitoring realizacji programu stanowi nawiązanie do wykonanych w ramach prac nad GPR-em diagnoz, w szczególności problemów, których łagodzenie zakłada się w procesie rewitalizacji. Wskaźniki wykorzystywane w monitoringu dotyczą osiągania zdefiniowanych celów oraz oceny sytuacji na obszarach poddanych rewitalizacji.

Monitorowanie służy zagwarantowaniu realizacji celów operacyjnych określonych w Programie (monitoring rzeczowy) oraz odpowiedniej absorpcji środków nań przewidzianych (monitoring finansowy). Mierzeniu postępu realizacji celów oraz ocenie efektywności wdrażania w ujęciu rzeczowym i finansowym służą wskaźniki Programu. Przedstawiony poniżej system monitorowania uwzględnia współfinansowanie projektów ze środków zewnętrznych w tym m.in. RPO WSL na lata 2014-2020 oraz programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego na lata 2021-2027 (FESL 2021-2027). Z monitoringiem ściśle związana jest sprawozdawczość, obejmująca zbieranie informacji dotyczących wdrażania Programu z uwzględnieniem celów i działań w postaci danych liczbowych, finansowych, wskaźników i innego rodzaju informacji oraz przekazywanie ich odpowiednim podmiotom w określonej formie i terminach dla potrzeb monitorowania celów i efektów rzeczowych. W tabeli 35 zaprezentowano system wskaźników służących określeniu poziomu realizacji celów GPR.

Tabela 34. Wskaźniki realizacji celów GPR

CEL STRATEGICZNY 1 Utworzenie konkurencyjnej struktury gospodarczej, opartej na przedsiębiorczości mieszkańców, zapewniającej atrakcyjne miejsca pracy	
CEL OPERACYJNY 1.1 Wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców kompensujący niedobory miejsc pracy w mieście	1. Liczba osób bezrobotnych z obszaru rewitalizacji, które założyły własną firmę (↗), 2. Liczba ofert pracy zgłaszanych do PUP przez bytomskie firmy (↗), 3. Liczba projektów realizowanych na obszarze rewitalizacji przez podmioty z różnych sektorów w zakresie promocji samozatrudnienia (↗).
CEL OPERACYJNY 1.2 Dogodne warunki dla rozwoju firm lokalnych	4. Liczba podmiotów zarejestrowanych w CEIDG na 100 osób (↗), 5. Stosunek między liczbą firm nowo rejestrowanych a liczbą firm wyrejestrowanych w CEIDG (↗).
CEL OPERACYJNY 1.3 Wysoki poziom dostępności udogodnień umożliwiających podnoszenie kwalifikacji	6. Liczba bezrobotnych w przedziałach wiekowych: do 30 roku życia, powyżej 30 roku życia, powyżej 50 roku życia na obszarze rewitalizacji (↘),

mieszkańców, usuwanie barier w powrocie na rynek pracy oraz wzrastający poziom motywacji wewnętrznej mieszkańców w zakresie realizacji karier zawodowych	7. Bezrobocie w obszarach rewitalizacji według czasu pozostawania bez pracy (↘): - liczba osób pozostających bez pracy 12-24 mies., - liczba osób pozostających bez pracy pow. 24 mies., 8. Liczba osób dotkniętych bezrobociem długotrwałym kwalifikowanych przez Urząd Pracy jako tzw. profil III, (↘) 9. Stosunek liczby dzieci w wieku przedszkolnym do liczby miejsc w przedszkolach (↘).
CEL STRATEGICZNY 2 Przywrócona spójność społeczna i ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych	
CEL OPERACYJNY 2.1 Ograniczona skala negatywnych zjawisk społecznych oraz wzrost dostępności do prorozwojowych usług publicznych	10. Liczba beneficjentów wszystkich rodzajów pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców (↘), 11. Liczba osób pobierających zasiłki celowe na 1 tys. mieszkańców (↘), 12. Liczba uczniów szkół podstawowych korzystających z dożywiania (↘).
CEL OPERACYJNY 2.2 Społeczności lokalne zintegrowane wokół tradycji dzielnic oraz oddolnych inicjatyw realizowanych przez mieszkańców na rzecz wspólnoty lokalnej	13. Liczba projektów obywatelskich zgłaszanych przez mieszkańców rewitalizowanych dzielnic (np. do budżetu obywatelskiego miasta) (↗), 14. Liczba organizacji pozarządowych działających w dziedzinie kultury i spraw społecznych (= lub ↗), 15. Aktywność organizacji wyrażona wielkością dotacji udzielonych organizacjom na zadania w dziedzinie kultury (↗), 16. Liczba klubów sportowych i Uczniowskich Klubów Sportowych działających na rewitalizowanym obszarze (= lub ↗), 17. Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych (↗), 18. Frekwencja w wyborach samorządowych (↗).
CEL STRATEGICZNY 3 Funkcjonalna i estetyczna atrakcyjność przestrzeni publicznych, w których realizowane są działalności integrujące społeczności lokalne oraz decydujące o witalności i wizerunku miasta	
CEL OPERACYJNY 3.1 Odpowiadająca współczesnym standardom cywilizacyjnym jakość zabudowy na obszarach rewitalizowanych oraz wzrost odpowiedzialności mieszkańców za komunalny zasób mieszkaniowy	19. Liczba zmodernizowanych budynków mieszkalnych (↗), 20. Ilość zlikwidowanych źródeł niskiej emisji (↗), 21. Odsetek należących do gminy budynków według szacowanego stanu technicznego budynków (szacowany w pięciostopniowej skali: ↘ dla zasobów w złym stanie technicznym, ↗ dla zasobów w dobrym stanie technicznym), 22. Średnie zadłużenie w lokalach w zasobie mieszkaniowym gminy z przyznanymi zasiłkami celowymi (↘).
CEL OPERACYJNY 3.2 Partnerstwo władz miasta i społeczności lokalnych w podnoszeniu jakości i ochronie walorów przestrzeni publicznych	23. Udział powierzchni terenów zielonych na obszarze rewitalizacji (↗).

CEL OPERACYJNY 3.3 Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców wzmacniany przez dobre relacje międzysąsiedzkie i odpowiedzialność mieszkańców za innych członków społeczności lokalnej	24. Liczba przestępstw ogółem na 10 tys. mieszkańców (↘), 25. Liczba czynów karalnych osób niepełnoletnich (↘), 26. Liczba przypadków przemocy w rodzinie na 10 tys. mieszkańców (↘).
CEL STRATEGICZNY 4 Ożywienie terenów zdegradowanych dostarczających funkcji i udogodnień umożliwiających mieszkańcom rozwój społeczny i ekonomiczny	
CEL OPERACYJNY 4.1 Zrehabilitowane tereny przemysłowe przygotowane na przyjęcie nowych funkcji ważnych dla poprawy sytuacji społecznej i rozwoju rynku pracy	27. Powierzchnia terenów inwestycyjnych utworzonych w oparciu o tereny rekultywowane (↗), 28. Liczba przedsiębiorstw podejmujących działalność na zrehabilitowanych terenach przeznaczonych na cele inwestycyjne (↗).
CEL OPERACYJNY 4.2 Przywrócona wartość obiektów historycznych, kulturowych, krajobrazowo-przyrodniczych, przyczyniająca się do wzmacniania tożsamości społeczności lokalnych	29. Powierzchnia obszarów/ siedlisk, dla których zatrzymano proces utraty bioróżnorodności biologicznej lub odtworzono i wzbogacono zasoby przyrody (↗), 30. Powierzchnia zrehabilitowanych terenów (↗), 31. Powierzchnia obiektów, które zostały przystosowane do pełnienia nowych funkcji kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych (do 2018 r. ↗, po 2018 r. =), 32. Liczba zabytków nieruchomości objętych wsparciem (↗).

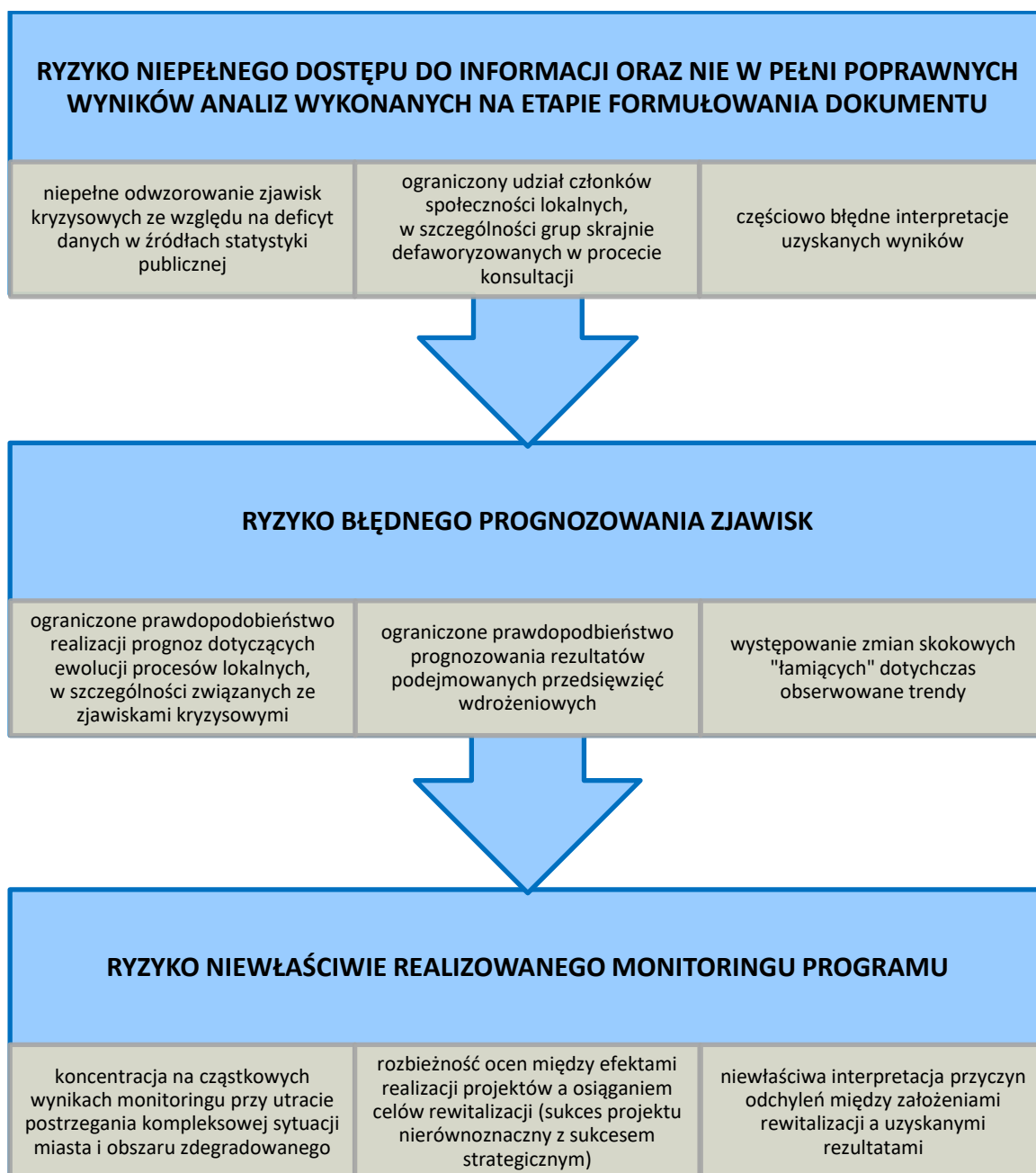
Źródło: Opracowanie dr K. Wrana, UM Bytom

Wdrażanie GPR opiera się na realizacji wypracowanych partnersko projektów. Projekty zawarte w bytomskim „Gminnym Programie Rewitalizacji. Bytom 2020+” oraz projekty, które do programu będą wprowadzane powiązane są w większości z osiągnięciem wskaźników określonych głównie w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 oraz w programie Fundusze Europejskie dla Śląskiego na lata 2021-2027. W sytuacji, gdy na obszarach rewitalizacji podejmowane będą konkretne projekty mające związek z poniższymi wskaźnikami produktu i rezultatu prowadzony będzie monitoring wybranych wskaźników.

Analiza ryzyka wraz ze środkami zaradczymi

„Gminny Program Rewitalizacji. Bytom 2020+” został opracowany w oparciu o szereg uporządkowanych danych i konsultacji ze środowiskami lokalnymi. Skala wykonanych prac analitycznych i zbliżenie procesu formułowania do oczekiwań mieszkańców wspierają prawdopodobieństwo osiągnięcia założonych celów oraz realizacji przedsięwzięć zapisanych w GPR. Nie można jednak zapominać o tym, że GPR wdrażany będzie w długiej perspektywie czasowej, w której na pewno występować będą zmiany zarówno w wymiarze miejskim, jak i w wymiarze zewnętrznym. Nie pozostaną one bez wpływu zarówno na sens jak i możliwości realizacji założonych projektów, a także na powodzenie całego procesu rewitalizacji. Poniżej zaprezentowano typologię podstawowych rodzajów ryzyka informacyjnego, które towarzyszyć mogą wdrażaniu GPR.

Schemat 8. Poziomy monitoringu i ewaluacji GPR

Źródło: Opracowanie dr K. Wrana

Obok ryzyka informacyjnego uwzględniono w systemie wdrażania GPR także szereg rodzajów ryzyka, które związane są z przygotowaniem i wdrożeniem konkretnych projektów. Konsekwencją wystąpienia takich typów ryzyka może być nie tylko niepowodzenie samego projektu, ale także niez uzyskanie lub utrata środków finansowych na realizację projektu.

Schemat 9. Typologia ryzyka projektowego

Źródło: Opracowanie dr K. Wrań

Trzecia grupa czynników ryzyka związana jest z zarządzaniem procesem wdrażania GPR oraz z podtrzymywaniem efektów uzyskiwanych w wyniku rewitalizacji.

Schemat 10. Typologia ryzyka zarządczego

Źródło: Opracowanie dr K. Wrana

Warto podkreślić, że wymienione rodzaje ryzyka w różnym stopniu poddają się kontroli. Zróżnicowana jest również skuteczność przeciwdziałania tym ryzykom.

Schemat 11. Typologia ryzyka ze względu na przyczyny i możliwości zapobiegania

Ryzyko wewnętrzne związane z popełnionymi błędami	Ryzyko wewnętrzne związane z dynamiką procesów w mieście	Ryzyko zewnętrzne związane z dynamiką procesów w otoczeniu
• błędy analizowania i prognozowania, • niedostateczne kompetencje podmiotów formułujących i wdrażających GPR, niedostateczny poziom kreatywności wypracowanych rozwiązań, • konflikty między partnerami procesu rewitalizacji, • brak konsekwencji we wdrażaniu GPR, • zaniedbania w realizacji monitoringu.	• wystąpienie w mieście zjawisk trudnych do przewidzenia lub zinterpretowania w chwili formułowania GPR.	• wystąpienie w otoczeniu zjawisk trudnych do przewidzenia lub zinterpretowania w chwili formułowania GPR.

Źródło: Opracowanie dr K. Wrana

Dla zarządzania ryzykiem i niepewnością kontekstowo będą wykorzystane w zależności od sytuacji i potrzeb techniki wchodzące w skład następujących metod:

- **metody technokratycznej** – polegającej na wykorzystywaniu najlepszych technik prognozowania do przewidywania przyszłych zmian otoczenia i opracowywania planów działania w otoczeniu; w szczególności, techniki w ramach tej metody obejmują różne formy studiów scenariuszowych, badań ankietowych, technikę delficką, analizy powiązań krzyżowych itp.;
- **metody politycznej** – polegającej na działaniach menedżerskich związanych z konsekwentnym kreowaniem i kontrolą przyszłości w drodze podporządkowania lub eliminacji źródeł niepewności; przykładami technik w ramach tej metody są różne formy partnerstw, delegowania uprawnień, przesuwania obowiązków, odpowiedzialności i ryzyka na inne podmioty;
- **metody strukturalnej** – polegającej na uodpornieniu systemu na działanie czynnika niepewności przez kształtowanie struktur elastycznych, dających się łatwo przystosować do nieprzewidzianych zmian w otoczeniu; w ramach tej metody wykorzystywane są różne formy aliansów, zmian strukturalnych łączących podmioty miejskie z innymi sektorami, rozwijanie i zapewnianie zasobów na rzecz realizacji rozwoju.

Opisane w poniższej tabeli techniki i narzędzia zostały opracowane przy wykorzystaniu wymienionych metod. Podkreślić należy spójność między technikami stosowanymi na etapie formułowania i wdrażania programu. W dużej części, techniki stosowane na etapie wdrażania stanowią naturalną kontynuację technik wykorzystywanych na etapie formułowania programu.

Tabela 35. Sposoby zapobiegania zidentyfikowanym rodzajom ryzyka w zależności od źródła i charakteru czynników niepewności

Ryzyko	Techniki/narzędzia radzenia sobie z ryzykiem na etapie formułowania Programu	Techniki/narzędzia radzenia sobie z ryzykiem na etapie wdrażania Programu
Ryzyko niepełnego dostępu do informacji oraz nie w pełni poprawnych wyników analiz wykonanych na etapie formułowania dokumentu	▪ szerokie konsultacje społeczne w celu zgromadzenia, oceny i wartościowania gromadzonych danych, ▪ wykorzystanie danych z instytucji miejskich, w szczególności PUP, MOPR, Policji, Straży Miejskiej, placówek edukacyjnych, itp., ▪ wykorzystanie narzędzi ankietowych dla uzupełnienia deficytów informacyjnych w źródłach statystyki publicznej, ▪ organizacja otwartych spotkań ze społecznościami lokalnymi w miejscu i terminie jak najbardziej dogodnym dla uczestników, ▪ spotkania i wywiady z instytucjami oraz osobami kontaktującymi się ze środowiskami problemowymi słabo uczestniczącymi w konsultacjach społecznych.	▪ utrwalenie kontaktów z partnerami procesu formułowania strategii – ustalenie zbioru informacji, które mogą być przekazywane przez różne podmioty, interwałów czasowych przekazywania informacji, korzyści dla podmiotów uczestniczących w procesie zbierania danych, ▪ podtrzymywanie stałego kontaktu z liderami reprezentującymi różne grupy społeczne, ▪ stworzenie w oparciu o zbiór danych dostępnych w instytucjach miejskich systemu danych do monitoringu, ▪ opracowanie narzędzia informatycznego umożliwiającego gromadzenie danych z różnych źródeł, ich porządkowanie oraz czytelną prezentację graficzną.
Ryzyko błędnego prognozowania zjawisk	▪ wykorzystanie technik scenariuszowych do porządkowania i obróbki zgromadzonych danych, w szczególności opracowanie scenariuszy zmian ewolucyjnych w mieście i otoczeniu, ▪ selekcja, w oparciu o techniki scenariuszowe tzw. driverów, czyli czynników o najsilniejszym wpływie na kształtowanie przyszłości, ▪ wykorzystanie technik quasi-delfickich realizowanych z przedstawicielami	▪ stworzenie systemu szybkiego analizowania i prognozowania sytuacji w mieście i obszarowe rewitalizacji w oparciu o zidentyfikowane drivery – wykorzystanie opracowanej z udziałem ekspertów macierzy powiązań krzyżowych (jako wynik konsensusu co do wydarzeń przełomowych, stanowiących siły napędowe przyszłego rozwoju),

	społeczności lokalnych (mieszkańcy jako eksperci w badaniach typu delfickiego – iteracyjny proces konsultacji): sondowanie opinii, porządkowanie wyników, przedstawianie uporządkowanych wyników, kolejne konsultacje.	▪ okresowe stosowanie techniki delfickiej wśród grupy wybranych ekspertów związanych z miastem, ▪ cykliczne spotkania z mieszkańcami obszarów zdegradowanych w celu określania procesów zmian i trendów dotyczących tych obszarów.
Ryzyko niewłaściwie realizowanego monitoringu Programu	▪ przygotowanie wzoru karty projektu uwzględniającej wskaźniki realizacji projektu oraz wskaźniki realizacji celów rewitalizacji, ▪ stworzenie grupy konsultantów-ekspertów biorących udział w różnych fazach monitoringu: gromadzenie i przetwarzanie danych oraz interpretacja wyników.	▪ powiązanie monitoringu ilościowego z jakościowym – okresowe konsultowanie wyników monitoringu z ekspertami i beneficjentami, ewaluacja z punktu widzenia potrzeb społeczności lokalnych oraz generalnych procesów rozwoju miasta, ▪ sprawozdawczość projektowa obejmująca analizę rezultatów projektu oraz wpływ na realizację celów GPR, ▪ powiązanie monitoringu GPR z monitoringiem wdrażania strategii rozwoju miasta, ▪ opracowanie i wykorzystywanie informatycznego narzędzia do monitorowania realizacji projektów rewitalizacji.
Ryzyko związane z przygotowaniem niezbędnej dokumentacji i stosowaniem procedur	▪ edukacja podmiotów lokalnych w zakresie zasad przygotowania karty projektu, ▪ doradztwo dla podmiotów przygotowujących karty projektu – konsultanci projektowi oraz narzędzie informatyczne, ▪ stworzenie zespołu profesjonalistów w zakresie przygotowania i realizacji projektów z uwzględnieniem potrzeb projektów „twardych” i „miękkich” (w składzie zespołu m. in. osoby specjalizujące się w spełnianiu wymogów formalnych i proceduralnych).	▪ analiza błędów w przygotowanych kartach projektu, ▪ analiza niezgodności zakładanych i uzyskiwanych wyników, ▪ analiza relacji z instytucjami zewnętrznymi warunkującymi realizację zakładanych projektów, ▪ spotkania z grupami potencjalnych partnerów słabo włączającymi się w realizację GPR - edukowanie na temat możliwości udziału w rewitalizacji, ▪ nawiązywanie i podtrzymywanie kontaktów z instytucjami wydającymi decyzje ważne dla realizacji GPR.
Ryzyko związane z relacjami z podmiotami partnerskim	▪ działania promujące możliwość wzięcia udziału przez podmioty lokalne w realizacji Programu, ▪ preferencyjne traktowanie partnerów legitymujących się pozytywnymi doświadczeniami w realizacji projektów, ▪ przesuwanie funkcji liderów i odpowiedzialności za realizację projektów na podmioty spoza Urzędu Miasta, ▪ preferencyjne traktowanie projektów zgłaszanych przez podmioty społeczne, z którymi mieszkańcy się utożsamiają, ▪ nakreślanie ścieżki krytycznej projektów i szczególne wsparcie dla podmiotów, które są odpowiedzialne za zadania tworzące ścieżkę krytyczną.	▪ analiza postaw i solidności partnerów realizujących projekty, ▪ promowanie korzyści, które odnoszą podmioty partnerskie z tytułu solidnego udziału w realizacji projektów rewitalizacyjnych.

Ryzyko związane z beneficjentami projektu	▪ preferencyjne traktowanie projektów zgłaszanych przez podmioty społeczne, z którymi mieszkańcy się utożsamiają i oczekują na ich rezultaty, ▪ oszacowanie w karcie projektu kosztów, które powinny być ponoszone przez beneficjentów, ▪ analiza skłonności (możliwości) ponoszenia opłat z tytułu korzystania z projektu wśród jego potencjalnych beneficjentów, w tym przy wykorzystaniu badań ankietowych, ▪ określenie źródeł dofinansowania do funkcjonowania projektu.	▪ promowanie rezultatów projektów wśród potencjalnych beneficjentów, ▪ okresowe stosowanie instrumentów udostępniających projekt grupom o niskim statusie materialnym.
Ryzyko kompetencyjne	▪ edukacja i doradztwo dla partnerów przygotowujących projekty, ▪ przyjmowanie do realizacji projektów o mniejszym poziomie złożoności, w których podmioty lokalne, szczególnie mieszkańcy mogą rozwijać swoje kompetencje w zakresie zarządzania projektami.	▪ edukacja i doradztwo dla partnerów w trakcie realizacji projektów.
Ryzyko zasobowe	▪ precyzyjne opracowanie kart projektów w części finansowej, ▪ tworzenie zbioru projektów do realizacji w roku budżetowym w powiązaniu z wielkością dostępnych środków, ▪ preferencje dla projektów, dla których możliwy jest montaż finansowy z różnych źródeł, ▪ preferencje dla projektów, w których potrzeby finansowe mogą być kompensowane przez wykorzystanie dostępnych zasobów rzeczowych i kadrowych, ▪ stworzenie rezerwowego funduszu finansowania projektów rewitalizacyjnych.	▪ analiza poziomu wykorzystania zasobów w ramach wiązki realizowanych projektów – ewentualne przesuwanie rezerw między projektami.
Ryzyko polityczne	▪ realizacja prac nad programem rewitalizacji z możliwie dużą liczbą podmiotów lokalnych – społeczna „własność” GPR jako zabezpieczenie przed nieciągłością polityczną, ▪ prowadzenie monitoringu otoczenia regulacyjnego w aspektach mających wpływ na prowadzenie działań rewitalizacyjnych.	▪ promowanie efektów realizacji GPR w społeczności lokalnej w celu utożsamienia mieszkańców z programem.
Ryzyko planistyczne	▪ strukturalne i treściowe powiązanie GPR ze strategią rozwoju miasta.	▪ stały monitoring realizacji GPR oraz sytuacji podobszarów rewitalizacji jako „wsad” do analiz wykonywanych przy opracowaniu lub aktualizacji innych dokumentów planistycznych.
Ryzyko budżetowe	▪ ujęcie w budżecie środków na realizację projektów rewitalizacyjnych lub utworzenie miejskiego funduszu rewitalizacji (sztywna wielkość środków przeznaczanych corocznie na rewitalizację lub zbiór zasad regulujących wielkość środków budżetowych przeznaczanych na rewitalizację), ▪ tworzenie zbioru projektów do realizacji w roku budżetowym w powiązaniu z wielkością dostępnych środków, ▪ preferencje dla projektów realizowanych w oparciu o montaż środków.	▪ rozwijanie narzędzi typu budżet obywatelski w nawiązaniu do poziomu zainteresowania udziałem w rewitalizacji podmiotów lokalnych.

Ryzyko zmiany fundamentalnej	- wykorzystanie technik scenariuszowych do porządkowania i obróbki zgromadzonych danych, w szczególności opracowanie scenariuszy zmian ewolucyjnych w mieście i otoczeniu, - selekcja, w oparciu o techniki scenariuszowe tzw. driverów, czyli czynników o najsilniejszym wpływie na kształtowanie przyszłości.	- stworzenie systemu szybkiego analizowania i prognozowania sytuacji w mieście i obszarach zdegradowanych w oparciu o zidentyfikowane drivers – wykorzystanie opracowanej z udziałem ekspertów macierzy powiązań krzyżowych (jako wynik konsensusu co do wydarzeń przełomowych, stanowiących siły napędowe przyszłego rozwoju), - cykliczne spotkania z mieszkańcami podobszarów rewitalizacji w celu identyfikacji zjawisk uznawanych za przełomowe.
Ryzyko strukturalne	- powierzenie funkcji Koordynatora programowego ds. Rewitalizacji I Zastępcy Prezydenta Miasta, - stworzenie Zespołu ds. Wdrażania Projektów GPR odpowiedzialnego za realizację projektów, - stworzenie w UM specjalnej ścieżki realizacji projektów rewitalizacyjnych, - stworzenie zbiorczego harmonogramu zadań w ramach wiązki projektów realizowanych w danym roku kalendarzowym, - stworzenie narzędzia informatycznego umożliwiającego pełną i bieżącą kontrolę realizacji zadań składających się na wiązkę projektów.	- identyfikacja barier dla rewitalizacji tworzonych przez regulacje lokalne, - rozpoznawanie barier kompetencyjnych i wsparcie w wypełnianiu luk kompetencyjnych, - utrzymywanie kontaktu przez Zespół ds. Wdrażania Projektów GPR z podmiotami lokalnymi (zwłaszcza z sektora społecznego i biznesowego).

Źródło: Opracowanie dr K. Wrań

Reasumując, zbiór proponowanych w powyższej tabeli działań ma na celu:

- eliminowanie błędów na etapie formułowania GPR,
- regulowanie procesu wdrażania GPR przy wykorzystaniu procedur partnerstwa,
- stałe podtrzymywanie współpracy z różnymi środowiskami lokalnymi,
- zapobieganie sytuacji deficytu zasobów,
- eliminowanie konfliktów między podmiotami,
- eliminowanie kolizji między poszczególnymi działaniami, a także między GPR a innymi dokumentami lokalnymi,
- dostosowanie rezultatów rewitalizacji do realnych potrzeb mieszkańców.

Przejrzystość i odpowiedzialność publiczna za wdrożenie GPR

Sensem i zarazem najważniejszą cechą „Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+” jest jego ściśle powiązanie ze zmieniającymi się potrzebami społeczności lokalnych. Pierwszym etapem służącym zapewnieniu przejrzystości GPR oraz przygotowaniem do wdrożenia tego dokumentu w zgodzie z zasadą odpowiedzialności publicznej stał się rozbudowany proces partnerskiego przygotowania Programu. Dołożono wszelkich starań, aby „Gminny Program Rewitalizacji. Bytom 2020+” był dokumentem:

- dotykającym problemów realnych, czytelnych dla mieszkańców obszarów zdegradowanych przeznaczonych do rewitalizacji, poruszającym się w zakresie merytorycznym, który w sposób rzeczywisty jest ważny dla podmiotów lokalnych,
- przejrzystym w swojej formie, a więc atrakcyjnym graficznie oraz zrozumiałym pod względem językowym dla podmiotów, które są bezpośrednio zainteresowane jego wdrażaniem⁴⁵.

⁴⁵ Podstawowy dokument został opracowany zgodnie z koniecznymi wymaganiami określonymi w Ustawie o rewitalizacji.

Samorząd Miasta Bytomia organizując prace nad sformułowaniem tego dokumentu, jak również tworząc podstawy systemu jego wdrażania kierował się zasadami szerokiej partycypacji społecznej oraz powszechnym dostępem do informacji o realizowanych i planowanych pracach. W tym sensie, Gminny Program Rewitalizacji jest z jednej strony kontynuacją podejścia, które w mieście jest powszechnie wykorzystywane przy wdrażaniu innych dokumentów strategicznych, a z drugiej strony stanowi wyraźny krok w kierunku pogłębiania i rozwijania metod partycypacyjnych.

Główne założenie dotyczące bytomskiego Gminnego Programu Rewitalizacji w kontekście odpowiedzialności publicznej można wyrazić w następującym zdaniu:

**GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI. BYTOM 2020+ JEST WYNIKIEM
WYPRACOWANEGO PRZY UDZIALE WŁADZ LOKALNYCH
POROZUMIENIA MIĘDZY CZŁONKAMI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ
ORAZ PRZYMIERZEM ZAWARTYM MIĘDZY CZŁONKAMI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ A WŁADZAMI LOKALNYMI
NA RZECZ ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW UTRUDNIAJĄCYCH ROZWÓJ OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH
I RÓŻNYCH GRUP SPOŁECZNYCH ZWIĄZANYCH Z TYMI OBSZARAMI.**

W szczególności, w trakcie formułowania dokumentu wykorzystano zróżnicowane narzędzia na rzecz: przekazywania i pozyskiwania informacji oraz budowania konsensusu społecznego wokół procesu rewitalizacji.

Schemat 12. Podstawowy zakres merytoryczny prac realizowanych w partnerstwie ze społecznościami lokalnymi na etapie formułowania GPR

Tematyka przekazywanych informacji	Tematyka pozyskiwanych informacji	Budowanie konsensusu
• istota rewitalizacji i znaczenie Gminnego Programu Rewitalizacji, • pozycja społeczności lokalnych w procesie rewitalizacji, • sytuacja danego obszaru w świetle konkretnych danych w wymiarach istotnych dla procesu rewitalizacji • szanse i ograniczenia procesu rewitalizacji konkretnego obszaru, • założenia systemu partnerskiego wdrażania Programu.	• rodzaj i skala problemów występujących na danym obszarze, • grupy o ograniczonych możliwościach samodzielnego rozwoju oraz bariery ich rozwoju, • relacje między grupami społecznymi wpływające na harmonię społeczną, • aktywności podejmowane przez mieszkańców danego obszaru, • wartości, które mogą motywować mieszkańców danego obszaru do zaangażowania w proces rewitalizacji.	• uzgodnienie głównych problemów decydujących o sytuacji obszaru rewitalizacji, • uzgodnienie głównych ścieżek wspólnego działania, • uzgodnienie narzędzi wdrażania Programu, instrumentów komunikacji oraz partnerskich projektów rewitalizacyjnych, • tworzenie powiązań między członkami społeczności lokalnej i partnerstw na rzecz wdrażania przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Źródło: Opracowanie dr K. Wrań

W trakcie prac nad GPR starano się dotrzeć do możliwie dużej liczby mieszkańców. Takie starania będą również podtrzymywane w trakcie wdrażania oraz ewentualnej aktualizacji GPR. Jest to podyktowane spostrzeżeniami, które poczynione zostały na etapie formułowania programu, a które określić można mianem wyzwań związanych z włączeniem mieszkańców do procesu rewitalizacji. Bez sprostania tym wyzwaniom realizacja założeń o przejrzystości i odpowiedzialności publicznej będzie niemożliwa.

SPIS ILUSTRACJI

Ilustracja 1. Wizualizacja dworca	28
Ilustracja 2. Kolonia Zgorzelec 10, 11	88
Ilustracja 3. Kolonia Zgorzelec 12, 16	89
Ilustracja 4. Kolonia Zgorzelec 31, 32	89
Ilustracja 5. Kolonia Zgorzelec 26, 33	89
Ilustracja 6. Kolonia Zgorzelec 34, 37	89
Ilustracja 7. Ul. Piekarska 27, 43	91
Ilustracja 8. Ul. Żeromskiego 32, 34-36	91
Ilustracja 9. Ul. Piłsudskiego 15	91
Ilustracja 10. Ul. Piłsudskiego 34, 38	92
Ilustracja 11. Ul. Konstytucji 31a, ul. Piecucha 10	92
Ilustracja 12. Ul. Katowicka 11-13, ul. Siemianowicka 16	94
Ilustracja 13. Przestrzeń miejska: Plac Drzymały, Kolonia Zgorzelec 10, 11, 12, 13	94
Ilustracja 14. Przestrzeń miejska: ul. Stalowa, ul. Stalowa – ul. Pasteura – ul. Piecucha	94
Ilustracja 15. Przestrzeń miejska: ul. Piecucha – ul. Pasteura, Piłsudskiego 50	94
Ilustracja 16. Przestrzeń miejska: Piekarska 39, Piłsudskiego 34-36	95
Ilustracja 17. Przestrzeń miejska: ul. Jaronia – ul. Musialika, Plac Świętej Barbary – ul. Kochanowskiego	95
Ilustracja 18. Przestrzeń miejska: ul. Królowej Jadwigi – ul. Reymonta, ul. Sienna	95
Ilustracja 19. Przestrzeń miejska: ul. Musialika 3	95
Ilustracja 20. Pałac Thiele-Wincklerów w Miechowicach	111

SPIS MAP

Mapa 1. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji objęte obszarem rewitalizacji	18
Mapa 2. Projektowana Bytomska Centralna Trasa Północ-Południe	26
Mapa 3. Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego Śródmieścia Bytomia	28
Mapa 4. Obszar rewitalizacji w Bytomiu	39
Mapa 5. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym	44
Mapa 6. Udział osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej w ogóle bezrobotnych	47
Mapa 7. Osoby otrzymujące zasiłki celowe w Bytomiu	51
Mapa 8. Uczniowie szkół podstawowych korzystający z dożywiania	52
Mapa 9. Zadłużenie czynszowe w budynkach komunalnych	52
Mapa 10. Zadłużenie czynszowe w budynkach komunalnych w zestawieniu z zasiłkami celowymi	53
Mapa 11. Mieszkania socjalne w Bytomiu	55
Mapa 12. Mieszkania socjalne na 1 tys. mieszkańców w Bytomiu	55
Mapa 13. Przestępstwa ogółem na 10 tys. mieszkańców popełnione w 2015 r.	57
Mapa 14. Przemoc w rodzinie na 10 tys. mieszkańców w 2015 r.	58
Mapa 15. Wskaźnik zasiłków z powodu uzależnień w Bytomiu	60
Mapa 16. Zasiłki z powodu bezradności opiekuńczo - wychowawczej w Bytomiu	62
Mapa 17. Osoby z niepełnosprawnością w Bytomiu	65
Mapa 18. Udział osób w wieku poprodukcyjnym w populacji	67
Mapa 19. Kobiety w wieku powyżej 75 lat w populacji osób w tym wieku	68
Mapa 20. Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w 2014 r.	70
Mapa 21. Kluby sportowe i Uczniowskie Kluby Sportowe w Bytomiu	71
Mapa 22. Dotacje udzielone organizacjom sportowym w 2016 r.	72

Mapa 23. Cykliczne imprezy sportowe w Bytomiu	72
Mapa 24. Obiekty sportowe w Bytomiu	73
Mapa 25. Wyniki sprawdzianu po 6. klasie w Bytomiu	74
Mapa 26. Spółki prawa handlowego w Bytomiu na 1 tys. mieszkańców	76
Mapa 27. Średnie, duże i bardzo duże spółki prawa handlowego w Bytomiu	77
Mapa 28. Małe przedsiębiorstwa	77
Mapa 29. Mikroprzedsiębiorstwa	78
Mapa 30. Podmioty zarejestrowane w CEIDG na 100 osób	81
Mapa 31. Udział osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej w ogóle bezrobotnych	83
Mapa 32. Udział budynków należących do gminy i budynków wspólnot mieszkaniowych	84
Mapa 33. Budynki gminne i budynki wspólnot mieszkaniowych z udziałem gminy	84
Mapa 34. Budynki gminne i budynki wspólnot mieszkaniowych z udziałem gminy - centrum	85
Mapa 35. Łazienki w mieszkaniach komunalnych – budynki gminne	86
Mapa 36. WC w mieszkaniach komunalnych – budynki gminne	87
Mapa 37. Stan techniczny budynków należących do gminy	90
Mapa 38. Zasiłek celowy a komunalne budynki w złym lub bardzo złym stanie technicznym	90
Mapa 39. Obszary eksploatacji górniczej na obszarze gminy Bytom	99
Mapa 40. Ogrzewanie piecове węglowe powodujące niską emisję (budynki 100% gminy)	101
Mapa 41. Organizacje pozarządowe w Bytomiu na 1 tys. mieszkańców	102
Mapa 42. Organizacje pozarządowe działające w dziedzinie kultury i spraw społecznych	103
Mapa 43. Dotacje udzielone organizacjom na zadania w dziedzinie kultury w 2016 r.	105
Mapa 44. Instytucje kultury w Bytomiu	107
Mapa 45. Najważniejsze obiekty zabytkowe w Bytomiu	110
Mapa 46. Wiązka 1, 2, 3	124
Mapa 47. Wiązka 4	125
Mapa 48. Kwartały wg ReRoŚ	212

SPIS SCHEMATÓW

Schemat 1. Przestrzeń publiczna	97
Schemat 2. Logika interwencji społeczno-infrastrukturalnej	156
Schemat 3. Schemat procesu rewitalizacji w Bytomiu	201
Schemat 4. Schemat zarządzania rewitalizacją w Bytomiu	202
Schemat 5. Cykl monitoringu wdrażania GPR	219
Schemat 6. Poziomy monitoring i ewaluacji GPR	220
Schemat 7. Podmioty ewaluacji i monitoringu GPR	221
Schemat 8. Poziomy monitoring i ewaluacji GPR	225
Schemat 9. Typologia ryzyka projektowego	226
Schemat 10. Typologia ryzyka zarządczego	227
Schemat 11. Typologia ryzyka ze względu na przyczyny i możliwości zapobiegania	227
Schemat 12. Podstawowy zakres merytoryczny prac realizowanych w partnerstwie ze społecznościami lokalnymi na etapie formułowania GPR	232

SPIS TABEL

Tabela 1. Dokumenty strategiczne, programowe i planistyczne nawiązujące do procesu rewitalizacji Bytomia ...	7
Tabela 2. Wybrane kluczowe kierunki działań stanowiące kluczowe obszary aktywności realizatorów strategii ..	8

Tabela 3. Powierzchnia obszaru rewitalizacji	40
Tabela 4. Ludność obszaru rewitalizacji (2015 r.)	41
Tabela 5. Udział osób bezrobotnych w populacji osób w wieku produkcyjnym	44
Tabela 6. Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy	45
Tabela 7. Bezrobotni według wieku	47
Tabela 8. Charakterystyka bezrobocia w podobszarach rewitalizacji	49
Tabela 9. Zasiłki pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców	50
Tabela 10. Charakterystyka ubóstwa w podobszarach rewitalizacji	56
Tabela 11. Charakterystyka przestępczości w podobszarach rewitalizacji	58
Tabela 12. Korzystający z usług CIKiPU w 2015 roku	59
Tabela 13. Osoby nieletnie korzystające z usług CIKiPU w 2015 roku	60
Tabela 14. Charakterystyka problemu uzależnień w podobszarach rewitalizacji	61
Tabela 15. Wybrane formy wsparcia problemów opiekuńczo - wychowawczych	62
Tabela 16. Zaburzenia i choroby psychiczne w Bytomiu	64
Tabela 17. Osoby z niepełnosprawnością na obszarze rewitalizacji	64
Tabela 18. Charakterystyka problemu bezdomności w podobszarach rewitalizacji	66
Tabela 19. Trzy najczęściej występujące rodzaje działalności spółek w podobszarach rewitalizacji	78
Tabela 20. Charakterystyka działalności spółek wg PKD w Śródmieściu i Śródmieściu Północ	79
Tabela 21. Kryteria oceny i klasyfikacji technicznej stanu zużycia technicznego elementów budynku	88
Tabela 22. Kryteria oceny i klasyfikacji technicznej stanu zużycia technicznego elewacji budynku	93
Tabela 23. Ilościowy wykaz szkód górniczych 2014-2016	98
Tabela 24. Podsumowanie diagnozy w podobszarach rewitalizacji Bytomia, w sferze społecznej	119
Tabela 25. Bobrek – cele i kierunki	130
Tabela 26. Kolonia Zgorzelec – cele i kierunki	132
Tabela 27. Rozbark – cele i kierunki	133
Tabela 28. Śródmieście Zachód – cele i kierunki	134
Tabela 29. Śródmieście Północ – cele i kierunki	135
Tabela 30. Śródmieście Centrum – cele i kierunki	136
Tabela 31. Cele operacyjne, a kierunki działań rewitalizacyjnych	140
Tabela 32. Potencjalne źródła finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych	203
Tabela 33. Harmonogram monitoringu „Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+”	222
Tabela 34. Wskaźniki realizacji celów GPR	222
Tabela 35. Sposoby zapobiegania zidentyfikowanym rodzajom ryzyka w zależności od źródła i charakteru czynników niepewności	228

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Obszary działalności przedsiębiorstwa, w których potrzebna jest pomoc zewnętrzna	82
--	----

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

- 1. Załącznik nr 1**
– „Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji” (MAPA)
- 2. Załącznik nr 2**
– „Lista przedsięwzięć podstawowych do Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+”

3. Załącznik nr 3
– „Matryca logiczna”